

Годишен
извештај
2017

НЛБ БАНКА
СКОПЈЕ

Подготвени
за предизвици



Подготвени за предизвици

Годишен
извештај
2017

Содржина

Деловен извештај

Клучни показатели на работењето	7
Профил на Банката	8
Обраќање на претседателот на Управен одбор	10
Менаџерска структура	18
Организациона структура	19
Макроекономски и пазарни услови	22
Корпоративно управување	26
Финансиски резултати	37
Активности по сегменти	43
Интерни процеси, иницијативи и идни изгледи	53
Управување со ризици	58

Финансиски извештаи 63

Извештајот на независните ревизори	67
Извештај за добивка или загуба	68
Извештај за останата сеопфатна добивка	69
Извештај за финансиска состојба	70
Извештај за промени на капиталот	71
Извештај за паричниот тек	72
Белешки кон финансиските извештаи	74



Деловен извештај

Табела 1: Клучни показатели на работењето

	Показатели		
	2015	2016	2017
ROE пред даноци	14,0%	25,6%	31,0%
ROE по даноци	12,7%	23,2%	27,8%
ROA пред даноци	1,4%	2,6%	3,3%
ROA по даноци	1,3%	2,3%	3,0%
Cost/Income Ratio	47,0%	43,0%	42,1%
Пазарно учество по билансна сума	16,4%	16,2%	16,4%
Адекватност на капиталот	14,7%	13,9%	14,4%
Заработка по акција - EPS (МКД/број на акции)	974	1.849	2.488
Биланс на успех			
Добивка пред оданочување (во мил. МКД)	917,2	1.746,9	2.366,5
(пораств во %)	22,0%	90,5%	35,5%
Добивка по оданочување (во мил. МКД)	832,0	1.579,3	2.124,9
(пораств во %)	23,7%	89,8%	34,5%
Нето приходи од работење (во мил. МКД)	3.608,5	3.923,3	4.210,6
(пораств во %)	12,9%	8,7%	7,3%
Трошоци на работење (во мил. МКД)	1.696,1	1.687,7	1.771,7
(пораств во %)	5,0%	-0,5%	5,0%
Исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД)	1.022,8	520,2	108,2
(пораств во %)	17,4%	-49,1%	-79,2%
Нето приходи од камата / просечна каматоносна актива	3,41%	3,77%	3,78%
Биланс на состојба			
Билансна сума (во мил. МКД)	69.299,8	71.643,3	75.755,6
(во однос на 31.12.)	6,8%	3,4%	5,7%
Кредити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.)	13,8%	5,8%	5,7%
(пазарно учество во %)	17,8%	18,1%	17,9%
Депозити на небанкарски сектор - НБС (во однос на 31.12.)	9,2%	2,5%	6,1%
(пазарно учество во %)	18,3%	17,7%	17,9%
Кредитно портфолио и резервации			
Пресметани исправки за потенцијални загуби (во мил. МКД)	6.600,0	5.347,7	5.247,0
(во однос на 31.12.)	7,3%	-19,0%	-1,9%
Актива изложена на ризик (во мил. МКД)	58.477,2	60.981,4	63.716,2
(во однос на 31.12.)	12,4%	4,3%	4,5%
Покриеност на портфолиото со резервации	11,3%	8,8%	8,2%
Нефункционални кредити/Вкупни кредити	7,0%	4,8%	4,2%
Ликвидносни показатели			
Учество на нето кредити на НБС во депозити на НБС	77,0%	79,4%	79,1%
Останати податоци			
Број на експозитури и шалтери	50	51	52
Број на вработени	835	855	865
Број на ефективно ангажирани вработени (ефективни работни часови)	846	868	895
Добивка пред резервации по вработен (во илјади МКД)*	1.098,5	2.043,2	2.735,9
Добивка по вработен (во илјади МКД)*	996,3	1.847,1	2.456,5

*во однос на бројот на вработени

Поглавје 1

Профил на Банката

НЛБ Банка АД Скопје е трета по големина банкарска институција во Република Македонија, една од водечките банки и најуспешна банка во НЛБ Групацијата. Непрекинатиот успех на Банката низ годините се темели на доброто корпоративно управување, современата информатичка технологија, професионалниот кадар и успешната пазарна стратегија, делувајќи во духот на организациската култура на НЛБ Групацијата.

НЛБ Банка АД Скопје е една од водечките банкарски институции во Република Македонија со постојан тренд на пораст и континуирано позитивни резултати од основањето до денес. Основана е во 1985 година, а од 1993 година работи како комерцијална банка којашто ги извршува сите банкарски услуги за клиентите од земјата и од странство. Банката спаѓа во групата Големи банки и е трета најголема банка во Република Македонија според нето активата и втора системски значајна банка. Банката е членка на НЛБ Групацијата од 2000 година. Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана е стратешки акционер со 86,97% учество во вкупниот капитал на Банката.

НЛБ Банка е една од најуспешните банки во НЛБ Групацијата. Успехот се должи на доброто корпоративно управување, современата информатичка технологија и успешната пазарна стратегија, а особено на професионалните и мотивирани вработени кои делуваат во духот на организациската култура на НЛБ Групацијата.

Од април 2017, НЛБ Банка АД Скопје беше идентификувана како системски значајна банка, во втора субкатегорија на системска значајност.

Во својот успех Банката препознава удел на севкупната општествена јавност поради што посебно внимание посветува на својата корпоративна општествена одговорност.

Една од основните стратешки определби на Банката е да го поддржува и финансира развојот на малите и средни претпријатија како носители на економскиот развој во Република Македонија, а и самата е значаен учесник во сите финансиски случувања и промотор на македонскиот бизнис на меѓународните пазари. Банката посебно внимание посветува на збогатување и прилагодување на понудата на продукти и услуги на потребите на различните пазарни сегменти, како и олеснување на пристапот до нив

преку инвестирање во современа деловна мрежа којашто ја сочинуваат 52 модерни експозитури организирани како мали банки. Истовремено НЛБ Банка е лидер во дигитализацијата на пазарот, со постојано инвестирање во електронските сервиси за пристап до Банката и нејзините продукти, сè со цел да се препознаат и пресретнат специфичните и променливи очекувања на клиентите. На тој начин им даваме богат избор на клиентите, да се одлучат за традиционалните или за современите канали за пристап до Банката.

Награди и признанија

Потврда за успешното работење на НЛБ Банка во поглед на деловните резултати, позитивниот имиџ и препознатливоста, како и високо развиената корпоративна општествена одговорност се бројните стекнати меѓународни и национални награди и признанија:

- признанието за Банка на годината за 2003, 2006, 2007, 2008, 2009, 2013, 2014 и 2015 година во Република Македонија доделено од финансискиот магазин „The Banker”,
- признанијата од „Finance Central Europe“ за Банка со најголем остварен профит во Македонија за 2002, 2003, 2004 и 2006 година и Најдобра банка според поврат на капиталот (ROE) во 2005 година,
- признанијата за Најдобра инвестициона банка во Македонија за 2008 година и Најдобра банка во Македонија за 2012 година од финансискиот магазин „Euromoney“,
- сертификатот за Добро корпоративно управување од Транспарентност нулта корупција за 2007 и 2008 година,

- признанијата за Извонредност во квалитетот на Euro SWIFT плаќања кон Deutsche Bank од Deutsche Bank London за 2006, 2007, 2008 и 2009 година,
- признанието за Супербренд на Македонија за 2009 година,
- наградата за Развој на филантропијата во Република Македонија за 2008 година,
- признание за 15 години континуирано членство во Берзата од Македонската берза за хартии од вредност,
- награда за Најактивен учесник во меѓубанкарското тргување во државата од Здружението на финансиски пазари на Република Македонија – АСИ Македонија,
- признание за Извонредност во квалитетот на извршување на меѓународните плаќања во 2012 година од Wells Fargo Bank N.A.,
- признание за Национален шампион на Македонија за 2016/2017 на најголемото европско бизнис натпреварување European Business Awards,
- награда за Најдобра веб-страница за 2016 година во категоријата Финансиски институции,
- награда “Кристално своно” од Македонска берза за трета најтранспарентна компанија во 2016 година, “Награда за членка со најголем промет” на Берзата остварен во 2016 година, како и 3-то место според постигнато учество во вкупниот промет и број на трансакции реализирани во 2017 година,

Мисија на Банката

Нашата цел е да бидеме

ио меѓу водечките финансиски

институции во земјата.

Да обезбедиме иовисоко ниво на

квалитет на услугите, современа

и онуда на нови ироductи и ирадење

и традиција на Банката.

Преку ефикасност и економичност во

работењето да оствариме ирофит.

- награда за Најдобра мобилна апликација (мКлик) во 2017 година - една од трите наградени во рамки на изборот “Сајт на годината”, единствена во областа на финансиите,
- награда на Europe Banking awards 2017 за Најдобра банка во Македонија од финансискиот магазин ЕМЕА.

Поглавје 1.2

Обраќање на претседателот на Управен одбор

2017 — година на бројни ифредизвици

Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Годината полна со предизвици НЛБ Банка ја заврши надминувајќи ги претходните успеси и резултати. Постигнавме историски највисока годишна добивка од 34,6 мил. ЕУР која произлегува од одлична продажба на банкарски и небанкарски продукти, управување со трошоците и управување со нефункционалните пласмани. Продолжуваме понатаму подготвени да одговориме на идните предизвици на дигитализацијата и очекувањата на клиентите со истата посветеност и амбиција.

Почитувани акционери,

Изминатата година ќе остане запаметена како динамична и полна со предизвици, во која пазарните услови беа неповолни за инвестициски активности, но со позитивен импулс за стабилизација на политичката ситуација. Банкарскиот сектор оствари позитивни резултати, пришто депозитите се зголемија за 5,4%, кредитите за 5,7%, а притоа зачуван е квалитетот на кредитното портфолио

и процентот на нефункционални кредити се задржа на слично ниво како претходната година и изнесуваше 6.3%.

За НЛБ Банка АД Скопје, 2017 година заврши со исклучителни резултати во поглед на продажбата на банкарски и небанкарски продукти, управување со трошоците и поврат на капиталот. Остварената нето-добивка изнесува 34,6 милиони ЕУР или 34,6% повеќе споредено со претходната година, додека реализираниот поврат на капиталот изнесува 27,8%. Учетството на оперативните трошоци во вкупните нето приходи изнесува 42,1%, додека учеството на некампатните приходи во вкупните нето приходи 31,7%. Заработката по акција изнесува 40 ЕУР и е повисока од претходната година за 34,6%.

Вкупната актива на Банката достигна 1.231,8 милиони ЕУР или 5,7% повеќе во однос на 2016 година, главно како резултат на растот на депозитите за 6,1%, додека кредитите пораснаа за 4,9% предводени од сегментот население. Квалитетот на кредитното

портфолио се подобри како резултат на мерките за наплата на Банката, при што учеството на нефункционалните пласмани се намали на 4,2% наспроти 4,8% во 2016 година. Со своите продажни активности, Банката успеа да го зголеми или одржи пазарното учество во различни сегменти од банкарското работење, и тоа: 16,4% според вкупната актива, 17,9% кај кредитирањето, 17,9% кај депозитите, 26,1% во продажбата на девизниот пазар, 17,4% според бројот на сметки на физички и правни лица, 30,4% според прометот преку картички и 33,2% пазарно учество според прометот преку мрежата на ПОС терминали на Банката.

Почитувани,

Изминатата година по многу нешта е најуспешна за нас, но исто така и година со многу предизвици. Година во која се соочивме со настан без преседан — грабеж од внатре, кој нè промени како индивидуи, а ја промени Банката како целина. Во духот на организациската култура во која делуваме, ние сме убедени дека взаемната доверба е единствена основа за успешно заедничко работење поради што е неопходно таа да се гради преку почитување на воспоставените системи, правила и процедури. Позитивно од ова искуство е дека го доживеавме настанот не само од професионален аспект, туку и лично, што ја покажува нашата посветеност и чувство на припадност кон Банката. Се консолидиравме брзо и докажавме дека нашата НЛБ Банка е солиден систем, цврста институција каде нашите вработени се нашиот највреден ресурс. Заедно, ги одржавме нашите ветувања кон клиентите, акционерите и целокупната јавност, ги реализиравме целите, плановите и бизнис активностите и продолживме со успешна работа во која задоволени беа барањата на клиентите и стабилноста на работењето. Особено сме горди што одговоривме на предизвиците со успех

Антонио Аргир
Претседател на Управен одбор



и достигнуваме историски највисока годишна добивка, придружена со зголемено задоволство кај клиентите, што претставува најголемо признание за нашата работа.

Ваквите резултати не се случајност. Работевме одговорно и максимално посветено за да одговориме на актуелните барања на нашите клиенти, со цел да ја задржиме нашата позиција на сигурна и успешна банка. Во текот на годината успеавме да ја зголемиме клиентската база на Банката, бројот на правни и физички лица, особено оние со редовни приходи – приматели на плата и пензија. Ги оптимизиравме процесите, ја унапредувавме продажбата преку сите продажни канали, а соочени со силна и здрава банкарска конкуренција, ја подобривме нашата конкурентност преку одлична техничка поддршка за дигиталните услуги.

Порастот на приходите и порастот на профитабилноста на Банката во изминатата година беа остварени преку реализација на бројни проекти и инвестиции. Имавме предвид дека дигитализацијата и врвната услуга се клучот за конкурентска предност во времето што доаѓа и заради тоа во областа на управувањето со односите со клиентите, сите активности беа спроведени во насока на креирање позитивно искуство за нив и надминување на нивните очекувања. Работевме на нови функционалности на софтверот за управување на односите со клиентите, и како одговор на предизвиците на технолошкиот напредок и силната банкарска конкуренција, ја воведовме првата мобилна апликација за правни лица – mProklik, како пионери на пазарот за овој тип на услуга. Исто така, во соработка со нашиот партнер NEP Loyalty, воведовме кобрендирана картичка – NaPPy card, која нуди можност за поврат на средства за секоја безготовинска трансакција.

Во сегментот население, фокусот беше ставен на интензивирање на кредитните активности, директно, или преку посредници и платформи за масовна продажба, исполнување на новите потреби на клиентите, понуда на небанкарски услуги и масовна употреба на функционалностите на платежните услуги.

Во текот на годината, исто така ја зголемивме поддршката на деловното работење за микро, мали и средни претпријатија. Фокусот беше ставен на целосно централизирана услуга за големите компании што вклучува сеопфатна финансиска понуда, финансиско советување и достапност на услугите на сите пазари каде што е присутна НЛБ Групацијата. Банката продолжи да ја одржува својата позиција преку понуда на комплетен опсег на финансиски услуги за своите клиенти, вклучувајќи кредитирање, управување со готовина, платежни услуги, финансиски услуги за корпоративни клиенти активни на регионалните пазари каде што е присутна НЛБ Групацијата, финансиски бенефиции за извозно-ориентирани компании, како и советодавни услуги за трансакции на пазарот на капитал.

На крајот на 2017 година, потпишавме договор за продажба на НЛБ Нов пензиски фонд, но, ние и понатаму остануваме соработници и дел од понудата на Фондот и понатаму останува достапна преку сите продажни канали на Банката. Заедно со новите сопственици ќе продолжиме и понатаму да креираме иновативни продукти за нашите клиенти и заеднички да ги поместуваме границите на успехот.

Следејќи ја стратегијата на НЛБ Банка за наредниот период, очекуваме да ги оствариме сите планирани оперативни и финансиски цели, и со сигурност да ја одржиме високата ликвидност, стабилност и солвентност на Банката.

Целта е да останеме на врвот на посакувани и признати брендови на кои клиентите ќе им веруваат и на кои ќе им ја укажат својата доверба. Следејќи ги светските технолошки трендови како современа и креативна банка ќе продолжиме посветено да работиме на дигитализацијата и ќе продолжиме да инвестираме во развојот на современи банкарски сервиси, при што ќе организираме промотивни и едукативни активности со цел да се зголеми употребата на електронските услуги. Преку збогатување на понудата на продукти и услуги планираме да оствариме пораст на кредитното портфолио и притоа да го зголемиме пазарното учество и во сегментот Corporate и во сегментот на физички лица. Ќе ја прошириме понудата на Банката на небанкарски услуги преку нашата мрежа со што ќе се обидеме да го одржиме високото ниво на задоволство кај нашите клиенти. Максимално подготвени ќе ги пречекаме идните предизвици кои следат и ќе обезбедиме навремени решенија и совети за сите наши клиенти.

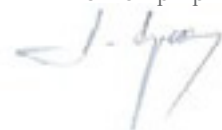
Во сегментот на човечките ресурси, ќе продолжиме со имплементација на програми за подобрување и развој на нивните продажни, социјални и менаџерски вештини и компетенции, како и за постигнување на посакуваната организациска култура и НЛБ вредности.

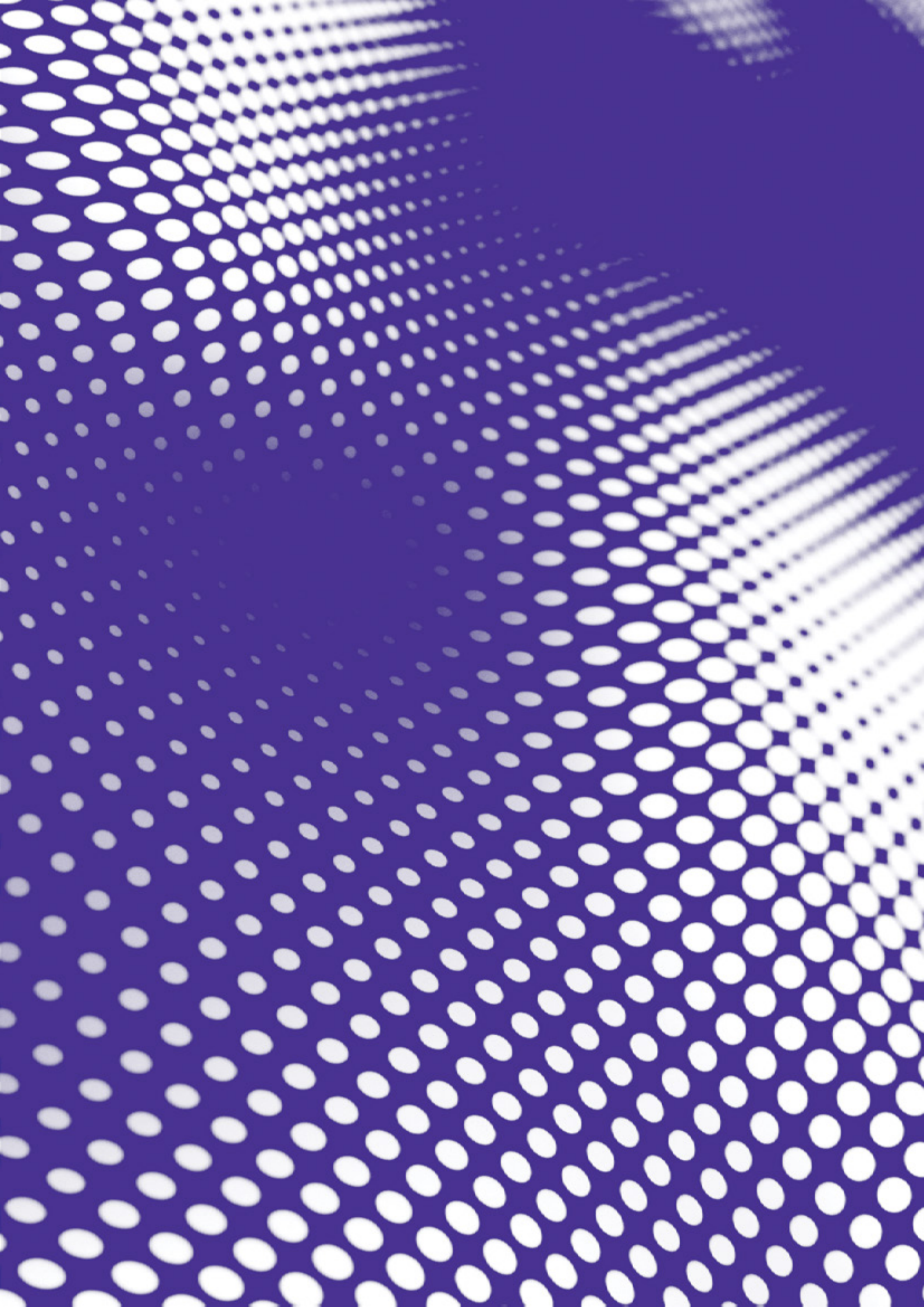
Во првата половина од 2017 година, беше спроведено ново Мерење на организациската клима и ангажираноста на вработените, чии што резултати, споредени со резултатите од претходните мерења во 2013 и 2015 година, покажаа раст во двата сегменти – и кај организациската клима и од аспект на ангажираноста, што претставува потврда дека НЛБ Банка успешно работи на полето на грижа за своите вработени.

Почитувани акционери, како потврда за нашето транспарентно работење, навремената објава на ценовно-чувствителни информации, квалитетот на известувањата и квалитетот на веб страницата на Банката, бевме наградени со “Кристално своно” за трета најтранспарентна компанија на Македонската берза во 2016 година, и воедно добивме и награда за компанија со најголем промет на Берзата, а освоивме и 3то место според учество во вкупниот промет и број на трансакции реализирани во 2017 година. Во рамките на European Business Awards, од финансискиот магазин ЕМЕА ја добивме наградата “Најдобра банка во Македонија во 2017 година”. Дополнително нашата мобилна апликација беше една од првите три наградени апликации во рамки на изборот Интернет страна на годината, единствена од областа на финансиите.

На крај, Би сакал да Ви се заблагодарам во мое лично име и во името на сите вработени за Вашата континуирана поддршка и доверба како наши акционери и клиенти и се надеваме дека ќе ја унапредиме заедничката соработка во периодот кој ни претстои. Ве уверуваме дека НЛБ Банка ќе го задржи позитивниот тек и ќе продолжи да работи успешно на пазарот преку професионален пристап и квалитет во сите сегменти од работењето, нудејќи им на нашите клиенти вистински решенија во вистинско време. Со јасна визија, посветеност за остварување на стратешките цели на Банката, фокус кон нашите клиенти и нивните потреби, ќе ја задржиме улогата која Банката ја има – предводник во креирањето на модерни и иновативни решенија прилагодени во целост да одговорат на потребите на клиентите.

Претседател на Управен одбор,
Антонио Аргир







Антонио Аргир

Претседател на Управен одбор

Образование:

2016 година магистрира на IEDC – Bled School of Management, Bled, Executive MBA Programme;

1999 година дипломира на Економски факултет, Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје, Макроекономија, финансии и банкарство.

Работно искуство: 18 години, во финансиската и банкарската област.

Професионален ангажман:

2016–тековно, НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Претседател на Управен одбор;

2015 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен одбор;

2007–2015 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Директор на Деловен сектор – Деловна мрежа;

2005–2007 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Помошник директор на Деловен сектор – Деловна мрежа;

2003–2005 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Раководител на експозитура, Експозитура Центар, Скопје;

2002–2003 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, В.Д. Раководител на експозитура, Експозитура ГТЦ, Скопје;

2002–2003 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Раководител на Служба – Координатор на експозитури, Служба за експозитури и благајни;

1999–2001 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Кредитен референт за долгорочни и инвестициони кредити, Служба за долгорочни и инвестициони кредити.

Професионална обука:

Семинар за претприемачи – Економија базирана на конкуренција преку основање на претпријатие – CEFE,

Охрид, Македонија, ЕУ PHARE програма и Национална агенција за развој на МСП;

Семинар за банкарство и студиска посета на НЛБ д.д. Љубљана со времетраење од четири седмици, НЛБ д.д. Љубљана, Љубљана, Словенија;

Семинар за микрофинансирање – Микрофинансии I Скопје, Македонија, Пакт за стабилност за ЈИЕ; Банкарска академија, Франкфурт и Центар за банкарство и финансии, Македонија;

Семинар – кредитни продукти во Банкарство на мало, Скопје, Македонија, Пакт за стабилност ЈИЕ; Банкарска академија Франкфурт и Центар за банкарство и финансии, Македонија;

Програма за обуки „Како до успешно микрофинансирање – Менаџирање за подобрена успешност, дел I и дел II“, Охрид, Македонија, IFC; SEED и ILO (Меѓународна организација на трудот) – Меѓународен центар за обуки Турин;

Програма за лидерство за извршни менаџери – Лидерство во Јапонија (EPLD), Токио, Јапонија, Асоцијација за странски технички стипендии (AOTS), Јапонија;

Семинар – банкарски менаџмент, Милочар, Црна Гора, Универзитет Љубљана, Факултет за економија, интерни обуки, програми и студиски посети;

Обука на полињата на: I. Проблеми при реализација (продажба) на превземени средства, II. Процена на вредноста на обезбедувањата, III. Управување со проблематични кредити во банкарството и сигнали за рано предупредување, IV. Управување со повеќе канали во банкарството на

мало, V. Вовед во финансирањето на проекти, Истанбул, Турција, Банкарска асоцијација на Турција;

Бизнис Академија на НЛБ Група, Модул 1: Банкарство, Модул 2: Стратешки анализи за маркетинг и продажба на банкарски услуги и процена на ризик, Модул 3: Интеграција на здобиените знаења преку бизнис симулација, Модул 4: Организација на сопствената работа и управување со вработени, Љубљана, Блед, Словенија, Business Excellence Centre Економски Факултет Љубљана;

Обуки и семинари на полето на управување, продажба, маркетинг, комуникации, игра за стимулирање на банкарство и едукациска посета на Шпаркасе Бремерхафен, Германија, во организација на Шпаркасештифтинг, Германија;

Обуки и семинари на полето на кредити, финансии на МСП и едукативна студиска посета во банки во Франкфурт, Германија и Загреб, Хрватска во организација на МФРП - Македонската фондација на развој на претпријатија.

Директна одговорност и надлежност:

Ја застапува Банката согласно Закон и Статутот на Банката;

Раководи со Одборот за развој;

Раководи со Одборот за управување со средства и обврски на Банката (ОУСО);

Коодлучува по предлози од надлежност на колективно одлучување;

Раководи со седниците на Управниот одбор;

Раководи со седниците на Колегиумот на банката;

Раководи со директорот на Деловниот сектор-Деловна мрежа;

Раководи со директорот на Секторот за правни работи;

Раководи со директорот на Секторот за финансиско управување;

Раководи со директорот на Секторот за информатичка технологија;

Раководи со Советниците на Управен одбор по област и раководителите на организационите единици во Генералниот секретаријат.

Професионален ангажман надвор од НЛБ Банка АД Скопје:

2008 – 2015 година, НЛБ Лизинг Скопје, Македонија, Член на Надзорен одбор



Љубе Рајевски

Член на Управен одбор

Образование:

Дипломира во 1983 година на Економски факултет Скопје – Универзитет Св. Кирил и Методиј, Скопје

Работно искуство: 32 години, во финансиската и банкарската област

Професионален ангажман:

2000 – 31.12.2017, НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен одбор;

1998–2000, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Заменик Генерален Директор;

1994–1998, Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Директор на Секторот за кредитирање и средства;

1987–1994, Тутунска банка АД Скопје, Македонија, Шеф на службата за кредитирање и средства;

1986–1987, Интерна банка на СОЗТ Југотутун Скопје, Главен референт за управување со краткорочни кредити во Секторот за кредитирање и средства;

1983–1986, „Југомонтажа“ Благој Давков Скопје, Раководител на служба за платен промет.

Професионална обука:

2016 година, индивидуален коучинг за преговарачки вештини, Интернационална тренинг кука Густав Кајсер;

1997 година, обука во АУ Лондон Банка;

1996 година, обука за меѓународни пазари на капитал;

1996 година, обука за квалификација на меѓународните пазари на капитал;

1996 година, обука за Меѓународна фиксна камата и пазарите на обврзници.

Директна одговорност и надлежност:

Ја застапува Банката согласно Закон и Статутот на Банката;

Коодлучува по предлози од надлежност на колективно одлучување;

Раководи со директорот на Деловниот сектор за корпоративно банкарство;

Раководи со директорот на Секторот за работа со готовина и депо;

Раководи со директорот на Секторот за платни системи.

Професионален ангажман надвор од НЛБ Банка АД Скопје:

2017 – тековно, Член на Одбор на старатели во Македонска развојна фондација за претпријатија (МРФП)

2002 – 2017, Претседател на Одбор на старатели во Македонска развојна фондација за претпријатија (МРФП).



Дамир Кудер

Член на Управен одбор

Образование:

2004 година, Магистерски студии по економски науки, Економски факултет, Марибор

Дипломирал во 1997 година на Економскиот факултет во Љубљана

Работно искуство: 13 години работа во областа на банкарството и финансиите

Професионален ангажман:

2011 – тековно, НЛБ Банка АД Скопје, Македонија, Член на Управен одбор;

2009–2010 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Директор на Центар за координација на соработка со членките на НЛБ Групацјата;

2007–2009 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Советник на Управен одбор–помошник директор на Деловен сектор за стратешки комитенти;

2006–2007 година, НЛБ Тутунска банка АД Скопје, Советник на вториот Генерален директор на Банката;

2004–2005 година, Министерство за надворешни работи на Република Словенија, Секретар за економска дипломатија;

2000–2004 година, Амбасада на Република Словенија, Скопје, Шеф на оддел за економски прашања;

1997–2000 година, Министерство за економски односи и развој, Љубљана–член на преговарачки тим за склучување на договори за слободна трговија;

1995–1998 година, Средно административно школо, Љубљана, Професор по повеќе предмети.

Професионални обуки:

2016 година, учество во Напредна менаџмент програма за преговарачки вештини, IEDC Bled School of Management, IEDC Bled School of Management, Белград;

2016 година, Академија за управување со кредитниот ризик, Optimize to Manage – Op2M, Загреб;

2008 година, обука за банкарски менаџмент, Економски факултет, Љубљана;

2005 година, Школо за банкарски лидери, НЛБ Тренинг школа;

2005–2006 година, специјална обука за работа на лидерска позиција во банкарство, НЛБ д.д, Љубљана.

Директна одговорност и надлежност:

Ја застапува Банката согласно Закон и Статутот на Банката;

Коодлучува по предлози од надлежност на колективно одлучување;

Раководи со директорот на Секторот за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите;

Раководи со директорот на Секторот за управување со ризици;

Раководи со директорот на Деловниот сектор за финансиски пазари и средства;

Раководи со директорот на Секторот за логистика на продажбата.

Поглавје 1.3

Менаџерска структура

Советници на Управен одбор

Радован Трпкоски

Советник на Управен одбор по област за инвестиции, набавки и општи работи

Трајко Матески

Советник на Управен одбор за управување со системите на безбедност на Банката

Страшо Пупулковски

Советник на Управен одбор за советување и одржување на односите со големи клиенти

Менаџерски тим

М-р. Драги Тасевски СФА

Генерален секретаријат, Генерален секретар

Љиљана Настоска

Сектор за внатрешна ревизија, Директор

МВА Донка Марковска

Сектор за финансиско управување, Директор
Одбор за управување со средства и обврски, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член
Одборот за развој, Член

Јасмина Мојсиевска

Деловен сектор за финансиски пазари и средства, Директор
Одбор за управување со ризици, Член
Одбор за управување со средства и обврски, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

М-р. Билјана Степанулеска Почевска

Деловен сектор за корпоративно банкарство, Директор
Одбор за управување со ризици, Член
Одбор за управување со средства и обврски, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

Маја Ставрева Стојанова

Деловна мрежа-деловен сектор, Директор
Одбор за управување со ризици, Член
Одбор за управување со средства и обврски, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

М-р. Слаѓана Белева

Сектор за логистика на продажбата, Директор
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

Драган Пановски

Сектор за работа со готовина и депо, Директор (до 08.08.2017)
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член (до 08.08.2017)

Игор Митровски

Сектор за работа со готовина и депо, Директор (од 16.08.2017)
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

Александар Мисовски

Сектор за информатичка технологија, Директор
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

Богоја Китанчев

Сектор за управување со ризици, Директор
Одбор за управување со ризици, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

М-р. Виолета Јанева

Сектор за правни работи, Директор
Одбор за управување со ризици, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

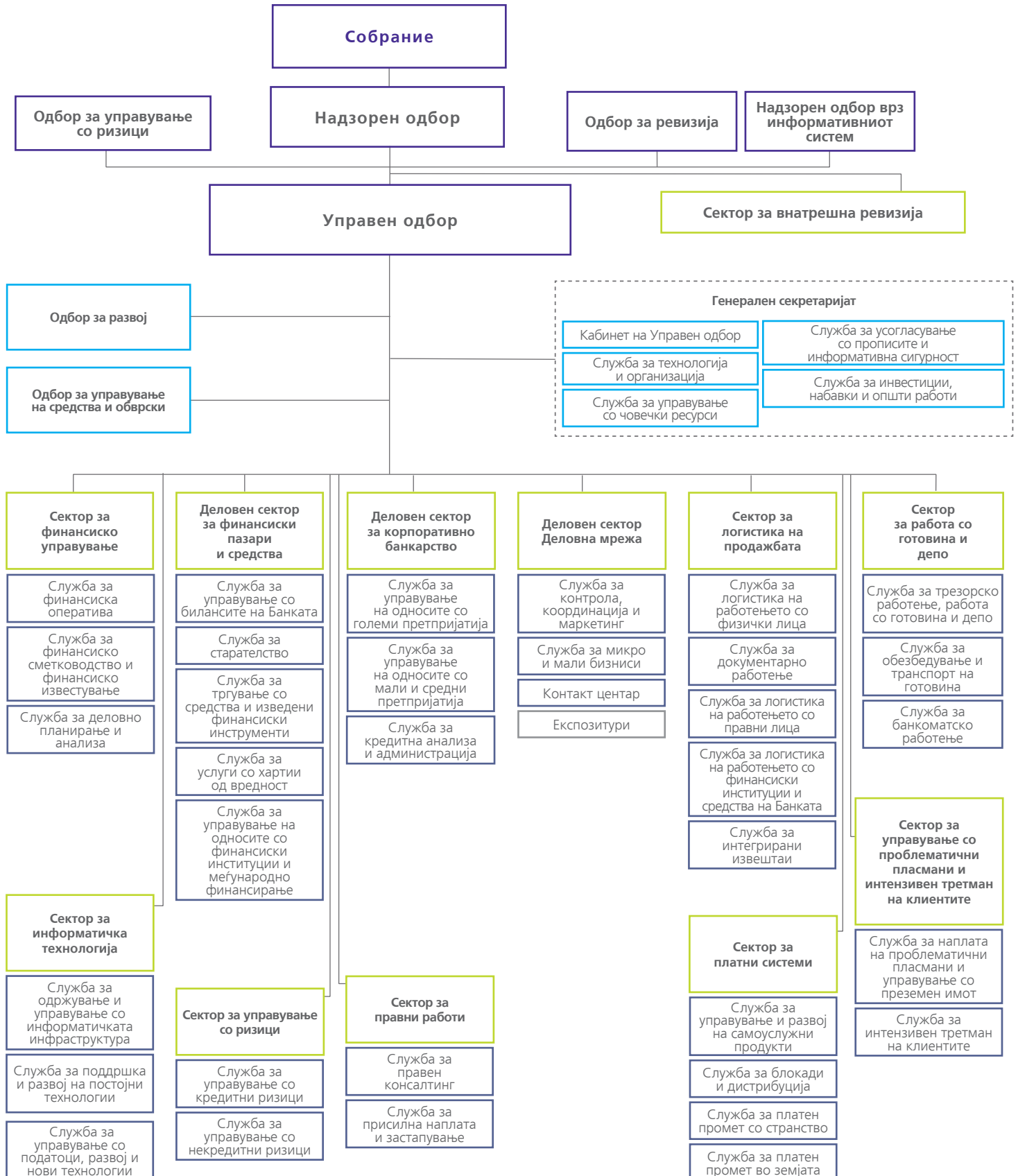
Игор Давчевски

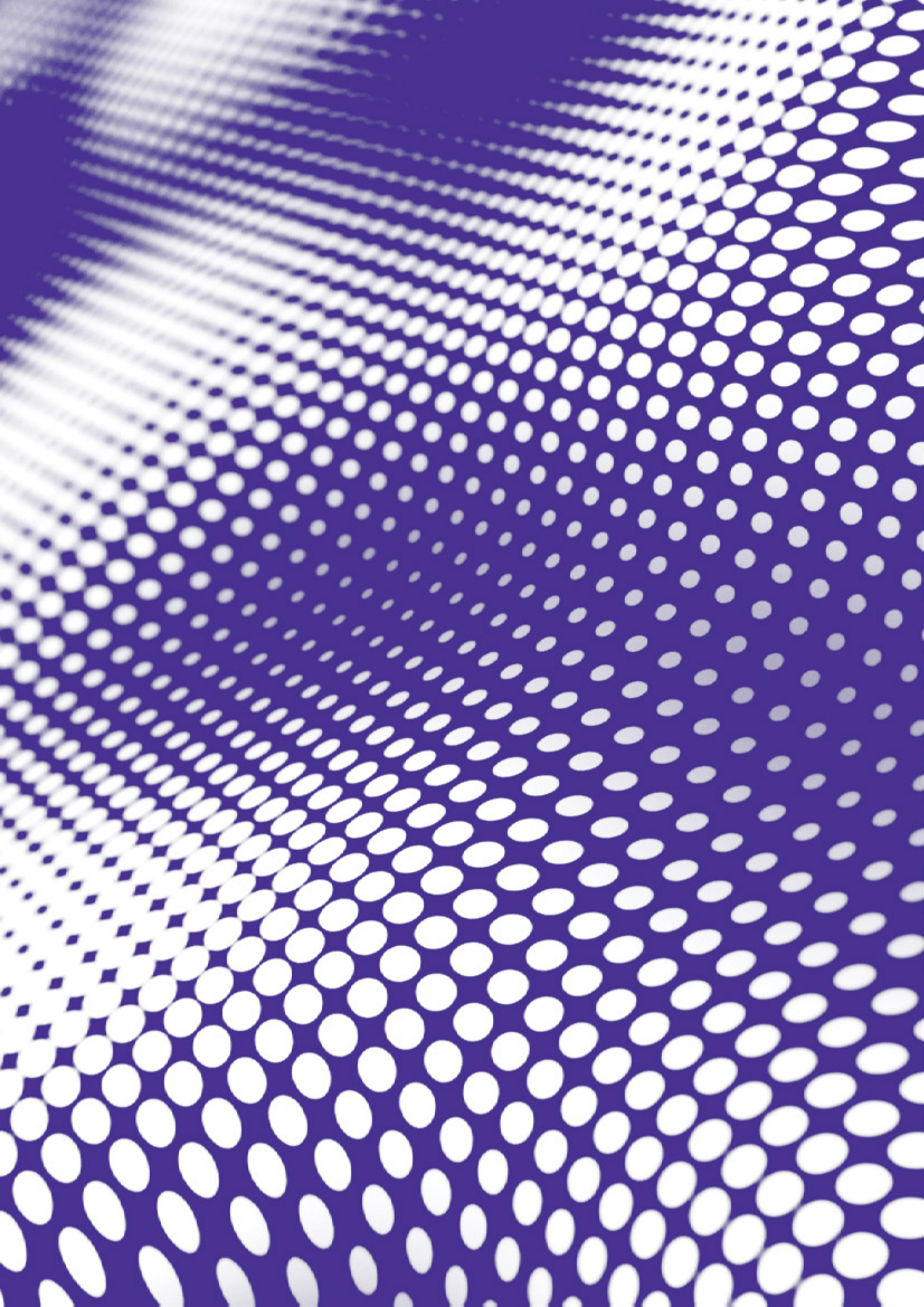
Сектор за платни системи, Директор
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

Зоран Грнчаровски

Сектор за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите, Директор
Одбор за управување со ризици, Член
Надзорен одбор врз информативниот систем, Член

Организациона структура





Поглавје 2

Макроекономски и пазарни услови

Сè уште присутната политичка нестабилност која продолжи и во 2017 година, доведе до воздржаност од нови инвестиции што влијаеше на ограничен пораст на кредитната активност во сегментот на претпријатија. И покрај ваквата состојба, банкарскиот сектор ја одржа својата ликвидност, ја зголеми профитабилноста и ја зајакна стабилноста преку одржување висока капитална адекватност.

Основни макроекономски показатели

По повеќегодишен солиден раст на македонската економија, во текот на 2017-та година, во Република Македонија, беше сè уште присутна одложената политичка криза која преку нејзиниот притисок влијаеше на инвестициските активности и потрошувачката. И покрај стабилниот раст на приватната потрошувачка и зајакнувањето на извозниот сектор, вкупната активност во економијата не забележа промена. Од аспект на динамиката, во првата половина од годината имаше пад на реалниот БДП, додека во втората половина домашната економска активност закрепна.

Нивото на цени во текот на годината бележеше постепено нагорно придвижување иако се одржа на релативно стабилно ниво и во просек изнесуваше 1,4%.

Стабилизирањето на очекувањата од економските субјекти и враќањето на довербата во текот на годината дополнително ја релаксираа монетарната политика, при што каматната стапка на благајничките записи се одржуваше на ниво од 3,25%.

Во услови на поволни движења на девизниот пазар и интервенции од страна на НБРМ, девизните резерви во текот на годината достигнаа 2.336,3 милиони евра што е за 277,2 милиони евра пониско од декември 2016 година.

Банкарски сектор

И покрај намалената економска активност во Република Македонија во 2017 година, банките одржаа здрава, солвентна и ликвидносна позиција, а кредитниот раст беше позитивен во двата сегменти – и кај населението и кај претпријатијата. Во услови на умерени кредитни ризици и висока ликвидност кај банките, како и поприсутна заострена конкуренција помеѓу банките во делот на каматните стапки, кредитите кај небанкарскиот

сектор реално се зголемија за 5,7%, при што растот и понатаму беше предводен од сегментот домаќинства со стапка на годишен раст од 9,2% додека кај нефинансиски правни лица стапката на кредитен раст изнесуваше 2,8% што ги одразува тенденциите на воздржување од нови инвестиции кај бизнис заедницата, а поврзано со внатрешно-политичката криза.

Депозитната база забележа негативни движења во поголемиот дел од годината (освен во последниот квартал) главно поради корпоративниот сегмент, додека сегментот население беше стабилен. Високиот вишок на ликвидност и понатаму притискаше на намалување на каматните стапки, пред се на депозитите на населението, додека кај кредитите притисокот беше поизразен кај компаниите. Вкупното депозитно јадро на физички и правни лица забележа пораст од 5,4%, при што кај депозитите на сегментот домаќинстава беше забележан пораст од 6,1%, додека кај нефинансиските правни лица беше забележан пораст од 2,1%. Најголем удел во порастот на депозитите од домаќинствата имаа депозитите по видување, додека преференциите во однос на валутата беа во корист на домашната валута.

Во текот на годината уделот на нефункционалните пласмани во вкупните пласмани кај нефинансискиот сектор се намали на 6,3% наспроти 6,6% во 2016 година. Покриеноста на нефункционалните кредити со исправки на вредност и резервации за потенцијални ризици изнесуваше 80,9% што укажува на висока стабилност на банките при евентуална реализација на кредитниот ризик и умерен ризик по сопствените средства на банките.

Во текот на 2017 година, банкарскиот сектор работеше профитабилно, при што главниот генератор на пораст на нето приходите беа поволните

движења кај каматните стапки на изворите за финансирање, додека зголемената конкуренција меѓу банките при намалена кредитна активност и понатаму влијаеше на надолен притисок на цената на услугите.

Капиталната моќ на банките остана висока со 15,2% капитална адекватност и бележи зголемување

заради усогласување на банките со регулаторните барања за одржување на заштитни слоеви капитал.

Во текот на годината беше воведена Базел 3 регулативата во Македонија, која претставува една од системските регулативи, а придонесе за јакнење на капиталните позиции на банките и заштита од непредвидени ризици по

пат на обезбедување дополнителен капитал од првокласен квалитет, како и одржување на високи нивоа на ликвидност не само на краток туку и на долг рок. Со ваквите измени банкарскиот сектор продолжува да се доближува до европските банкарски системи и да ги унапредува механизмите на неговата стабилност.

Табела 2: Макроекономски показатели

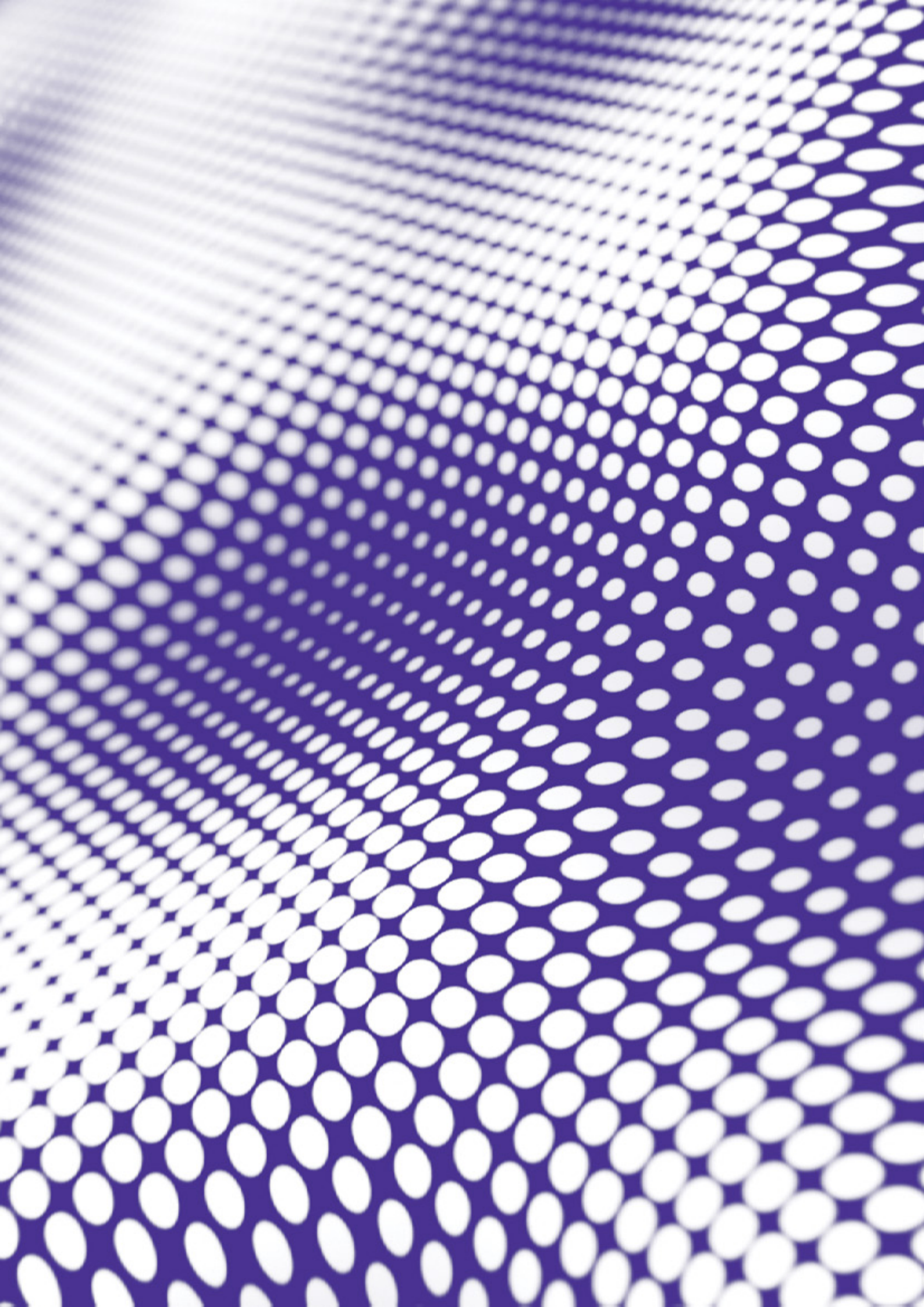
	2015	2016	2017
Инфлација (просечна стапка)	-0,3%	-0,2%	1,4%
Индустриско производство (период/период)	4,9%	3,4%	0,2%
Референтна стапка на НБРМ	3,25%	3,75%	3,25%
Каматна стапка на благајнички записи	3,25%	4,00%	3,25%
БДП (пораст во %)	3,9%	2,9%	0,0%
БДП (мил.ЕУР)	9.088,7	9.737,9	10.077,9
Буџетски дефицит (% од БДП)*	-3,5%	-2,7%	-2,7%
Долг на Централна Влада-консолидиран (% од БДП)*	38,0%	39,6%	39,3%
Тековна сметка (% од БДП)*	-1,9%	-2,7%	-1,3%
Нето надворешен долг (% од БДП)	24,8%	27,0%	28,6%
Девизни резерви (мил. ЕУР)	2.261,8	2.613,4	2.336,3
Стапка на невработеност	26,1%	23,7%	22,4%
Странски директни инвестиции (% од БДП)*	2,4%	3,5%	2,3%

* Пресметан податок

Табела 3: Основни показатели

Во мил. МКД	Банкарски сектор				
	2015	2016	2017	Во однос на 2016	
				%	апс.
Билансна сума	423.668	444.680	461.992	3,9%	17.312
Билансна и вонбилансна сума	504.485	531.119	556.317	4,7%	25.197
Капитал и резерви	45.913	47.191	50.081	6,1%	2.890
Депозити од нефинансиски сектор	306.190	322.797	339.281	5,1%	16.484
Кредити на нефинансиски сектор (бруто)	277.533	280.962	297.576	5,9%	16.613
Резервации (билансни и вонбилансни)	34.619	22.502	22.330	-0,8%	-172
Бруто NPL (финансиски и нефинансиски сектор)	30.105	18.538	18.905	2,0%	367
Бруто добивка	5.184	7.048	7.326	3,9%	278

Извор: НБРМ, Податоци и показатели за банкарскиот систем во Р.Македонија



Поглавје 3

Корпоративно управување

Корпоративното управување на Банката, како збир од заемни односи помеѓу Управниот одбор, Надзорниот одбор, другите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката, акционерите на Банката и останатите заинтересирани субјекти во НЛБ Банка АД Скопје се заснова врз принципите на одговорност, транспарентност и контрола во одлучувањето и во секојдневното работење и известувањето за состојбите во Банката.

Корпоративното управување на НЛБ Банка е олицетворено преку органите на Банката кои имаат клучна улога во ефикасното работење на Банката. Во текот на 2017 година, со Банката се управуваше преку статутарно

утврдени органи со права и обврски кои се предвидени во Законот за банки, Законот за трговски друштва и Статутот на Банката. Со НЛБ Банка се управува преку двостепен систем на управување.

Собрание на акционери

Во текот на 2017 година беше одржана една седница. На Годишното собрание на акционери кое се одржа на 11.05.2017 година беа усвоени редовните точки кои Собранието на акционери ги усвојува секоја година: Годишен извештај за работењето на НЛБ Банка АД Скопје, Извештај на Ревизорската кука Ернст и Јанг - Овластени ревизори ДОО Скопје, Годишен извештај за работењето на Надзорниот одбор со оценка на работата на Надзорниот

одбор и одобрување на работата на членовите на Надзорниот одбор, Годишен извештај за работењето на Управниот одбор и одобрување на работата на членовите на Управниот одбор, Деловна политика и Стратешки насоки за развојот и работењето на Банката за 2017 – 2021 година, Одлука за усвојување на годишната сметка и финансиските извештаи, Одлука за употреба и распоредување на добивката по годишната сметка за 2016 година, Одлука за назначување на Друштво за ревизија на финансиски извештаи за 2017 година. Покрај ова, на Годишното собрание на акционери беа усвоени одлуки за повторно именување на членовите на Надзорниот одбор, поради истекување на нивниот мандат во месец август, односно септември 2017 година.

Табела 4: Членови на Надзорниот одбор и нивно членство во други одбори

Име	Позиција- Надзорен одбор	Мандат	Професионален ангажман	Одбор за ревизија	Одбор за наградување	Образование
Блаж Бродњак	Претседател	28.07.2016 - тековно	Претседател на Управата на НЛБ д.д.	-	Претседател 28.07.2016 - тековно	MBA
Марјета Звер Цанкар	Заменик претседател	31.03.2011 - тековно	Заменик директор на Секторот за управување со НЛБ Групацијата во Нова Љубљанска банка	Член 31.03.2011 - тековно	Член 13.03.2014 - тековно	Магистер по светска економија
Петер Зелен	Член	15.08.2013 - тековно	Директор на Сектор за реструктурирање во НЛБ д.д.	Претседател 23.09.2013 - тековно	-	Дипломиран економист и машински инженер
Винценц Јамник	Член	28.07.2016 - тековно	Директор на Сектор за работа со средно - мали претпријатија во НЛБ д.д.	Член 10.05.2016 - тековно	-	Магистер по економија
Абдулменаф Беџети	Независен член	30.06.2008 - тековно	Проректор на Универзитет Југоисточна Европа во Тетово	Член - 27.08.2008 - тековно	-	Доктор по економски науки
Борислав Атанасовски	Независен член	30.06.2008 - тековно	Управител на Ревизија, проценка и финансиски консалтинг Б и Љ Боро и Љупчо, ДОО Скопје	-	Член 01.04.2009 - тековно	Дипломиран економист
Стојан Јорданов	Независен член	-	Управител на Друштво за ревизија РСМ Македонија	Член 27.08.2008 - тековно	Член 01.04.2009 - тековно	Дипломиран економист

Органи на надзор и ревизија и помошни тела

Надзорен одбор

Врши надзор на работењето на Управниот одбор, ги одобрува политиките за вршење финансиски активности и го надгледува нивното спроведување. Надзорниот одбор е одговорен да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката, како и навремено и точно финансиско известување на Народната Банка на Република Македонија.

Во 2017 година, Надзорниот одбор одржа 13 седници во деловните простории на Банката, односно во просториите на НЛБ д.д. Љубљана или пак видеоконференциски седници, од кои пет се одржаа на коресподентски начин. Надзорниот одбор на сите свои седници одлучуваше согласно Статутот и Деловникот за работа и одлуките ги донесуваше со мнозинство на гласови. Во работењето на Надзорниот одбор континуирано учествуваа сите членови и придонесоа за успешно завршување на работата на Надзорниот одбор, освен членовите кои беа оправдано отсутни на некои седници.

Во 2017 година, Надзорниот одбор на Банката работеше во состав од шест члена.

Мандат

Поради истекот на мандатот на сите членови на Надзорниот одбор во август 2017 година, на Годишното собрание на акционери одржано во мај 2017 година се донесени одлуки за нивен реизбор. Во текот на август 2017 година членовите на Надзорниот одбор добија согласност од Гувернерот на НБРМ за нивно повторно именување. Членовите на Надзорниот одбор на Банката ги избира Собранието, со мнозинство гласови од акциите со право на глас.

Независност

Најмалку 1/4 од членовите на Надзорниот одбор задолжително мора да бидат независни членови. Во таа насока, двајца од членовите на Надзорниот одбор на НЛБ Банка се независни членови. Независноста на двајцата членови на Надзорниот одбор на Банката е утврдена согласно критериумите за независност определени во Законот за банките. Исполнувањето и почитувањето на овие критериуми Банката го контролираше континуирано, во текот на годината.

Одбор за наградување

Формиран е врз основа на Одлуката на НБРМ за основни начела и принципи на корпоративно управување во банка и функционира како помошно тело на Надзорниот одбор. Го сочинуваат четворица членови од Надзорниот одбор, во кој задолжително членуваат независните членови на Надзорниот одбор. Во извештајниот период, Одборот за наградување одржа една редовна седница.

Одбор за ревизија

Во текот на 2017 година, Одборот за ревизија одржа седум седници кои се одржаа во деловните простории на Банката, односно во просториите на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, или беа видеоконференциски седници. Една од седниците беше одржана на коресподентски начин. Во 2017 година, Одборот за ревизија работеше во состав од 5 члена.

Независност

Согласно Законот за банки, мнозинството членови на Одборот за ревизија на Банката се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор, а останатите членови се независни членови. Најмалку еден член на Одборот за ревизија треба да биде овластен ревизор. Во таа насока, четири члена на Одборот за ревизија

се членови на Надзорниот одбор, а еден член е овластен ревизор (г. Стојан Јорданов).

Кодекс на корпоративно управување

Кодексот за корпоративно управување во НЛБ Банка АД Скопје, усвоен од Надзорниот одбор на НЛБ Банка АД Скопје во јули 2017 година, подетално ги определува стандардите на управување и раководење на органите на НЛБ Банка АД Скопје. Водејќи се од овие стандарди, Банката има воспоставено транспарентен и разбирлив систем на управување, кој го зголемува нивото на доверба како на домашните, така и на странските инвеститори, вработените и пошироката јавност. Принципите за добро корпоративно управување во целост се инкорпорирани во Кодексот за корпоративно управување:

- Принцип на гарантирање на правата и интересите на акционерите;
- Принцип на социјална одговорност и развој на партнерски односи со акционерите;
- Членовите на Надзорниот одбор располагаат со соодветни квалификации, ја разбираат својата улога во корпоративното управување на Банката и способни се за реално оценување на работењето на Банката;
- Органите на управување и надзор на Банката ги утврдуваат и го следат исполнувањето на стратешките цели и корпоративните вредности на Банката и со нив ги запознаваат сите нејзини вработени;
- Органите на управување и надзор воспоставуваат соодветно дефинирани одговорности и линии на известување меѓу сите вработени во Банката;

- Надзорниот одбор на Банката треба да биде сигурен дека Управниот одбор и другите лица со посебни права и одговорности вршат соодветен надзор и следење на работењето на Банката;
- Надзорниот одбор, Управниот одбор и останатите лица со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката треба ефикасно да го користат Секторот за внатрешна ревизија во Банката како и работата на друштвото за ревизија;
- Надзорниот одбор и Управниот одбор треба да бидат сигурни дека Политиката за наградување и соодветните процедури се во согласност со корпоративната култура, долгорочните цели и стратегијата, како и со контролното окружување на Банката;
- Принцип на поделба на надлежности;
- Обезбедување транспарентност на корпоративното управување со Банката;
- Надзорниот одбор и Управниот одбор ја познаваат нејзината оперативна структура, вклучувајќи ги и случаите кога Банката работи во други земји или преку други структури кои ја намалуваат транспарентноста;
- Информирање и односи со јавност;

- Принцип на ефективно заемно дејство со вработените и правичен надоместок;
- Принцип на независност;
- Избегнување на потенцијален конфликт на интерес;
- Лојалност и соработка;
- Заштита на лични податоци.

Согласно измените и дополнувањата на Законот за банките, Кодексот за корпоративно управување од надлежност на Собранието на акционери премина во надлежност на Надзорниот одбор и истиот ќе биде предмет на редовно годишно ревидирање.

Извршни органи и помошни тела

Управен одбор на Банката

Ја претставува и застапува Банката и раководи со нејзината работа согласно Законот за банките, Статутот на НЛБ Банка АД Скопје и Кодексот за корпоративно управување на Банката. Управниот одбор во текот на 2017 година работеше во состав од три членови.

Управниот одбор работеше на седници, кои по правило се одржуваа еднаш неделно. Покрај редовните седници, Управниот одбор одлучуваше и секојдневно, надвор од седница, со писмена согласност од сите членови

на Управниот одбор. Во извештајниот период, Управниот одбор одржа педесет и две редовни седници.

Мандат

Управниот одбор го сочинуваа три члена, при што мандатот на членот г.Љубе Рајевски во Банката заврши на 31.12.2017 година со прекин на менаџерскиот договор и работниот однос на негово лично барање.

Покрај надлежностите на Управниот одбор предвидени со Законот за банки, односно работи што се однесуваат на: управување и застапување на Банката и извршување на одлуките на Собранието и на Надзорниот одбор и нивното спроведување, Управниот одбор беше задолжен и за именување на лицата со посебни права и одговорности, изготвување деловна политика и развоен план на Банката, изготвување на финансиски план на Банката, изготвување политика за сигурност на информативниот систем, изготвување годишен извештај за работењето на Банката, изготвување етички кодекс на Банката.

Управниот одбор ги извршуваше и надлежностите предвидени со Статутот – одобрување на изложеност спрема поединечно лице до 10% од сопствените средства на Банката, одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ до 6 милиони МКД, одлучување за засновање работен однос, за распоредување и наградување на вработените согласно законските прописи и општите акти на Банката,

Табела 5: Членови на Управниот одбор и нивно членство во други одбори

Име	Позиција	Одбор за управување со ризици	Одбор за управување со средства и обврски	Одбор за развој	Надзорен одбор врз информативниот систем	Образование
Антонио Аргир	Претседател на Управен одбор	Претседател	Претседател	Претседател	Претседател	МВА
Љубе Рајевски	Член на Управен одбор	Член	Член	Член	Член	Дипломиран економист
Дамир Кудер	Член на Управен одбор	Член	Член	Член	Член	Магистер по економски науки

одлучување за давање и земање кредити за ликвидност, гаранции, авали и акредитиви во рамките на лимитите утврдени со законот, актот на деловната политика на Банката и одлуката за кредитна политика донесена од Надзорниот одбор, грижа за информирањето на акционерите на Банката, донесување поединечни акти на Банката, формирање комисии и работни тела и именување нивни членови.

Покрај ова, Управниот одбор се грижеше и за обезбедување услови за работењето на Банката во согласност со прописите, управување и следење на ризиците на кои е изложена Банката во работењето, за постигнување и одржување на адекватно ниво на сопствени средства, за функционирање на системот на внатрешна контрола во сите области на работење на Банката, за непречено работење на Секторот за внатрешна ревизија на Банката, за непречено работење на Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и информативна сигурност, водењето на трговските и други книги и деловната документација на Банката, за изработката на финансиските и други извештаи во согласност со прописите за сметководство и сметководствени стандарди и навремено и точно финансиско известување.

Управниот одбор најмалку еднаш месечно го известуваше Надзорниот одбор за своето работење преку Информациската за тековните активности на Банката.

Одбор за управување со ризици

Во текот на 2017 година, Одборот за управување со ризици работеше во состав од девет члена. Членовите на Одборот за управување со ризици се избираат од редот на лицата со посебни права и одговорности кои се вработени во Банката. Еден од членовите

на Управниот одбор на Банката задолжително е и член на Одборот за управување со ризици.

Во извештајниот период, Одборот за управување со ризици одржа 51 седница.

Одборот за управување со ризици најмалку еднаш квартално го известуваше Надзорниот одбор и Одборот за ревизија за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од нив.

Одбор за управување со средства и обврски

Одборот се одржуваше најмалку еднаш месечно на кој се разгледуваа остварените резултати на Банката во поглед на структурната и оперативната ликвидност, месечните состојби на изложености на Банката спрема одделни деловни ризици, се предложија мерки за управување со билансите на Банката, ги утврдија и на Надзорниот одбор му предложија политики за управување со оперативната и структурната ликвидност, со другите деловни ризици, како и политиката на цени.

Одборот за управување со средства и обврски го сочинуваат осум членови.

Надзорен одбор врз информативниот систем

Формиран е врз основа на регулативата на Народната банка на Р.Македонија, Базелските принципи и меѓународните стандарди за сигурност на информативниот систем.

Во месец ноември 2017 година, Надзорниот одбор на Банката усвои одлука за измени во составот на Надзорниот одбор врз информативниот

систем. Имено, поради прекин на менаџерскиот договор и работниот однос во Банката на г.Драган Пановски, на негово место за Директор на секторот за готовина и депо беше назначен г.Игор Митровски (кој воедно ја задржа функцијата на Член на Надзорниот одбор врз ИТ). Како нов, тринаесетти Член на Надзорниот одбор врз информативниот систем беше назначен г.Сашо Стојчевски, Одговорно лице за сигурност на информативниот систем.

Надзорниот одбор врз информативниот систем има одговорности делегирани од страна на Надзорниот одбор на Банката во доменот на информативниот систем и неговата сигурност. За својата работа одговара пред Надзорниот Одбор на Банката и асистира во носењето на одлуки за одобрување на стратегиите, политиките и поголемите расходи од областа на информатичка технологија и обезбедува услови за ефективно планирање на информатичката технологија и следење на капацитетот на ИТ системот и неговите перформанси, како и сите прашања поврзани со информативната сигурност.

Најмалку два пати годишно, го известува Надзорниот одбор на Банката за статусот на информатичката технологија во Банката, отворените прашања и за донесените одлуки и заклучоци.

Членовите и Претседателот на Надзорниот одбор врз информативниот систем ги именува Надзорниот одбор на Банката.

Одбор за развој

Во 2017 година, Одборот за развој одржа две седници.Членови на Одборот за развој се членовите на Управниот одбор и Директорот на Секторот за финансиско управување на Банката.

Одборот за развој, во текот на 2017 година, работеше во проширен состав и на седниците беа присутни сите секторски директори на Банката. Одборот за развој ги разгледува и на Управниот одбор му ги предлага визијата и мисијата на Банката, стратешките насоки за развојот и работењето на Банката (Стратегијата) и нејзините составни делови, деловниот план на Банката (Деловната политика) и нејзините составни делови и финансискиот план на Банката.

Голема зделка и зделка со заинтересирана страна

Во текот на 2017 година, Банката нема реализирано голема зделка, ниту пак зделка со заинтересирана страна, дефинирани со Законот за трговските друштва.

Политика за наградување на членовите на Управниот одбор, на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција и на вработените во НЛБ Банка АД Скопје

Банката има Политика на примања за вработените со посебна природа на работа и останатите вработени во НЛБ Банка АД Скопје која подетално ги определува критериумите за наградување на членовите на Управниот одбор и на лицата со посебни права и одговорности кои извршуваат раководна функција во Банката. Основните критериуми за наградување се степенот на исполнување на поставените цели, односно клучните показатели на перформансите (КРП) изразени преку квантитативни и квалитативни показатели и истите се разликуваат во зависност од нивото на управување. Појдовна основа за оценување претставува деловната политика и плановите за работа на Банката коишто се предмет на усвојување од

страна на акционерите и го одразуваат долгорочниот посакуван правец на развој на Банката.

Политика на управување со судир на интереси

Политиката за управување со судир на интереси во Банката има за цел заштита на интересите на Банката од реализирање трансакции со коишто може да се оствари личен интерес (материјален, деловен и семеен интерес) на товар на севкупниот интерес на Банката. Со Политиката се воспоставува и одржува систем на ефикасно контролирање и управување со судирите на интереси коишто може да настанат при извршување на определени активности по штета на интересите на клиентите или потенцијалните клиенти на Банката. Согласно Политиката и Законот за банки, лицата со посебни права и одговорности редовно, на секои шест месеци доставуваат писмена изјава до Надзорниот и Управниот одбор на Банката, за постоење или непостоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

Спречување перење пари

Банката има усвоено и доследно применува Програма за спречување перење пари и повеќе интерни акти коишто ја регулираат оваа област и воедно соработува со надлежните институции и кореспондентските банки. Банката во целост ги има имплементирани сите инструменти кои произлегуваат од законската регулатива што се однесува за ефикасно откривање и спречување перење пари.

Сигурност на информативниот систем

Информативната сигурност на НЛБ Банка е спроведена согласно Циркуларот 9 на Народна банка на Република Македонија, Одлуката за сигурност на информативниот

систем на Банката и е во согласност со меѓународните стандарди ISO 27001 i ISO 17799-2005 (ISO 27002). Согласно овие стандарди, во рамките на Банката е воспоставен систем на информативна сигурност, кој ги содржи следните целини:

- Политика за сигурност на информативните системи;
- Проценка на ризикот - Банката има воспоставено континуиран процес на идентификација на слабостите и заканите кон своите информативни системи;
- Имплементација на сигурносни контроли - Преку следење на инцидентите и оперативни контроли Банката воспоставува административни, физички и технички контроли со кои се врши заштита на сигурноста на информациите и системите на повеќе нивоа;
- Набљудување и надградба - Банката има воспоставено процес на континуирано прибирање и анализа на информации од аспект на појава на нови закани и слабости на информативниот систем.

Организациона структура на Банката

Од аспект на организациските промени, во 2017 година во рамки на Секторот за информатичка технологија постојната Служба за развој на информатичкиот систем на Банката се подели во две служби, и тоа: Служба за поддршка и развој на постојни технологии и Служба за управување со податоци, развој и нови технологии. Ваквата реорганизација се спроведе главно со цел поефикасно управување со бројните развојни проекти во Банката кои содржат ИТ компонента.

Корпоративна општествена одговорност

Грижата за општото добро претставува еден од највисоките приоритети во системот на вредности на Банката и е интегрален дел од стратегијата, поради што Банката посебно внимание посветува на општествената одговорност и заштитата на интересите на сите заинтересирани страни. Со поддршка на проекти од областа на културата, спортот, науката, образованието и заштитата на човековата околина, децата и младите, Банката настојува да придонесе за унапредување и подобрување на целокупниот квалитет на животот на поединците, семејствата, институциите и организациите во поширокото окружување во кое работи.

Во 2017 година, корпоративната општествена одговорност на Банката, согласно Стратегијата за корпоративна општествена одговорност на НЛБ Групацијата, се спроведуваше преку три групи на активности:

За клиентите и потенцијалните клиенти

- Целодневен настан “НЛБ Ден” во НЛБ Галеријата како и во сите експозитури за одбележување на почетокот на НЛБ Месецот на штедење преку театарска претстава, едукативна програма и подароци за посетителите, како и едукативни посети на тема штедење во повеќе училишта и градинки;
- Две предавања за “Жени во бизнис” во рамки на програмата на кредитната линија од Европската банка за обнова и развој (ЕБОР);
- Низа активности и промоција на новите мобилни апликации НЛБ мКлик и НЛБмПроклик како начин/средство за доближување на клиентите до Банката и придонес

во дигитализацијата на понудата на банкарски продукти и услуги на македонскиот пазар;

- Учество на настанот “Ден на финансиско образование”, во организација на НБРМ, каде Банката ги промовираше своите продукти;
- НЛБ Ден на пензионери – едукација на клиентите - пензионери за повлекување готовина од банкомат;
- Соработка со студентите од катедрата за Е-бизнис од Универзитетот Св.Кирил и Методиј од Скопје преку подготовка на студија од нивна страна за подобрување на мобилните апликации на Банката;
- Промоција на подароците доделени на нашите клиенти во рамките на продажните кампањи за картички;
- Организација на коктел за клиентите корисници на услугата лично банкарство и медиумите и промоција на новата NLB НаРРy картичка;
- Покана до сите средни училишта и университети за посета на едукативна изложба “Златен прав” и организација на групни посети на кои на учениците и студентите им беше објаснет настанокот на македонската банкнота-денарот;
- Учество на саемот на финансиски институции во организација на порталот www.bankarstvo.mk;
- Донација за издавање на книгата “Банкарството од поинаков агол – Современи теми од теорија до практика” од Ивана Илова Трајковска, Клементина Попоска и Марија Стојановски.

За вработените

- наградни патувања и бројни спортски активности во кои учествуваа вработени од Банката

За општеството и средината

- Во Галеријата на НЛБ Банка, во 2017 година беа организирани 13 изложби на ликовни дела и фотографии, а традиционално беше организирана изложба на детски цртежи по повод месецот на штедење.
- Беа продолжено спонзорството на европскиот ракометен шампион Вардар, а спонзорства беа доделени на Меѓународниот фестивал на гитара во Крушево, на концертот на легендарниот македонски гитарист Влатко Стефановски и оркестарот на словенечката армија во Скопје, на хорот на словенечкото здружение Франце Прешерн и на настанот World Picnic.
- Беа спроведени активности за поддршка на учесниците на Специјалната Олимпијада на Македонија, преку нивна покана и учество на Интерните спортски игри на Банката и на националниот турнир во баскет, а за време на новогодишните празници им беа доделени подароци од вработените на Банката.
- Вработените на Банката, традиционално учествуваа во уште една крводарителска акција, а беа организирани и неколку донаторски акции: донација на облека, храна и играчки за Домот за доенчиња и мали деца во Битола, донација за концертот организиран од УСАИД и здружението за деца со оштетен вид, донација на кондиторски производи во соработка со здруженија за помош на бездомници и социјално загрозуени семејства, како и донација на играчки

од страна на сите менаџери од НЛБ Групацијата за децата сместени во згрижувачки семејства од Центарот за социјални работи во Скопје.

- Во знак на продолжување на одличната соработка, во Банката беше организирана продажба на уличното списание кое се издава во рамки на Платформата за активизам „Лице в лице“, а собраните средства беа наменети за редовната едукативна програма за лица од социјално загрозените и маргинализираните групи.

Во 2017 година, Банката стана добитник на две награди од Македонска берза: Кристално своно за трето место за најтранспарентна компанија, и Награда за членка со најголем промет на Берзата. Покрај овие награди, мКлик апликацијата беше наградена за најдобра мобилна апликација во Македонија, една од трите наградени апликации во рамки на изборот “Сајт на годината”, единствена во областа на финансиите.

Банката ги поддржува организациите и иницијативите кои се залагаат за почит и еднаков третман, деловна етика и хуманизам, со што креира вредност за општеството и придонесува кон зајакнување на општественото ткиво и социјалната кохезија. Банката целосно ја прифаќа и во своето работење се придржува кон меѓународната декларација за човекови права, еколошката декларација и меѓународните конвенции кои се однесуваат на социјалната и заштита на животната средина.

Акционерски капитал и сопственичка структура

Акционерски капитал

Акционерскиот капитал на Банката на 31.12.2017 година се состои од 854.061 обични акции со номинална вредност од 1.000 МКД по акција или вкупно 854.061.000,00 МКД. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар на хартии од вредност на РМ.

Обичните акции на сопствениците им даваат право на дивиденда и право на глас на Седница на Собранието на акционери. Еден глас во Собранието на Банката се добива за еквивалент од една обична акција.

Во текот на 2017 година Банката нема издадено нови емисии на акции, ниту има извршено откуп на сопствени акции.

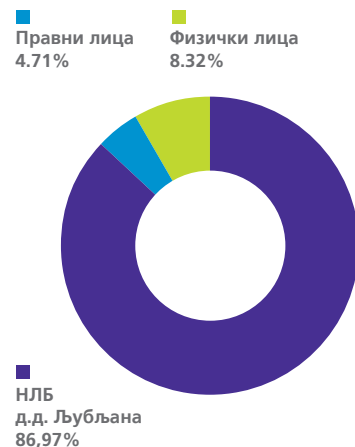
Број на акционери и структура

Заклучно со 31.12.2017 година, бројот на акционери во Банката изнесува 818 (2016: 804). Од нив 693 се физички лица (2016: 682) и 125 се правни лица (2016:122).

Берзанска котација

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот задолжителна котација – обични акции, регистрирани под ISIN:“MKTNBA101019”. Со акциите на Банката се тргува на секундарниот пазар на Берзата, преку овластени брокерски куќи.

Согласно Правилата за котација, Банката редовно ја известува Берзата за своето работење, за членовите на органите на управување, управувањето и правните односи со трети лица и за настани и информации кои се од значење за работењето на Банката.



Графикон 1: Акционерска структура

Политика на дивиденда

Во 2017 година, согласно Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишна сметка на НЛБ Банка АД Скопје за 2016 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката на 11.05.2017, нето добивката во вкупен износ од 1.579,3 милиони МКД се распредели на дел за задржана добивка за инвестициски вложувања во износ од 241,0 милиони МКД, дел во општ резервен фонд во износ од 488,5 милиони МКД и дел за дивиденда во вкупен износ од 849,8 МКД или 995,0 МКД по акција, која беше исплатена во месец јуни 2017.

Акционери со најмалку 5% од акциите на Банката

Единствен акционер со учество над 5% во вкупниот број на издадени акции на НЛБ Банка АД е Нова Љубљанска Банка д.д. Љубљана со 86,97% учество во вкупниот број на акции на Банката.

Управување со кадри

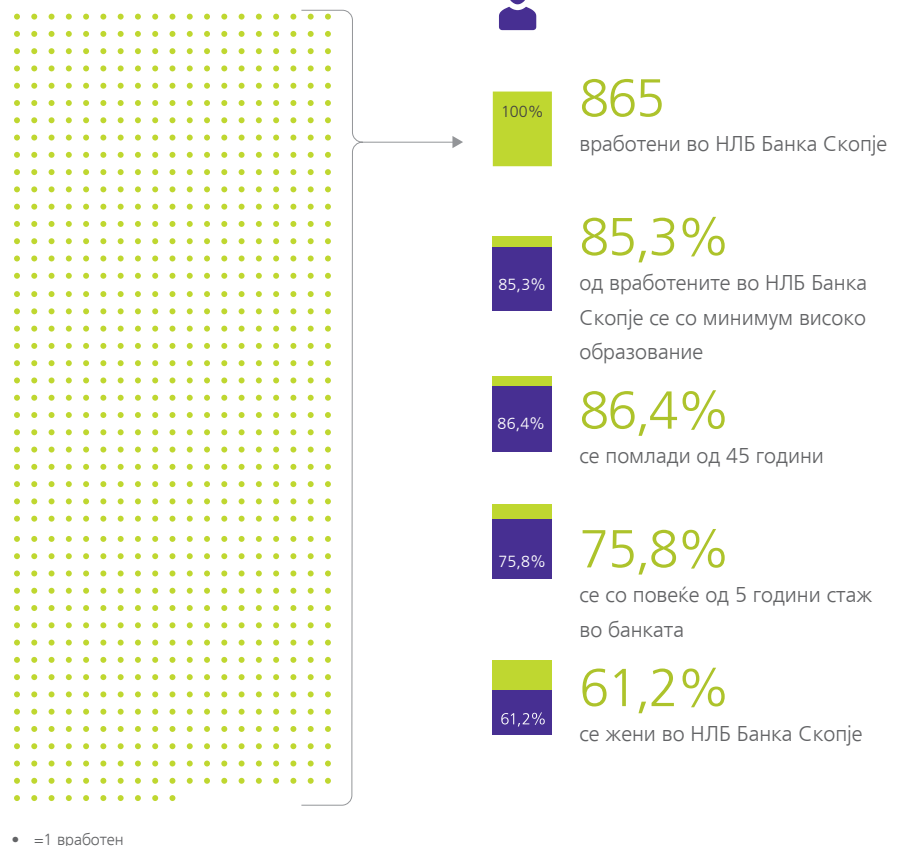
Работењето и успешноста на Банката е базирано на примена на современ пристап во управувањето со човечките ресурси и одржување и зајакнување на човечкиот капацитет на Банката, преку соодветна селекција, ангажирање и распоредување на вработените, вреднување на нивните резултати во работењето, промоција и наградување, систематски пристап во остварување на стручно надградување и обука, кариерен развој и стекнување компетенции.

Во почетокот на 2017 година, беше спроведено Мерење на организациската клима и ангажираноста на вработените, по мерките и активностите преземени во претходната година, кое покажа значително зголемување на учеството на ангажираните вработени на 43% и уште позначајно намалување на активно неангажираните вработени на 13% наспроти 19% во 2015 година.

Во 2017 беа спроведени промени и унапредувања на Системот за Целно раководење и наградување на вработените (Target management system) кој беше имплементиран во текот на 2016 година. Промените беа направени со вклучување на вработените на Банката, на основа на сублимирање на нивните идеи и предлози дадени на работилницата одржана со таа намена во 2017 година.

Во текот на 2017 година, Банката ги зајакна своите капацитети со нето пораст од 10 вработени, со што вкупниот број на вработени се зголеми на 865 (2016: 855). Притоа стапката на флукуација изнесуваше 5,6% (2016: 4,4%). За потребите на работниот процес, Банката ангажираше дополнителни кадри преку агенции за привремено вработување како замена за подолгорочни отсуства на вработените по различен основ. Просечниот месечен број на времено ангажираните лица

Графикон 2: Структура на вработени



изнесуваше 73 (2016: 64). Бројот на активно ангажирани вработени на база на FTE (Full Time Equivalent) на 31.12.2017 година изнесуваше 895 (2016: 868).

Во текот на годината, на континуирана основа се организираа и спроведуваа стручни усовршувања и обуки за вработените, при што беа спроведени 249 обуки, од кои 79 интерни и 170 екстерни обуки со околу 3.260 вкупни учества на вработените, што подразбира просечно тридневно учество на обука на секој вработен во Банката.

Во насока на постојано градење на менаџерскиот капацитет на Банката, во 2017 повторно беше спроведена проценка на раководните компетенции на 16 менаџери од највисокото раководство на Б и Б-1 ниво, преку 360 Feedback методот. Резултатите добиени со ваквата проценка, која започна да

се спроведува на континуирана основа од Q4 2016, претставуваат подлога за развој на едукативни програми за менаџерите. Во тој контекст, во 2017 беа одржани следните обуки за раководниот кадар на Банката: нови методи на вреднување преку креирање свесност (appreciative inquiry), management by coaching, како и обуки за проактивна одговорност, ефикасно донесување одлуки, тимска работа и соработка преку креирање корпоративно однесување.

Во дел од овие обуки беа вклучени и раководните таленти и наследници на Банката, селектирани во рамките на Стратегијата за управување со таленти. За дел од нив, кои тековно се наоѓаат на раководни позиции, како и за менаџерскиот кадар, беа обезбедени едногодишни електронски лиценци од

Harvard Business School, за едукација и унапредување на компетенциите преку 40 различни модули.

Новиот модел за учење на самото работно место – Job Shadowing кој започна како пилот-проект во 2016 година продолжи да се спроведува во 2017 година, со што вкупно 26 вработени ротираа во рамки на служби/сектори со кои имаат поврзани процеси, со цел стекнување целосно познавање на процесите и нивно унапредување.

За проценка на компетенциите на вработените, беше спроведено тестирање преку DNLA (Discovering Natural Latent Abilities) методологијата, врз основа на што се креираа развојни планови за кадрите кои ќе се остваруваат во континуитет во следниот период преку различни развојни едукативни активности. Вакво тестирање во 2016 беше спроведено за раководниот кадар и дел од групата таленти и наследници, а во 2017 година за сите останати вработени. Резултатите од тестирањето се земаат предвид во процесот на селекција од интерни кадри при пополнување на отворени работни позиции во Банката.

Внатрешна ревизија

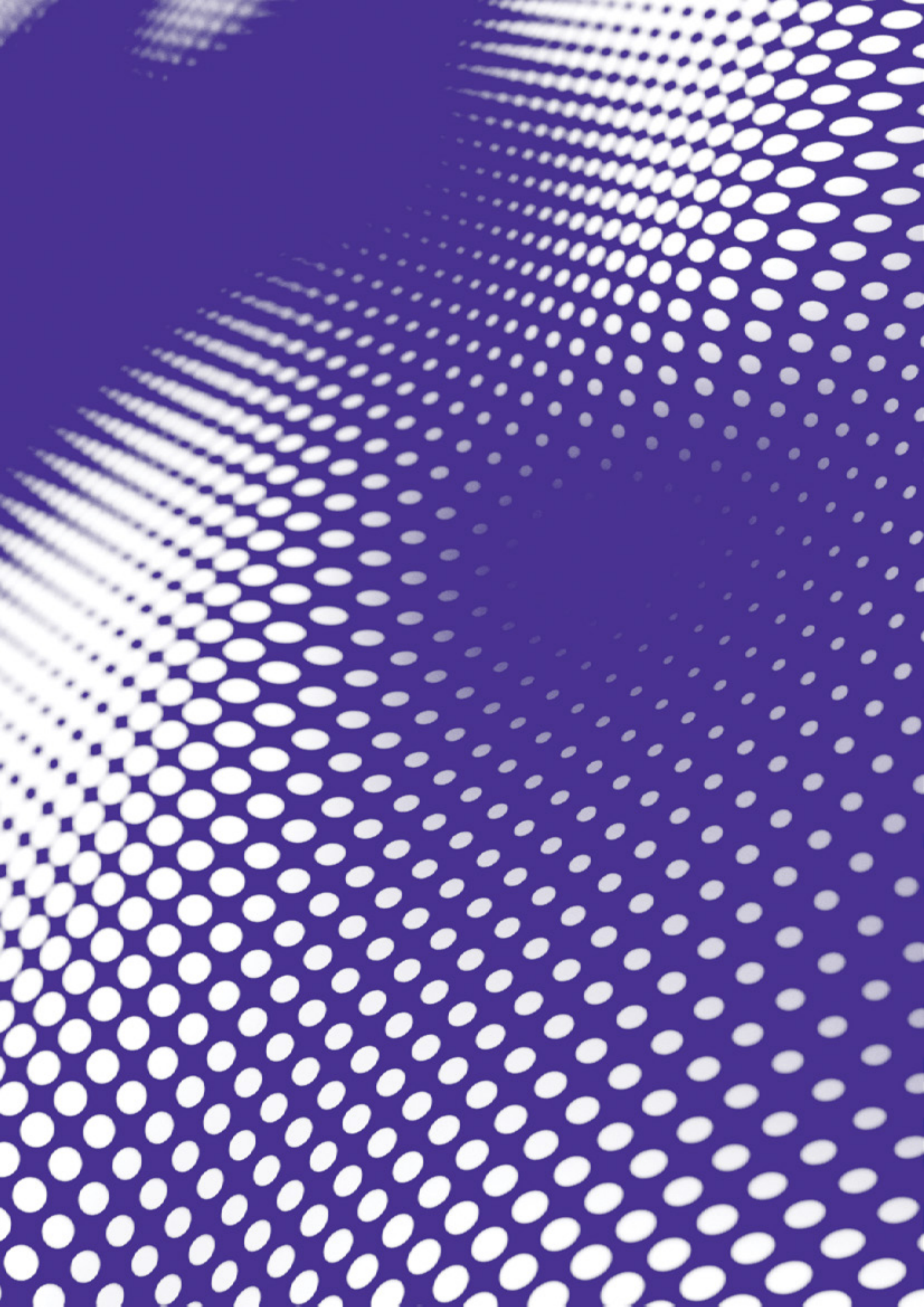
Во текот на 2017 година, ревизорските активности на Банката беа насочени кон остварување на клучните цели: спроведување ревизии на клучните ризици кои би можеле да имаат влијание на постигнувањето на Стратегијата и целите на Банката, давање СМАРТ препораки, ефикасно спроведување на ревизорските прегледи и стручен и професионален развој.

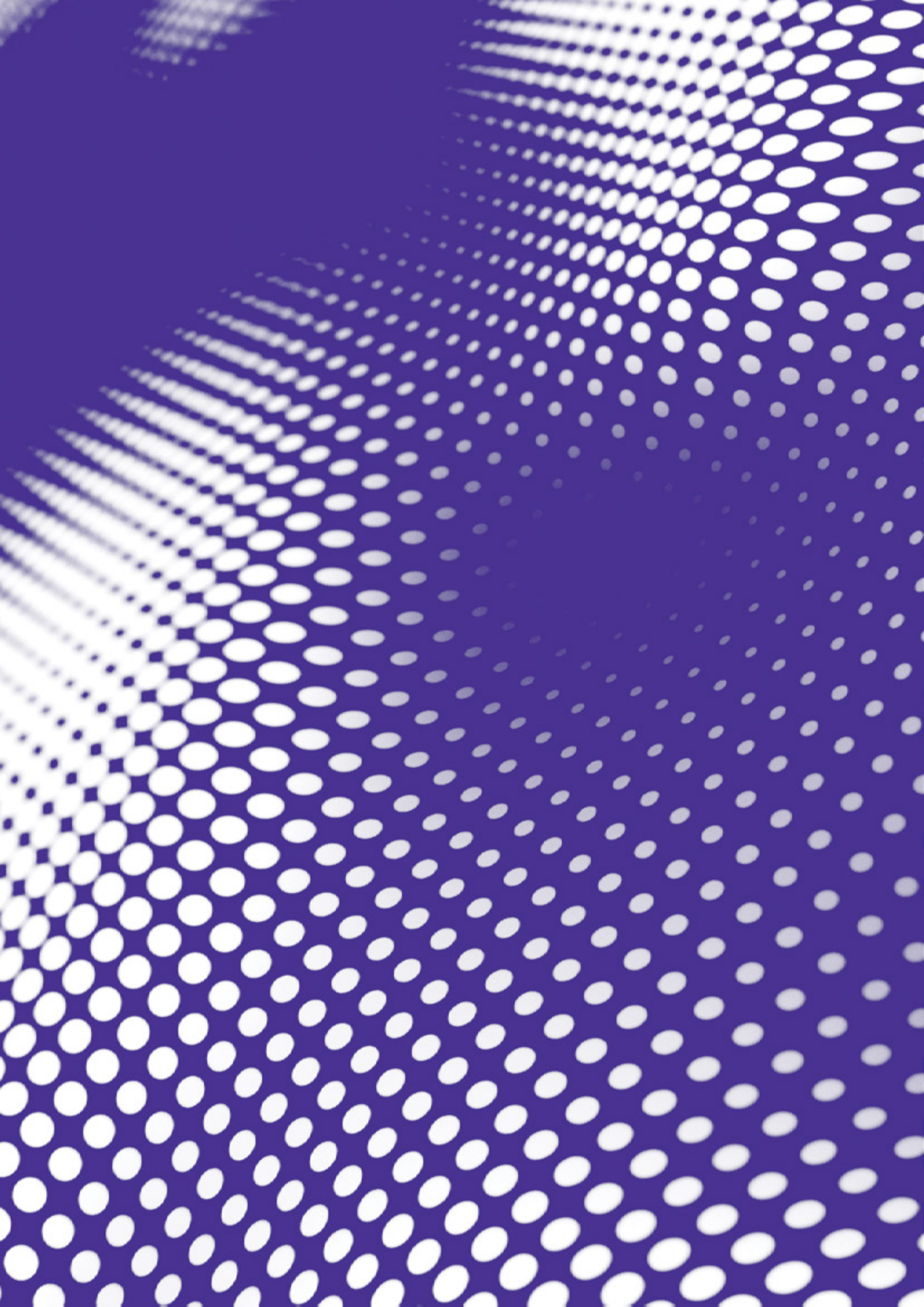
Во рамките на ревизорските прегледи извршени во текот на 2017 година, беа издадени вкупно 113 препораки од кои 1 од АА приоритет, 10 од А приоритет, 43 од Б приоритет и 59 од Ц приоритет од кои со состојба 31.12.2017 година

има вкупно 74 отворени препораки. По одделни процеси дадените препораки се однесуваат на:

- Информатичка технологија;
- Управување со ризици;
- Реструктурирање и управување со проблематични пласмани;
- Усогласеност со прописите;
- Управување со човечките ресурси;
- Архивирање;
- Набавна функција;
- Трезорско работење;
- Управување со капиталот;
- Ревизии во експозитури на Банката;
- Ревизии спроведени по препорака на Гувернерот на НБРМ.

Во втората половина од годината беше спроведена независна контрола за квалитетот на работењето на Секторот за ревизија во Банката, со што работењето на секторот беше оценето со највисока оцена, во смисла на примена на Повелба, Прирачник и дефинирани процеси кои се практикуваат во согласност со стандардите.





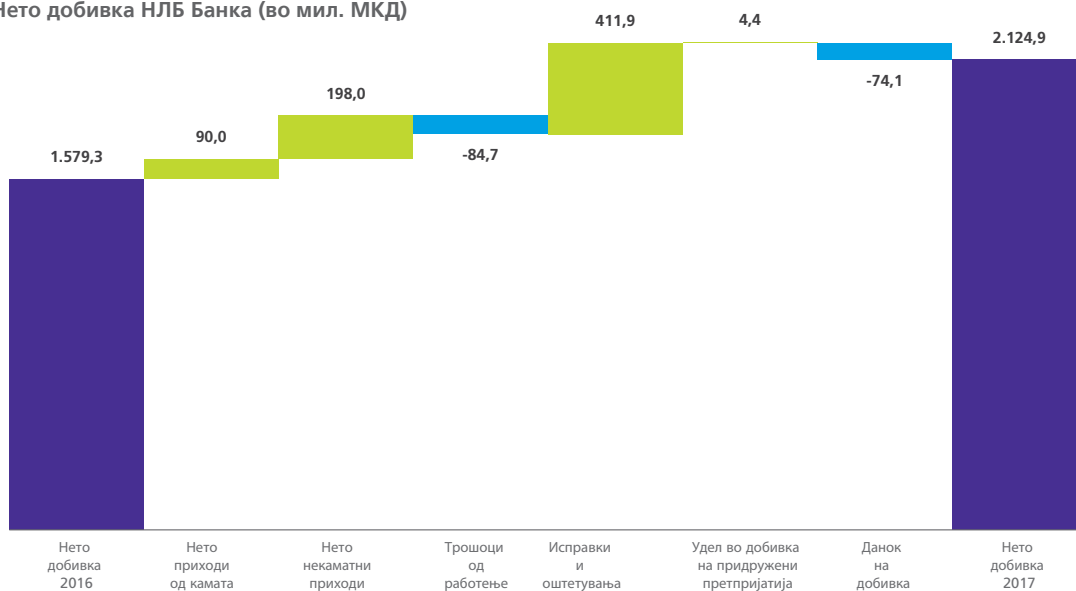
Поглавје 4

Финансиски резултати

Табела 6: Биланс на успех

	Реализација			Во однос на 2016	
	2015	2016	2017	апс.	%
Приходи од камата	3.371,7	3.549,0	3.493,8	-55,1	-1,6%
Расходи по камата	905,5	761,7	616,4	-145,2	-19,1%
Нето приходи од камата	2.466,2	2.787,3	2.877,4	90,0	3,2%
Нето некаमतни приходи	1.142,4	1.135,2	1.333,2	198,0	17,4%
Нето приходи од работење	3.608,5	3.922,5	4.210,6	288,1	7,3%
Трошоци на работење	1.695,9	1.687,0	1.771,7	84,7	5,0%
трошоци за вработените	734,0	729,1	746,0	16,9	2,3%
останати трошоци	795,8	790,0	836,2	46,2	5,9%
амортизација	166,1	167,9	189,5	21,6	12,9%
Добивка пред исправки и резервирања	1.912,7	2.235,6	2.438,8	203,3	9,1%
Исправки и резервирања за потенцијални загуби	1.007,8	307,1	489,0	181,9	59,2%
Резервирања за правен ризик, на нето основа	0,2	171,3	-159,0	-330,3	-192,8%
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето основа	14,9	41,9	-221,7	-263,6	-629,4%
Удел во добивката на придружени претпријатија	27,4	31,6	36,0	4,4	14,0%
Добивка пред оданочување	917,2	1.746,9	2.366,6	619,7	35,5%
Данок на добивка	85,3	167,6	241,7	74,1	44,2%
Добивка по оданочување	832,0	1.579,3	2.124,9	545,7	34,6%

Графикон 3: Нето добивка НЛБ Банка (во мил. МКД)



Добивка

Банката во 2017 година, оствари добивката по оданочување во износ од 2.124,9 мил. МКД и е повисока во однос на остварената во минатата година за 34,6% поради повисоки нето приходи од работењето и пониски исправки на вредноста на финансиските средства.

Добивката пред оданочување за 2017 година изнесува 2,366,5 мил. МКД и е повисока за 35,5% во однос на остварената за 2016 година поради пониски исправки на вредноста на финансиските средства и пониски каматни расходи.

Во текот на годината беа издвоени 108,3 мил. МКД Исправки на вредност на финансиски средства, посебна резерва за вонбилансна изложеност, загуба поради оштетување на нефинансиски средства и резервирања за потенцијални обврски врз основа на судски спорови што е за 79,2% помалку во однос на 2016 година.

Вкупните приходи од работење изнесуваат 4.210,6 мил. МКД и се повисоки за 7,3% во однос на претходната година.

Нето приходи од камата

Нето приходите од камати кои претставуваат најголем дел од вкупните нето приходи од работење на Банката се повисоки во однос на 2016 година за 3,2%. Во рамки на вкупните приходи и расходи од камата доминантно е учеството на секторот население.

Нето каматната маргина на просечна каматносна актива во 2017 година изнесува 3,78% и е повисока во однос на минатогодишната за 0,01 п.п.

Нето каматната маргина на просечна бруто актива изнесува 4,58% (пониска од 2016 за 0,02 п.п.).

Нето некаматни приходи

Нето некаматните приходи изнесуваат 1.333,2 мил. МКД и во однос на 2016 година повисоки се за 17,4%. Нето некаматните приходи во вкупните приходи учествуваат со 31,7% (2016: 28,9%). Најголемо учество во нето некаматните приходи имаат нето приходите од провизии со 76,4% (2016: 82,9%).

Нето приходи од провизии

Нето приходите од провизии во однос на 2016 година се повисоки за 8,2%.

Приходите од провизии се повисоки во однос на остварените во 2016 година за 6,6% поради повисоки приходи од картично работење, платен промет во земјата и странство, електронско банкарство, повисоки остварени приходи од услуги преку деловната мрежа (лично банкарство, водење на трансакциски сметки и трајни налози), повисоки приходи од инвестициско банкарство и од продажба на осигурителни полиси.

Расходите од провизии се повисоки за 3,2% во однос на 2016 година главно поради зголемен обем кај картичното работење.

Трошоци

Вкупните трошоци на работење изнесуваат 1.771,7 мил. МКД и во однос на 2016 година збирно се повисоки за 5,0%. Трошоците за вработените се повисоки за 2,3%. Останатите расходи од дејноста се повисоки за 5,9% поради повисоки трошоци за одржување на нематеријални средства, повисоки трошоци за продуктен маркетинг, трошоци за услуги од адвокати, нотари, извршители, за службени патувања

на вработените, обезбедување на имот и услуги за закуп на средства. Амортизацијата е повисока за 12,9%.

Показателот вкупни оперативни трошоци во однос на вкупни нето приходи (Cost/Income Ratio) изнесува 42,1% (2016: 43,0%).

Биланс на состојба и вонбилансна евиденција

Билансната сума на Банката во 2017 година изнесува 75.755,6 мил. МКД. Во однос на 2016 година, билансната сума е повисока за 4.112,3 мил. МКД или 5,7%.

Кредитите на небанкарски сектор како најголема ставка во вкупната актива, на нето-основа бележат пораст од 5,7% или 2,607,3 мил МКД, главно како резултат на пласманите кај физички лица.

Вкупните депозити на небанкарски сектор во првата половина од годината имаа тренд на намалување заради неизвесниот политички амбиент во земјата. Во втората половина на годината, по стабилизацијата на состојбата, депозитите се зголемија и на крајот од годината, во однос на 2016 година беа повисоки за 6,1% или за 3.544,1 милиони МКД. Главен двигател на порастот на вкупните депозити се депозитите на секторот население. Од аспект на рочната структура најзначаен е порастот на депозитите по видување.

Обврските по кредити во однос на 2016 се намалија за 24,7%. Во активата,, Потенцијалните и преземени обврски изнесуваат 10.599,3 мил. МКД што е за 3,7% или 378,5 мил. МКД повеќе во однос на 2016 година.

Фондот на резервации за потенцијалните и преземени обврски изнесува 228,0 мил. МКД Споредено со минатата година, фондот е повисок за 20,3 мил МКД или за 9,8%.

Графикон 4: Движења во активата на Билансот на состојба на НЛБ Банка (во мил. МКД)

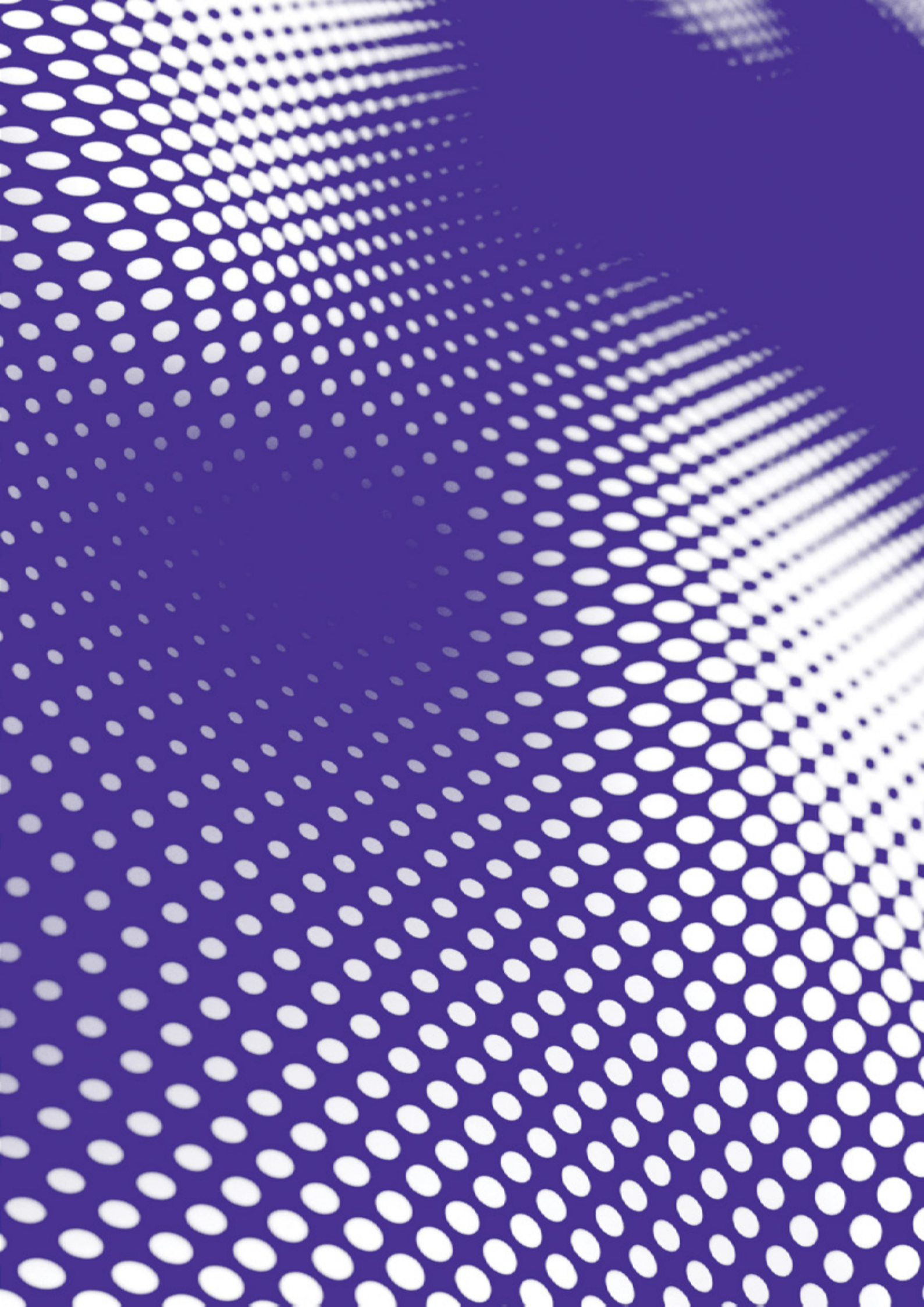


Графикон 5: Движења во активата на Билансот на состојба на НЛБ Банка (во мил. МКД)



Табела 7: Биланс на состојба

	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	Во однос на 31-12-16	
				апс.	%
Билансна сума	69.299,8	71.643,3	75.755,6	4.112,3	5,7%
Кредити	44.907,6	46.092,1	48.806,3	2.714,2	5,9%
на банки и штедилници	1.359,7	34,5	141,5	106,9	309,8%
на небанкарски сектор	43.548,0	46.057,6	48.664,9	2.607,3	5,7%
Хартии од вредност	10.671,0	9.694,5	10.316,3	621,8	6,4%
Вложувања во подружници и придружени претпријатија	175,0	182,4	0,0	-182,4	-100%
Материјални и нематеријални вложувања	2.350,8	2.333,6	2.237,2	-96,4	-4,1%
Депозити	57.120,9	58.625,4	62.015,7	3.390,3	5,8%
на банки и штедилници	529,7	607,4	453,6	-153,8	-25,3%
на небанкарски сектор	56.591,2	58.018,0	61.562,1	3.544,1	6,1%
Обврски по кредити	2.071,6	1.498,3	1.128,1	-370,3	-24,7%
Субординиран заем	2.040,1	2.034,1	2.035,3	1,2	0,1%
Капитал и резерви	6.396,0	6.667,8	7.394,6	726,7	10,9%
Гаранции и акредитиви	6.690,9	7.121,8	7.020,8	-100,9	-1,4%
Некористени лимити и кредити	2.931,8	3.099,2	3.578,5	479,4	15,5%
Вонбилансна актива	9.622,7	10.220,9	10.599,4	378,5	3,7%



Поглавје 5

Активности по сегменти

Банката посветува посебно внимание на збогатување и прилагодување на својата понуда на производи и услуги во согласност со потребите на различните пазарни сегменти и клиенти. Воедно, преку инвестирање во деловната мрежа која се состои од модерни експозитури организирани како мали банки, како и преку инвестиции во електронските канали на продажба, овозможува полесен пристап на клиентите на Банката до нејзините производи и услуги.

Работа со население¹

Кредитно-депозитни продукти

Во доменот на кредитирање на население, активностите беа насочени кон одржување високо пазарно учество, како и одржување на постојниот квалитет на кредитното портфолио.

Беа понудени промотивни кредитни продукти како и нови поволности на постојните продукти, при истовремена оптимизација, поедноставување и скратување на процесите на одобрување кредитни изложености. Понудата на нови кредити во 2017 вклучува: Ризико Виолетов потрошувачки кредит, Промотивен виолетов потрошувачки кредит, Сребрен Ризико кредит, Ризико

Хипотекарен кредит, Станбен кредит со лимитирана понуда, Нов Станбен Плус кредит.

Од втората половина на годината согласно препораките од НБРМ се напушти принципот на еднострано менување на каматните стапки и се воведе нова понуда на кредити со фиксна каматна стапка и кредити со каматна стапка која е поврзана со референтна каматна стапка.

Кредитното портфолио на население на годишно ниво е зголемено за 9,6%, односно за 2.519,8 милиони МКД и изнесува 28.882,3 милиони МКД, при што најголем раст од 10,3% во 2017 година е остварен кај потрошувачките кредити, а 10,0% раст е остварен кај станбените кредити. Вкупното кредитно портфолио на населението го сочинуваат: потрошувачки кредити 58,2%, станбени кредити 30,2%, кредитни картички 7,3%, искористени лимити на трансакциски сметки 3,8%, автомобилски кредити 0,4% и останати кредити 0,1%. Учесството на кредитите на население во вкупните кредити пласирани кај небанкарскиот сектор во 2017 година достигна 59,3% (2016: 57,2%).



678.279

клиенти физички лица или
5,4% повеќе од 2016.



643.337

трансакциски сметки на
физички лица, со пораст од
5,6% во однос на 2016



535.215

активни дебитни и кредитни
картички издадени на
клиенти-физички лица,
3,6 % повеќе од 2016



6.908

Симбол за ПОС терминал



289.564

корисници на е-банкарство
во сегментот население.
Континуиран пораст на
корисници, со годишен
пораст од 16,4% во 2016

¹ Работењето со население вклучува физички лица и самостојни вршители на дејност

Графикон 6: Структура на кредити на население



Во текот на годината се реализираа активности поврзани со централизирано контактирање на клиентите особено во насока на рана наплата на редовните кредити и потенцијално нефункционалните кредити преку Контакт центарот на Банката. Паралелно со наплатните активности на Контакт центарот, се користеа и услугите на наплатните агенции за т.н. масовни продукти (потрошувачки кредити и кредитни картички), што значително придонесе во намалување на учеството на нефункционалните кредити во вкупното кредитно портфолио. Од вкупната кредитна изложеност кај населението 2,0% се нефункционални побарувања (2016: 1,9%).

Во доменот на депозитното работење активностите беа насочени кон одржување на обемот, стабилноста и структурата на постоечкото депозитно портфолио што доведе до зголемување на пазарното учество на депозитите за 2 п.п.

Во втората половина на годината, согласно препораките од НБРМ, сите постоечки депозитни продукти беа повлечени од понудата и беа воведени нови со различни карактеристики: депозитни продукти со рочност до 36 месеци со фиксни каматни стапки и депозити со рочност од 48 и 60 месеци врзани со референтни каматни стапки.

Депозитите на населението во однос на 2016 година се зголемени за 5,6% или за 2.369,4 милиони МКД и изнесуваат 45.052,0 милиони МКД.

Учеството на депозитите од население во вкупните депозити од небанкарскиот сектор за 2017 година изнесува 73,2% (2016: 73,6%).

Односот кредити/депозити од население изнесува 64,1% (2016: 61,8%)

Услуги и продажба преку Деловната мрежа на Банката

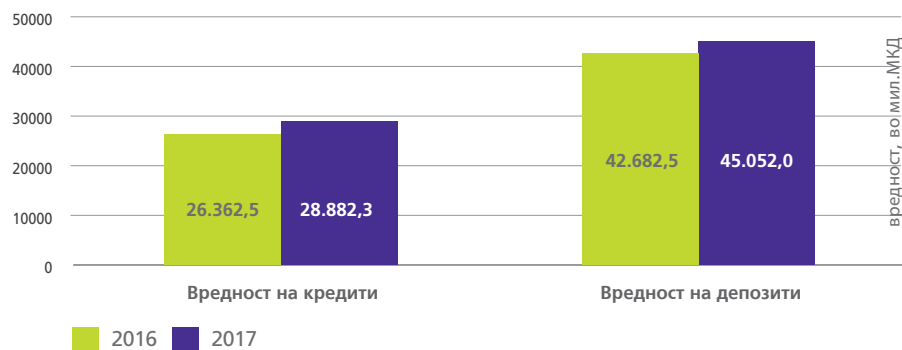
Во 2017 година Деловната мрежа на Банката се прошири со отворање на една нова експозитура во Винаца, додека постојната експозитура во Автокоманда беше проширена. Со тоа од вкупно 52 експозитури, клиентите можеа да ги користат услугите на Банката во 27 експозитури во Скопје и 25 експозитури во 22 градови во државата.

Во текот на 2017 година, услугата лично банкарство за физички лица се нудеше во 42 експозитури, а вкупниот број на клиенти физички лица кои ја користеа оваа услуга во 2017 година достигна 5.694 (2016: 5.247) што претставува годишен пораст од 8,5%.

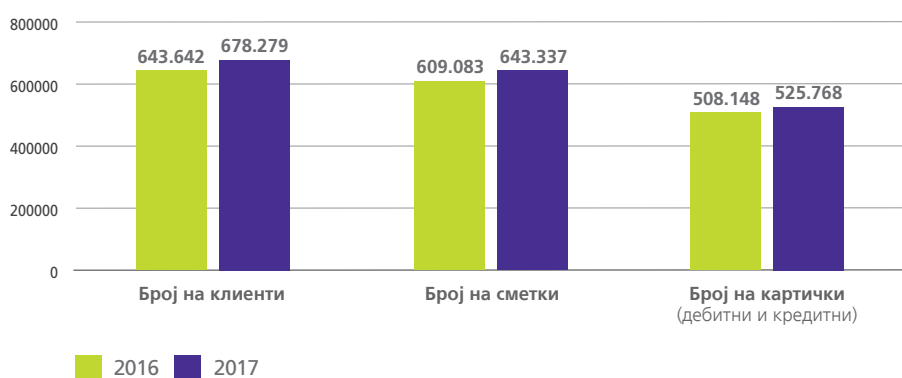
Во 2017, Банката продолжи активно да работи на полето на промоција и унапредување на продажбата на осигурителни полиси при што беше остварен значителен пораст во продажбата, и тоа: 8.971 полиса за животна осигурување (2016: 3.064 полиси) и 9.032 полиси за неживотно осигурување (2016: 6.927 полиси). Кај пензиското осигурување, во 2017 година беа склучени 465 нови договори за НЛБ Пензија плус преку продажната мрежа на Банката, со бројот на договори склучени преку Банката се искачи на 4.875 (2016: 4.410 договори).

Одлични резултати се постигнаа преку вкрстената продажба на кредитни и осигурителни продукти - осигурување на живот кај потрошувачки, хипотекарни и станбени кредити, осигурување од незгода за секој потрошувачки кредит, секој станбен, автомобилски и хипотекарен кредит, како и продажба на полиси за патничко осигурување. Кон крајот на годината, беше воведен и пакет со проширено покритие за осигурување од општи ризици со одговорност како

Графикон 7: Вредност на кредити и депозити на население



Графикон 8: Број на клиенти, сметки и картички (физички лица)



Табела 8: Е-банкарство за физички лица

	2016	2017	2017 / 2016
Е-банкарство за физички лица			
промет (во мил. МКД)	1.701,0	2.428,0	42,7%
број на налози/транзакции	325.902	410.624	26,0%
комитенти по сите канали	248.870	289.564	16,4%

задолжително осигурување за имотот кој претставува обезбедување за станбенте и хипотекарни кредити.

Услуги преку електронските сервиси на Банката

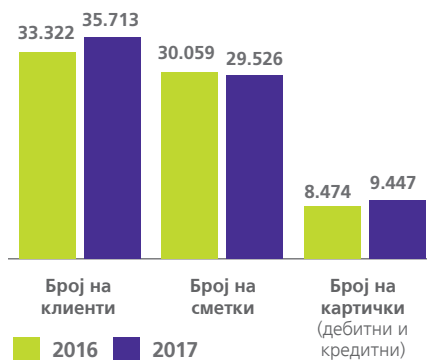
Во рамки на картичното работење активностите беа насочени кон зголемување на бројот на корисници на кредитни картички на Банката, зголемување на обемот на нивното користење, развој на нова картична понуда и усовршување на функциите на постојните картични продукти.

Во 2017 година беше воведена NLB Mastercard haPPy кобрендирана кредитна картичка со интегрирана програма за лојалност која нуди загарантиран поврат на средства (cashback) кај секоја безготовинска трансакција во земјата и во странство направена во рамки на партнерската мрежа на трговци, која е сочинета од околу 90 трговци-партнери со над 400 продажни локации.

Во 2017 беше продолжен проектот за прифаќање на картичките издадени од друга деловна банка на акцептанската мрежа на НЛБ Банка, преку надградба на мрежата на АТМ и ПОС терминали, односно нивно прилагодување на EMV технологија и за наведените картички.

Прометот преку АТМ мрежата на Банката во 2017 година достигна 579,6 милиони ЕУР или 7,75% повеќе во однос на 2016 година. Прометот преку ПОС мрежата на Банката е зголемен за 11,1% споредено со 2016 година.

Во делот на електронското банкарство (вклучително и мобилното банкарство) бројот на корисниците - физички лица по сите канали (и со опција за преглед и со опција за плаќања) е зголемен за 16,4%. Зголемениот број на корисници се одрази позитивно и на прометот и на бројот на налози/транзакции.

**35.713**клиенти правни лица или
7,2% повеќе од 2016**29.526**транзакциски сметки на
правни лица (-1,8% помалку
споредено со 2016)**18.495**корисници на е-банкарство
во сегментот правни лица.
Континуиран пораст на
корисници, со годишен
пораст од 10,3% во 2017**9.447**активни дебитни и кредитни
картички издадени на
клиенти-правни лица,
11,5 % повеќе од 2016.**Графикон 9: Број на клиенти,
сметки и картички (правни лица)****Графикон 10: Кредити и
депозити на правни лица**

Прометот преку интернет платежната платформа на Банката забележа значителен пораст од околу 34,1% во однос на 2016 година, како резултат на зголемениот обем на трансакции.

Мобилното банкарство го задржа нагорниот тренд, при што бројот на корисници со опција за вршење плаќања во 2017 година се зголеми за 59,7%.

Во 2017 година, Банката настапи со нов дизајн и подобрени перформанси на НЛБ мКлик апликацијата со можност на корисникот за добивање известувања (нотификации) за секоја картична трансакција, како и известувања за прилив/одлив на трансакциската сметка на клиентот, со опција за сетирање на овие поволности преку самата апликација.

Работа со правни лица и држава²

Понудата за правни лица и држава се извршува централизирано, по моделот на интегрирано управување на односите со комитентите - за големите корпоративни комитенти на Банката и дисперзирано, преку Деловната мрежа - за малите и средни претпријатија, додека услугите во платниот промет за корпоративните клиенти се вршат преку Деловната мрежа на Банката, Секторот за работа со готовина и депо и преку електронските платни сервис.

Работењето со правни лица и држава, како значаен носител на приходите на Банката, опфаќа: краткорочни денарски и девизни кредити за тековни потреби, краткорочни денарски и девизни кредити за поддршка на извозни аранжмани, револвинг кредити, долгорочни денарски и девизни кредити за финансирање инвестициони проекти на мали и средни претпријатија,

² Правни лица и држава вклучуваат приватни и јавни претпријатија, непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, останати финансиски институции (без банки и штедилници), централна власт, фондови и единици на локална самоуправа.

автомобилски кредити, наменски кредити за изградба на станбен и деловен простор, комисиони кредити, акредитивно и гаранциско работење, депозитно работење, услуги на платен промет во земјата и странство и услуги на пренос и чување на готовина.

Во доменот на кредитирање, активностите беа насочени кон зголемување на фокусот на работење со мали и средни претпријатија, каде постои висока апсорпциона моќ, поголема дисперзија на ризикот и основа за остварување поголеми каматни и некаматни приходи, што резултираше со придобивање на 51 нова компанија со кредитна изложеност и сметки Банката.

Пласманите кај правните лица и државата на годишно ниво се зголемија за 0,4% односно за 87,5 милиони МКД и истите изнесуваат 19.782,6 милиони МКД. Отписите на побарувањата коишто беа реализирани во текот на годината и подобрената наплата (вклучително и целосна наплата на нефункционално побарување од еден голем корпоративен клиент), резултираа со пад на учеството на нефункционалните пласмани во вкупните кредити кај правни лица на 6,9% (2016: 8,1%).

Учеството на кредитите на правните лица и државата во вкупните кредити кај небанкарски сектор изнесува 40,7% (2016:42,8%).

Во доменот на депозитното работење, активностите беа насочени кон прибирање нови депозити од корпоративните клиенти преку понуда на денарски и девизни депозитни продукти со различни можности за орочување, каматни стапки и намена. Соодветно на пазарните услови и макроекономските движења, во текот на 2017 година Банката изврши намалување на каматните стапки на

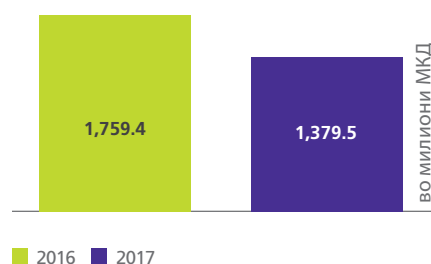
Графикон 11: Вредност на новоиздадени гаранции



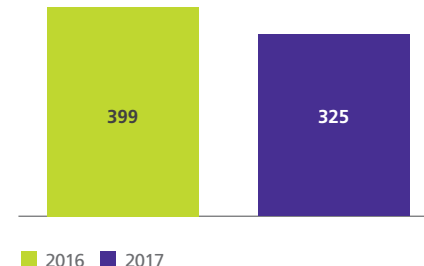
Графикон 12: Број на новоиздадени гаранции



Графикон 13: Вредност на новоиздадени акредитиви



Графикон 14: Број на новоиздадени акредитиви



депозитите на правни лица. Како и кај работењето со население, согласно препораките од НБРМ беше извршено прилагодување на каматните стапки - фиксни каматни стапки за депозитите до 12 месеци и варијабилни каматни стапки за депозитите над 12 месеци, врзани со референтна каматна стапка (национална референтна стапка за денарските и 6 месечен ЕУРИБОР кај девизните депозити и депозитите со валутна клаузула.)

Депозитите на правни лица и држава на годишно ниво се повисоки за 1.174,7 милиони МКД или 7,7% главно како резултат на повисоки состојби на жиро сметки на приватни и јавни претпријатија.

Учеството на депозитите од правни лица и држава во вкупните депозити од клиенти на Банката во 2017 година изнесува 26,8% (2016: 26,4%).

Односот кредити/депозити од правни лица и држава изнесува 119,8% (2016: 128,4%).

Во текот на 2017 година, Банката одобруваше банкарски гаранции и акредитиви согласно потребите на клиентите. Во 2017 година, Банката има пласирано средства во износ од 3.948,6 милиони МКД во гаранции, што е за 36,3% помалку во однос на 2016 година. Отворените акредитиви се во вредност од 1.379,5 милиони МКД и се за 21,6% пониски од 2016 година. Падот кај документарното работење произлегува од намалената активност кај државните институции и речиси замирање на тендерските постапки, несигурноста за инвестирање, како и намалениот обем на активности на странските инвестиции.

Во 2017 година остварен е вкупен платен промет со странство од 782,7 млрд. МКД кој е за 11,1% повеќе во однос на 2016 година, во најголем дел

како резултат на зголемени приливи на девизните сметки во странство и во домашните банки.

Во вкупниот платен промет со странство дознаките учествуваат со 16,3%.

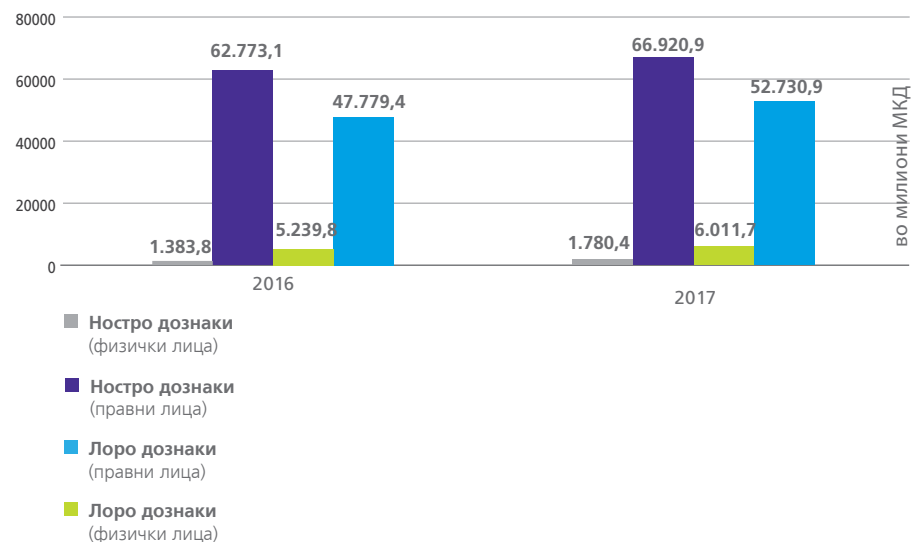
Во делот на домашниот платен промет, во 2017 година е остварен вкупен промет од 818,8 млрд. МКД (739,9 млрд. МКД за 2016).

Кај електронското банкарство воведена е новата, прва на пазарот, мобилна апликација за правни лица НЛБ мПроклик со можност за самостојно активирање и употреба од страна на корисниците.

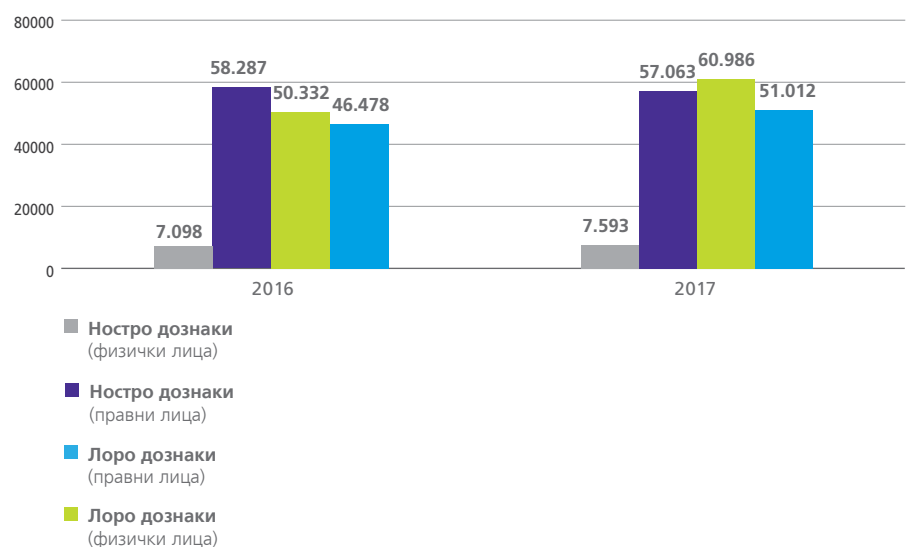
Во доменот на трезорското работење и работа со готовина, Банката врши услуги за потребите на други правни лица: превоз на готовина и вредносни пратки, обработка на домашна и странска валута, трансфер на странска ефективна во странски банки, чување готовина и хартии од вредност, депо услуги, купопродажба на домашна и странска ефективна, опслужување банкомати за други деловни банки, преземање на дневниот пазар од просториите на правните лица и превоз до Банката, обработка на банкнотите и монетите и полагање на трансакциската сметка на правното лице.

Во текот на 2017 година остварен е бруто промет на Централниот трезор во износ од 4,7 млрд. МКД, што претставува пораст од 4% во однос на 2016 година. Во делот на работењето со експозитурите на Банката (одводи и дотации на домашна и странска ефективна) остварен е вкупен пораст од 17,0%, додека во делот на работење со правни лица (прибирање ефективна од локациите, превоз, обработка и полагање на трансакциските сметки) порастот изнесува 3%. Учеството во обработката на дневен пазар

Графикон 15: Девизен платен промет



Графикон 16: Број на ностро и лоро дознаки



Табела 9: Е-банкарство за правни лица

	2016	2017	Промена
Е-банкарство за правни лица			
промет (во мил. МКД)	298.553	323.731	8,4%
број на налози/трансакции	2.858.577	3.002.908	5,0%
комитенти по сите канали	16.765	18.495	10,3%

од правните лица од страна на Централниот трезор изнесува 38% просечно за цела 2017 година.

Финансиски пазари

Управување со ликвидноста

Во текот на 2017 година, Банката управуваше со денарската и девизната ликвидност согласно законските и подзаконските акти коишто го регулираат управувањето со ликвидносен ризик и актите коишто важат на ниво на НЛБ Групација, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот ризик.

Вишокот на слободни средства беше пласиран во хартии од вредност издадени од државата и од НБРМ, на меѓубанкарскиот пазар на пари, како и преку монетарните инструменти на НБРМ. Видот, начинот и инструментите кои беа користени за пласирање на вишокот средства зависеа од тековната и планирана рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок, ризикот на инструментите и движењата на каматните стапки на пазарите на пари и хартии од вредност. Тековната потреба од ликвидни средства беше задоволена на меѓубанкарскиот пазар и преку инструментите на НБРМ.

Беше исполнета обврската за издвојување на задолжителната резерва на Банката во денари и во девизи. Во периодот од 01.01.-31.12.2017, најниското ниво на стапката на ликвидност на 30 дена беше 1,70 додека на 180 дена беше 1,28 (дозволен мин.1). Показателите за структурна ликвидност, вклучувајќи ги и показателите согласно III - LCR (Liquidity Coverage Ratio) и NSFR (Net Stable Funding Ratio), во текот на 2017 година се одржуваа над пропишаните дозволени нивоа, што укажува на стабилна и висока ликвидна позиција на Банката.

На меѓубанкарскиот пазар на депозити, Банката се јавуваше во зависност од дневните потреби на средства, како и во зависност од стратегијата и начините за управување со ликвидноста во одреден период. Согласно податоците од НБРМ, просечната каматна стапка на меѓубанкарскиот пазар на депозити во 2017 година изнесува 1,12%, што претставува намалување за 0,02 процентни поени во однос на каматната стапка во 2016 година.

На 31.12.2017 година износот на државни хартии од вредност во портфолиото на Банката изнесува 5.927,6 милиони МКД. Учеството на Банката во вкупното портфолио на државни хартии од вредност на банкарскиот сектор изнесува 10,6%. Износот налагајнички записи во портфолиото на Банката на 31.12.2017 изнесува 4.316,0 милиони МКД. Учеството на Банката во вкупно запишанителагајнички записи од страна на банките изнесува 17,3%.

Кредитни извори на финансирање

Во текот на 2017 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските по склучените кредитни аранжмани со домашните и странските кредитори, како и со склучување нови аранжмани и повлекување нови средства за финансирање инвестициони проекти и за обртни средства.

Во текот на годината, по одделни кредитни линии се отплатени 809,4 милиони МКД, а повлечени се средства во вкупен износ од 444,4 милиони МКД, со што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2017 година се намали на 1.128,1 милиони МКД (2016: 1.498,3 милиони МКД).

Во 2017 година, повлечени се средства од следните кредитни линии:

- Европска банка за обнова и развој (ЕБРД) – две кредитни линии: за поддршка на жени во бизнисот, и за финансирање проекти за енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија во вкупен износ од 2,4 милиони ЕУР;
- Македонска банка за поддршка на развојот (МБПР) - две кредитни линии: програма финансирана од Европската инвестициска Банка (ЕИБ), и програма за кредитирање и развој на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и трајни обртни средства во вкупен износ од 3,4 милиони ЕУР;
- Македонска развојна фондација на претпријатија (МРФП), за финансирање на инвестициони проекти и за трајни обртни средства во износ од 83,0 милиони МКД и
- Земјоделски кредитен дисконтен фонд (ЗКДФ) за финансирање проекти од сегментот примарно производство, преработка на земјоделски производи и трговија со земјоделски производи во износ од 8,0 милиони МКД.

Девизен пазар

Банката во 2017 година оствари вкупен промет на девизниот пазар во земјата од 2.447,1 милиони УСД (2016: 2.151,3 милиони УСД) реализиран преку 79.628 трансакции (2016: 76.814), што преставува зголемување на прометот во овој сегмент за 13,8%. Најголем дел од прометот на Банката на девизниот пазар се однесува на купопродажба на евро валута, со процентуално учество од 47% кај купувањето и 83% кај продажбата.

Во услови на зголемена конкуренција и зголемен број на учесници во тргувањата, Банката и понатаму е лидер на пазарот во потсегментот тргување со девизи од овластени менувачи. Во 2017 реализиран е откуп во износ од 605,0 милиони ЕУР (2016: 504,5 милиони ЕУР) што претставува 58,0% од вкупно извршениот откуп на девизи од овластени менувачи од страна на банките во државата. Склучени беа седум нови договори со клиенти за нивно користење на електронската платформа за тргување на девизиот Пазар, со што вкупниот број на клиенти кои ја користат платформата заклучно 2017 година изнесуваа 61.

На меѓубанкарскиот девизен Пазар, Банката и во 2017 година успешно ја извршуваше улогата на овластен поддржувач на пазарот (Маркет макер), преку активно учество со стабилни котации и на страната на понудата и на страната на побарувачката. Во 2017 година, Банката го зголеми своето присуство во овој потсегмент со истргувани 486 милиони ЕУР вкупно или за 56 милиони ЕУР повеќе од тргувањата во 2016 година, со што пазарното учество достигна 46,89% (2016:45,54%).

Во 2017 година, уделот на тргувањето со НБРМ во вкупниот меѓубанкарски промет се зголеми на 38,61% (2016: 37,09%).

На меѓународниот девизен пазар (деалинг) беа истргувани 1.164,0 милиони ЕУР (2016: 960,4 милиони ЕУР) преку 10.817 трансакции на купо-продажби (2016: 10.851).

Старателски и брокерски услуги

Старателски услуги

Банката во 2017 година вршеше старателски услуги за инвестициски и пензиски фондови и за домашни осигурителни компании кои согласно

Законот за девизно работење имаат можност да инвестираат во странски хартии од вредност.

Во 2017 година, Банката беше чувар на имот на еден задолжителен и еден доброволен пензиски фонд, ја извршуваше улогата на депозитарна банка на четири отворени инвестициски фондови и управуваше со старателски резидентни и нерезидентни сметки.

Состојбата на вкупните нето средства на двата пензиски фонда на 31.12.2017 година изнесуваа 31.003,4 милиони МКД што претставува зголемување за 18,2% на годишно ниво. Вкупните приходи остварени од оваа услуга во 2017 година изнесуваа 18,3 милиони МКД што претставува пораст од 13% во однос на 2016 година.

Пазарното учество на Банката во вкупните нето средства на пензиските фондови во Република Македонија, во 2017 се задржа на 53%, како и во 2016 година.

Кај услугата депозитарна банка интересот за вложување во отворените инвестициски фондови беше на задоволително ниво во текот на годината, со поголем интерес за инвестирање во фондовите кои тековно остваруваат повисок процент на принос.

Вкупните нето средства за инвестициските фондови, клиенти на Банката, на 31.12.2017 година изнесуваа 333,7 милиони МКД или за 13% повеќе во споредба со претходната година. Вкупните приходи кои Банката ги оствари од оваа услуга во 2017 година изнесуваа 1,3 милиони МКД што претставува пораст од 43% во однос на 2016 година.

Брокерски услуги

Вкупниот промет на Македонската Берза во 2017 година забележа пораст од 57% во споредба со претходната

година како резултат на пораст во класичното тргување со акции за 50% и 181% пораст кај блок трансакциите, додека кај тргувањето со обврзници беше реализиран пад од 65%. И во 2017 година, доминантно учество во тргувањето и на куповна и на продажна страна, имаа домашните правни и физички лица.

Пазарното учество на Банката во вкупниот промет на Берзата изнесуваа 14,85% што претставува пораст од 5,4 п.п. (2016:10,43%). Според остварениот промет со блок трансакции, во 2017 година Банката има највисоко учество на пазарот од 23,49%.

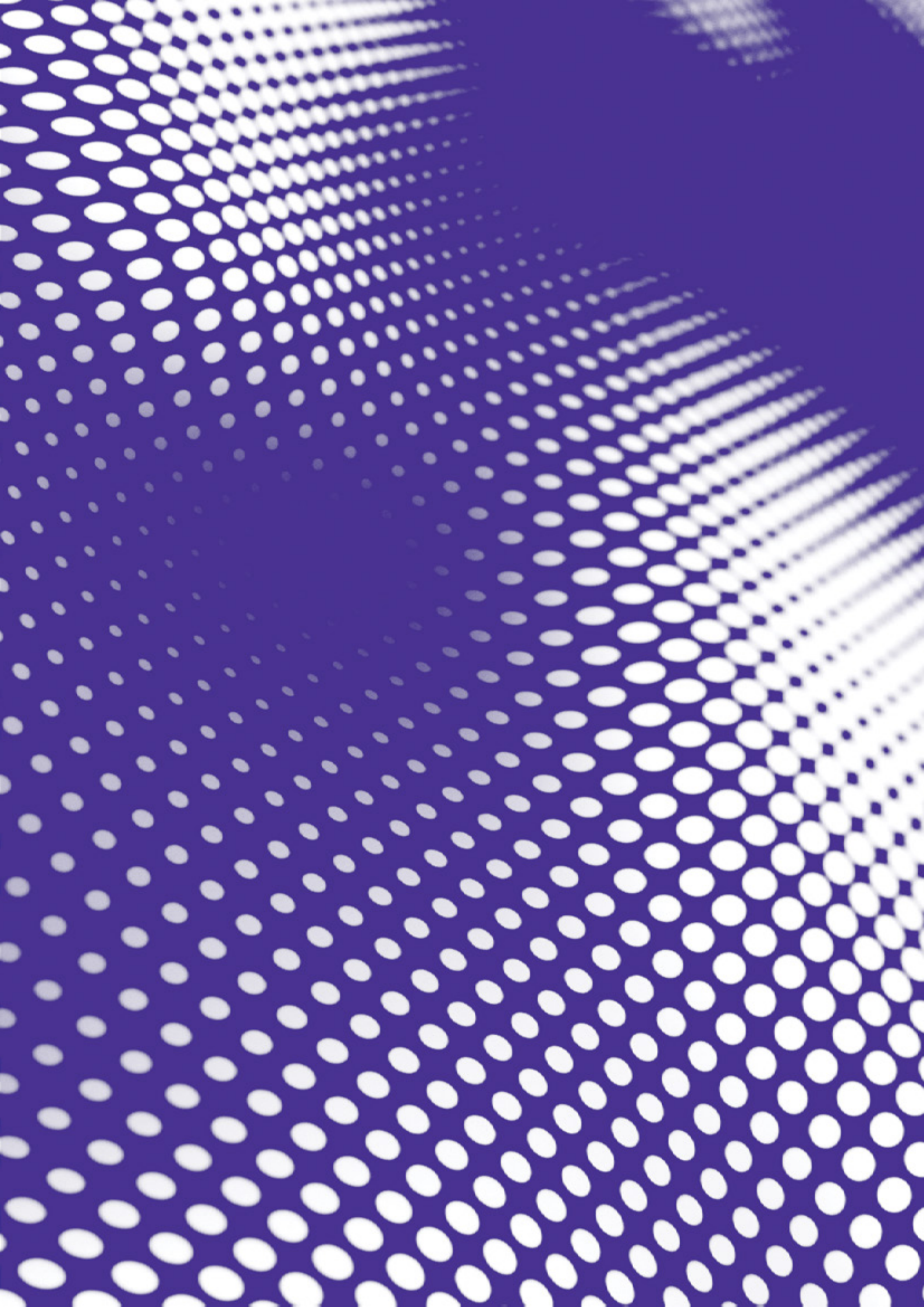
Во текот на 2017 година, склучени се вкупно нови 337 договори за брокерско посредување, со домашни и странски, физички и правни лица.

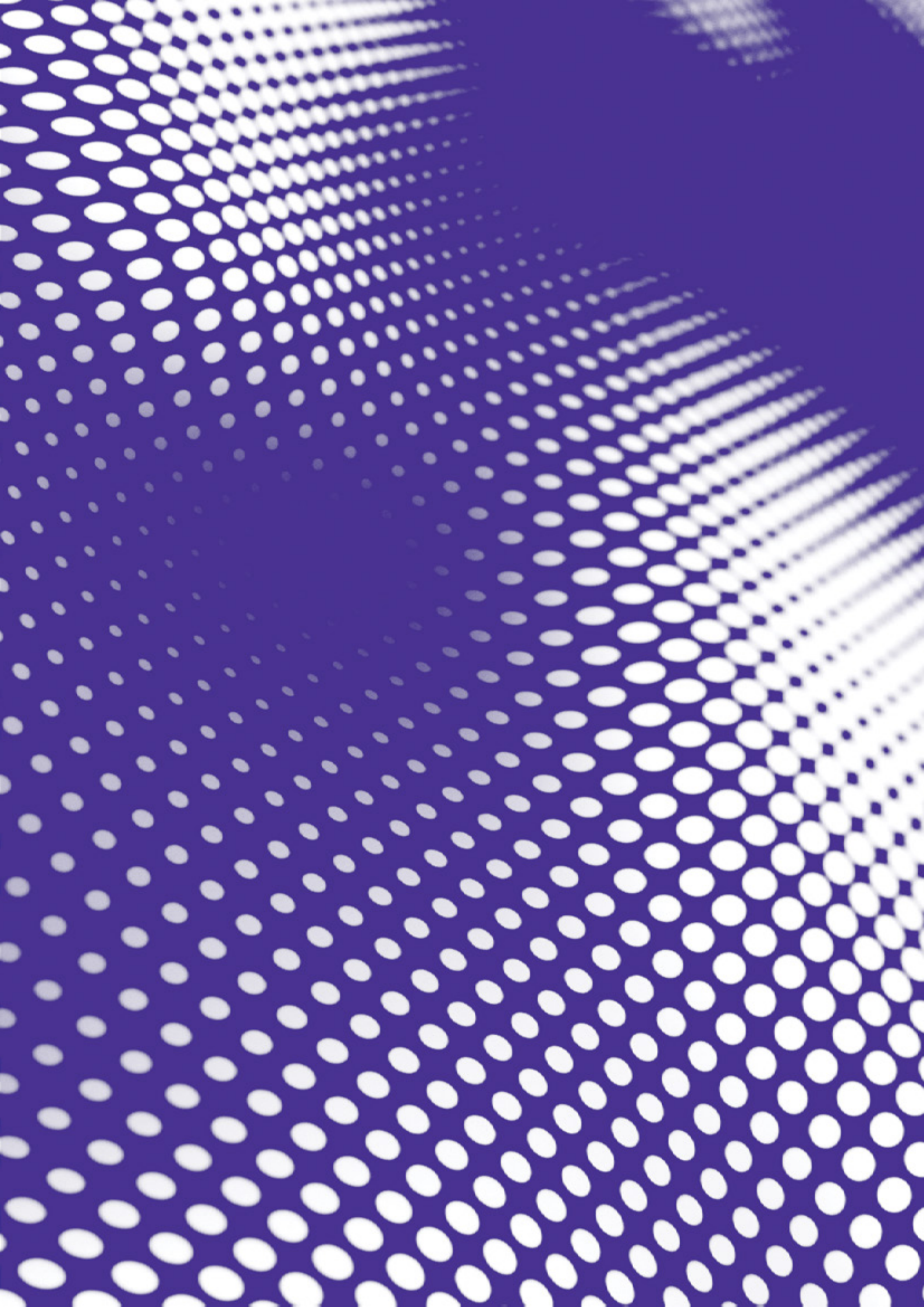
Од јуни 2017 година, Банката за своите клиенти овозможи електронско давање налози за тргување со хартии од вредност, како прва од банките во Република Македонија.

Обврски по основ на работи во име и за сметка на правни и физички лица

Во текот на 2017 година, Банката продолжи со спроведување на проектот “Самовработување со кредитирање”, како активна мерка за самовработување која се спроведува од Агенцијата за вработување на Република Македонија, по склучен договор со Македонската банка за поддршка на развојот (МБПР) од мај 2008 година.

Во текот на целата година НЛБ Банка посредуваше во финансирањето на Штедилница Можности ДОО Скопје со средства од Македонска развојна фондација за претпријатија, Земјоделски кредитен дисконтен фонд и останати институции во склучување нови договори за комисиони кредити и депозити, како и сервисирање на постоечките.





Поглавје 6

Интерни процеси, иницијативи и идни изгледи

Во текот на 2017 година беа реализирани повеќе проекти и активности со цел зајакнување на организациската и технолошката инфраструктура во функција на остварување на стратешките планови на Банката и НЛБ Групацијата во Република Македонија. Фокусот останува на подобрување на профитабилноста, интензивирање на кредитните активности и одржување или зголемување на пазарниот удел во различни сегменти.

Промотивни кампањи за продуктното портфолио на Банката

Во текот на 2017 година, во рамки на планот за маркетиншки активности, беа реализирани промотивни кампањи за следните продукти:

- НЛБ Проклик (електронско банкарство) за правни лица;
- MasterCard кредитни картички за физички лица;
- Visa кредитни картички за физички лица;
- Visa Business картички за правни лица;
- MasterCard Business картички за правни лица;
- O2 лимит за правни лица;
- Овердрафт – дозволено пречекорување за правни лица;
- Relax кредити – за правни лица;
- Fix 2 кредити – за правни лица;
- Револинг кредити за правни лица;
- Денарски краткорочен кредит за бонитетни компании;
- НЛБ кредити за мали и средни претпријатија;
- НЛБ Потрошувачки кредити;
- НЛБ Станбени кредити;
- НЛБ Кредити (потрошувачки, станбени и хипотекарни);
- НЛБ Промотивен Виолетов потрошувачки кредит;
- НЛБ Промотивен есенски депозит;
- НЛБ Постепено штедење.

Покрај наведените, во 2017 беа спроведени и четири кампањи за зголемување на лимитот на картички на физички лица на АТМ и две кампањи за предоодобрени потрошувачки кредити преку Контакт центарот. Ваквите кампањи кои беа спроведени на брз и едноставен начин се покажаа како инвентивни канали за продажба со цел зголемување на кредитното портфолио и резултираа со висок степен на успешност и задоволство кај клиентите.

Дополнително, во функција на зголемување на кредитното портфолиото и остварување на конкурентска предност, беше извршен комплетен реинженеринг на целокупниот процес на одобрување кредитни изложености и негово оптимизирање, како и изработка на нов Каталог на кредитни и картични продукти со намалување на бројот на продукти во активна понуда.

Информатичка технологија

Во 2017 година, реализирани се повеќе активности и проекти за развој и надградба на апликациските системи во насока на поддршка на продажбата, усогласување со регулативи и стандарди, дигитализација на банкарските продукти и услуги, автоматизација на банкарските процеси и хармонизација во рамки на НЛБ Групацијата, како и континуирано подобрување на ИТ инфраструктурата (мрежна, системска и серверска).

Измените и подобрувањата на постојните ИТ системи овозможуваат Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги.

Во текот на 2017 година, беа започнати или реализирани бројни решенија со ИТ компонента чија намена е во функција на обезбедување:

- **Развој на клиентски-ориентирани системи за поддршка на продажбата**
- **Дигитализација на банкарски продукти и услуги**

Автоматизација на процеси:
Преземени се бројни активности и имплементирани се решенија и кај деловните и кај ИТ процесите

Кај деловната страна, со поставување на сите чекори во системски тек преку Ассебаливе апликацијата, целосно се автоматизирани и оптимизирани повеќе процеси во областа на кредитирањето (исплата и архивирање на сите кредити за физички лица, одобрување на станбени кредити за физички лица, како и кредитирање на правни лица и финансиски институции). Исто така автоматизирана е и наплатата на побарувања по сите основи во доцна и критична фаза, а оптимизација е направена и преку испраќање на СМС пораки во рана фаза на наплата. Оптимизација е направена и кај следните процеси: наплата на чекови, рекламации во странство, овластување за прилив за физичко лице, интерна блокада и резервација на средства од обврски по кредити.

Клучните ИТ процеси се унапредени преку автоматизација на сите софтверски барања за развој на нови функции/извештаи како и за апликативна поддршка, а имплементирани се и позначајни подобрувања на одделни потпроцеси. Кај ИТ инфраструктурата, како втора фаза од клучните ИТ процеси, направена е автоматизација и на

ИТ барањата во делот пријава/одјава на вработени, барање на информатичка опрема, наменски групи/фолдери и сл.)

- **Усогласување со регулативи и стандарди**

Во овој домен, во 2017 година се работеше на:

- Имплементација на референтни каматни стапки согласно регулатива на НБРМ,
- Надградба на Compliance reporting со имплементација на функционалност за Customer Risk Assessment,
- Надградба на апликацијата FMC Custody согласно нови регулаторни барања,
- Надградба на Basel 2 согласно измените во Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот,
- Проект на НБРМ за вршење на прекугранични плаќања во евра преку МИПС во TARGET2,
- Оптимизација и автоматизација на програмското решение за изработка на извештајот за КРИС, согласно ревизорска препорака од НБРМ.
- **Унапредување на основниот банкарски систем:**

Во 2017 реализирани се повеќе решенија за надградба на основниот систем ПУБ 2000 со нови функции, при што спроведените развојни активности беа во функција на обезбедување на конкурентска предност, рационализација и оптимизација. Позначајните спроведени активности се следните:

Од аспект на обезбедување конкурентска предност:

реализирано е решение за Online credit scoring, направена е надградба на основните модули за решението за отворање кобрендинг картичка со поврат на средства, во тек е имплементација на програмско решение за следење и обнова на осигурителни полиси.

Од аспект на рационализација и оптимизација на работењето: направена е оптимизација на дел од 'End of Day/End of Month' процедурите. Во тек е имплементација на програмското решение за автоматизација на процесот на картично порамнување, на решението за евиденција на визирање дознаки во девизниот платен промет, како и надградба на постојното решение за Сервис 500, додека во финална фаза се доведени активностите за надградба на модулот за девизно и документарно работење, и на решението за автоматика и мониторинг на масовни обработки.

- **Унапредување на системите за корпоративно управување:**

Во текот на 2017 година направени се подобрувања/надградби кај следните системи: системот за планирање на финансиски позиции на Банката, системот за управување со човечки ресурси, системот за правни работи, системот за управување со колатерали, а креирана е и веб апликација за евиденција на влезно-излезни пратки во експозитура.

Покрај наведените активности, во 2017 година беа отпочнати и / или реализирани бројни проекти со цел зајакнување организациската и технолошката инфраструктура, а во функција на остварување на стратешките иницијативи

на Банката и НЛБ Групацијата во Република Македонија. Во продолжение следи опис на позначајните проекти.

Проект Управување со податоци (Data Governance)

Намерата на управувањето со податоци е во насока тие да се користат како стратешко средство за постигнување вистинска бизнис вредност, да се помогне процесот на одлучување и познавањето на клиентите и нивните потреби. Оттука, проектот Управување со податоци се спроведува со цел да се воспостави: јасно дефиниран процес на управување со податоци, старателство над податоци, Политика за управување со податоци и нивниот квалитет, стандарди за квалитет на податоци. Најголемиот дел од овие цели се исполнети во текот на 2017 година. Имено, воспоставена е структура на носители на деловни улоги, дизајниран е деловен речник и речник на податоци, со стандарди за дефинирање. Планираниот крај на активности на проектот е предвиден заклучно Q1 2018 година.

Проект Зголемување на продажната ефикасност во Деловната мрежа (Sales Force Efficiency)

Основната цел на проектот е централизација на позадинските (back office) активности во деловната мрежа заради растеретување на експозитурите со цел нивно комплетно фокусирање на продажните активности. На проектот се работеше во текот на втората половина од 2017 година и се очекува во целост да се реализира заклучно Q3 2018. Во 2017 година воспоставен е модел на мерење на времето потребно за

продажба, утврдени се активностите кои можат да се централизираат и воведено е систематско следење на сите обуки од работното место на вработените. Исто така, во рамките на HR стратегијата на Банката, започнати се активности за развој на Retail Академија, подготовка на HR стратегија за развој на продажни кадри и систем за нефинансиско наградување.

Проект Customer Relationship Manager - Experience

Проектот се однесува на софтверско решение за целосна клиентска ориентираност кое во голема мера ќе придонесе кон зголемување и подобрување на активностите за продажба и наплата. По успешното затворање на првата фаза од проектот преку имплементирање на двата предвидени модули – Experience – Customer Insight и Experience – Customer Analytics, во 2017 година направени се подготовки за втората фаза преку спроведување на анализа за дополнителните потреби на Банката. Втората фаза се однесува на надградба и проширување на функционалностите на постоечките модули, што подразбира интеграција на дигиталните канали со Experience апликацијата, напредно регистрирање на клиенти со поширок обем на клиентски податоци, управување со ефикасноста на комерцијалните активности како и развој на грижата за клиентите.

Проект Оптимизација на ценовната политика на НЛБ Банка АД Скопје (Pricing)

Со имплементација на проектот се очекува оптимизација на ценовната политика и зголемување на профитабилноста. Со цел да се подобри ефикасноста на продажните напори предвидени се: диференцијација на

цените, оптимизирање на ценовната реализација, подобрување на бизнис моделите на продуктите и иновативна ценовна политика. Планираниот крај на активности од проектот е предвиден заклучно Q2 2018 година.

Проект International Desk

Проектот подразбира заеднички и координиран комерцијален пристап кон големите меѓународни компании од страна на целата НЛБ Групација. Врз основа на структурирано финансирање и преку зајакнување на НЛБ брендот локално, ќе се постигне зголемување на кредитното портфолио и на приходите од камати и надоместоци кај сите банки-членки. Планираниот крај на активности на проектот е предвиден заклучно со Q1 2018 година.

Проект за имплементација на IFRS 9

Проектот има за цел имплементација на сметководствениот стандард IFRS 9 и навремена подготовка за прва примена од 01.01.2018 година, на ниво на НЛБ Групацијата. Во текот на 2017 година реализирани се бројни активности за успешна примена меѓу кои: подготовка за спроведување SPPI (solely payments of principle and interest) тест во Банката пропратено со интерно упатство за истиот, изработени се Регистри со клаузули за SPPI за секој од комерцијалните сектори, спроведен е тест на податоците за IFRS 9 во апликацијата COGNOS изработен е нов извештаен интерфејс- CR_IPI, изработена е нова апликација која поддржува пресметка на резервации по нова методологија пропишана со новиот стандард. Планираниот крај на активности од проектот е предвиден за Q1 2018 година..

Проект за имплементација на надградба на Бизнис Интелигенција (BI2 Upgrade на Tezaury)

Проектот претставува надградба на постоечкиот Систем за известување и складирање на податоци (DWH/BI) на нова унапредена верзија, пред сè со цел овозможување дневно полнење на системот, поголема флексибилност и аналитика при креирање извештаи и анализи, како и можност за самостојно креирање извештаи на деловни корисници без ИТ интервенции. Во текот на 2017 година извршен е пренос на комплетната податочна база, спроведено е мигрирање на аналитичките и синтетичките извештаи за Главна книга и на аналитичките извештаи за управување со ризици на новиот надграден систем, како и имплементација на решението Basel 2 за адекватноста на капиталот. Комплетирање на сите активности предвидени во рамки на проектот и негово затворање се очекува во Q1 2018 година.

Проект конкурентска предност преку трошкова ефикасност (намалување на non-FTE трошоци)

Проектот за намалување на non-FTE трошоци се однесува на реално намалување кај оперативните трошоци кои не се идентификуваат како трошоци на труд, со цел оптимално користење на ресурсите на Банката. Се спроведува преку идентификување мерки за намалување на трошоците и подобрување на процесите на работењето. Во текот на годината беа одржани 16 работилници со учество на 20-тина учесници од Банката каде беа утврдени нови мерки на заштеда кај трошоците. Реализирањето на новите мерки кои се предвидоа и напорите кои се постигнаа во 2017 година,

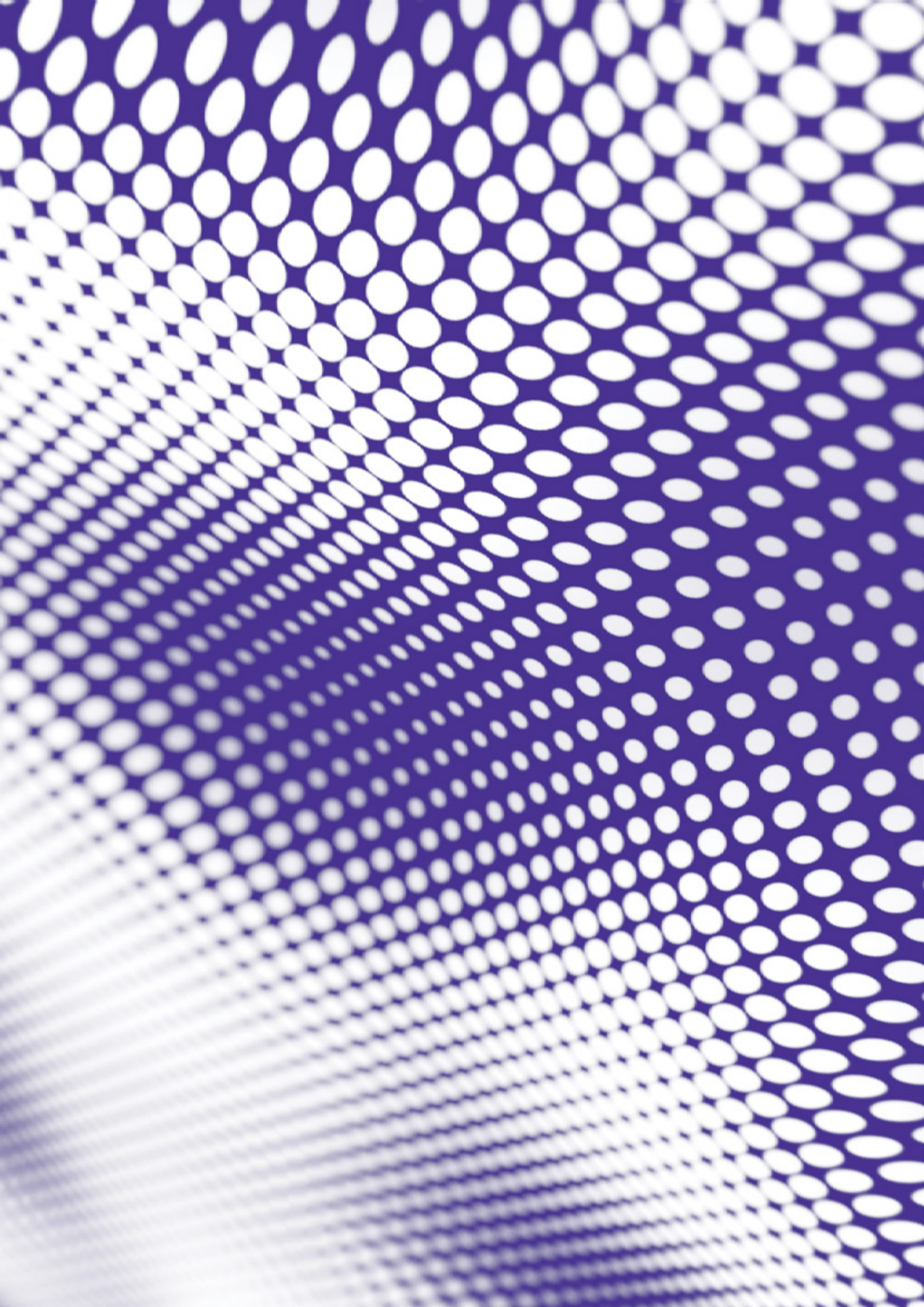
резултираа да се оствари значителна заштеда. Следењето на реализацијата на мерките и изнаоѓањето на нови мерки продолжува и во 2018 година.

Стратегија и идни изгледи

Врз основа на обновената Стратегија на НЛБ Групацијата, во текот на 2017 година Банката ја усвои Стратегијата за периодот 2017-2021 година, која предвидува значителен фокус на новите клиентски потреби базирани на новите технолошки и информатички достигнувања, промени во процесите на работа и понатамошна автоматизација на работењето во правец на дигитализација, како и фокус на едукација и надградување на компетенциите и знаењата на вработените од различни нивоа, а во насока на обезбедување првокласна услуга за клиентите и достигнување на посакуваната организациска култура во НЛБ Групацијата.

Во иднина, Банката ќе продолжи да ги применува и унапредува доброто корпоративно управување, организацијата на работење и деловните процеси. Како дел од НЛБ Групацијата и во претстојниот период Банката ќе го хармонизира работењето со Групацијата и заеднички ќе настапува на пазарот со останатите членки. Деловната мрежа како традиционален канал на продажба ќе се прошири и унапреди, со истовремено развивање на електронските канали на продажба и омасовување на користењето на електронските услуги. Кредитните активности ќе бидат интензивирани, со посебен фокус на сегментот мали и средни претпријатија, микро бизниси и население. Во фокусот на Банката ќе биде и одржувањето или зголемување на пазарниот удел по различни сегменти во банкарскиот сектор на Република Македонија во зависност од преземиот ризик, влијанието на адекватноста на

капиталот и профитабилноста. Како и досега, интензивно ќе се работи на развој на знаењето и вештините на човечките ресурси како главен столб на доброто работење, како и на развој на информатичкиот систем на Банката.



Поглавје 7

Управување со ризици

Банката применува високо-конзервативна политика на антиципирање на ризиците во работењето, преку одржување ефикасен систем на интегрирано управување со ризиците. Тоа овозможува да оствари висока наплатливост на пласманите, задоволително ниво на капитална адекватност, заштита од непредвидени случувања и евентуални закани за неостварување на планираната политика. Пред почетокот на годината,, Банката ја ревидираше Стратегијата за преземање и управување со ризиците и политиките од областа на управување со ризици и направи усогласување со Стандардите за управување со ризици усвоени од НЛБ д.д.

Управување со кредитен ризик и квалитет на кредитното портфолио

Управувањето со кредитниот ризик вклучува постојана анализа на кредитното портфолио на Банката, во поглед на секторската диверзификација и концентрацијата на портфолиото, анализа и оценка на финансиските перформанси на клиентите, следење на редовноста во исполнувањето на обврските од клиентите и издвојување на задоволително ниво на резервации за пласманите.

Вкупната изложеност на Банката (портфолио на кое се пресметуваат резервации), во 2017 година, се зголеми за 2.734,8 мил. МКД или 4,5% и изнесува 63.716,2 мил. МКД (2016: 60.981,4 мил. МКД).

Учеството на А и Б пласманите во вкупното портфолио на крајот на 2017 година изнесува 94,0% (2016: 92,7%).

Учеството на нефункционалните кредити во вкупните кредити во 2017 година е намалено на 4,2% (2016: 4,8%).

Вкупниот фонд на резервации на 31.12.2017 година изнесува 5.247,0 мил. МКД (2016: 5.347,7 мил. МКД) и во споредба со претходната година е намален поради намалена кредитна изложеност кај редовните клиенти во В категорија на ризик и во Б категорија на ризик но со повисок процент на резервираност, подобрената наплата на побарувањата како и реализираните отписи на побарувања.

Стапката на покриеност на пласманите со издвоени резервации е намалена за 0,6 п.п. и изнесува 8,2% (2016: 8,8%).

Покриеноста на пласманите класификувани во В, Г и Д ризична категорија со вкупно издвоените резервации изнесува 136,9% (2016: 119,8%).

Управување со некредитни ризици

Банката има воспоставено политики за следење на некредитните ризици. Во Банката се следат и управуваат ликвидносен, валутен, каматен, оперативен, правен, стратески и репутациски ризик, а истовремено се следи и управува сигурноста на информативниот систем.

Управување со ликвидносен ризик

Во 2017 година, изложеноста на ликвидносен ризик се следеше на редовна основа. Оперативната и структурната ликвидност главно се движеше во рамките на утврдените лимити.

Во текот на 2017 година, на месечна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на ликвидносен ризик, кои укажуваат на висока и стабилна ликвидносна позиција на Банката. Согласно резултатите од спроведеното стрес-тестирање на ликвидносниот ризик, лимитите за покриеноста на потенцијалните парични одливи со ликвидносните резерви при силен стрес-тест заклучно со 31.12.2017 година се во рамки на пропишаните (>100%) и изнесуваат 106,95% (оптимален лимит) и 152,38% (минимален лимит).

Ликвидносната позиција во текот на 2017 година овозможи навремено и непречено сервисирање на обврските на Банката.

Управување со валутен ризик

Управувањето со валутниот ризик се однесува на постојано следење на нето изложеноста на Банката по одделни валути и агрегатно, притоа одржувајќи оптимално ниво на потребни средства преку купување и продажба на девизи.

Изложеноста на Банката на валутен ризик се следеше дневно, преку следење на лимитите по одделна валута и на

агрегатна основа. Во текот на 2017 година, Банката ги исполнуваше поставените лимити за валутен ризик.,

Вкупната отворена девизна позиција пресметана на нето основа, заклучно со 31.12.2017 година претставува кратка позиција во износ од 210,6 мил. МКД, односно 2,4% од Сопствениите средства на Банката.

Најголем дел од отворената девизна позиција потекнува од позицијата во ЦХФ валута која е кратка позиција и изнесува 136,1 мил. МКД, односно 1,6% од Сопствениите средства на Банката.

Во 2017 година на полугодишна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на валутен ризик, при што со примена на најконзервативното сценарио адекватноста на капиталот е на стабилно и задоволително ниво.

Управување со каматен ризик

Активностите на Банката во однос на управувањето со каматниот ризик се однесуваат на оптимизација на нето приходите од камати со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловната стратегија на Банката.

Во текот на 2017 година, Банката ја следеше изложеноста на каматен ризик со примена на Методологијата за пропорционална распределба на депозитите по видување, што подразбира пропорционална распределба на 'core' стабилните депозити по видување на Банката во соодветни рочни блокови, во период од пет години. 'Core' депозитите по видување го претставуваат оној дел од депозитите по видување кој останува во Банката пет или повеќе години и не се чувствителни на промената на каматните стапки. Заклучно со 31.12.2017 година, "core" депозитите

по видување изнесуваат 15 млрд. МКД, што претставува 47% од вкупните депозити по видување.

Во 2017 година на месечна основа беа спроведени стрес-тестови на изложеноста на Банката на каматен ризик при што добиените резултати укажаа на ниска чувствителност на Банката на промените на пазарните каматни стапки, при што со примена на екстремно сценарио, адекватноста на капиталот е на стабилно и на задоволително ниво.

Во текот на 2017 година, Банката спроведе усогласување со препораката добиена од НБРМ за целосно исклучување на примената на прилагодливите каматни стапки во новите договори за кредити и депозити со клиентите, а со цел постигнување поголема транспарентност на банките во однос на каматните стапки на банкарските производи кои ги нудат и минимизирање на изложеноста на банките на правен и репутациски ризик. Ваквите промени во управувањето со каматниот ризик влијаат врз промена на структурата на каматните стапки на кредитите и депозитите и ја зголемуваат изложеноста на Банката на ризикот од промена на каматните стапки. Сепак, врз основа на резултатите од направените симулации, Банката нема позначајни ефекти од промените во каматната политика.

Во текот на 2017 година, пресметаните BVP показатели, NII показателот и останатите показатели дефинирани во Политиката за управување со каматен ризик се во рамките на пропишаните лимити.

Управување со оперативен ризик

Управувањето со оперативните ризици подразбира систем за евидентирање, следење, контрола и справување со потенцијални и реални штетни настани кои потекнуваат од тековното работење

на Банката или од надворешните фактори и имаат негативен ефект врз финансискиот резултат.

Во текот на 2017 година, Банката ја ревидираше Политиката за управување со оперативните ризици согласно која Комисијата за оперативни ризици се состануваше на секои три месеци. Активно се следеа и евидентираа штетните настани од областа на оперативните ризици, беше спроведена повторна идентификација и анализа на оперативните ризици за сите процеси во Банката и за истите се изготвуваша извештаи кои беа презентирани до органите на Банката (Одбор за управување со ризик и Комисија за оперативни ризици) и до НЛБ дд.

Врз основа на спроведената анализа на оперативните ризици, збирниот профил на оперативен ризик на Банката е С и истиот не отстапува од целниот профил. А и В се ризици на кои Банката мора да презема мерки со кои истите ќе се намалат, Ц е ризик на кој може да се реагира, но најчесто се применува метод на следење.

Горната граница на толеранција на Банката на 31.12.2017 изнесува 102,7 мил. МКД (20% од капиталното барање за оперативен ризик) и истата не е надмината.

Во текот на 2017 година, Банката спроведе оценка на чувствителноста на оперативни ризици со висок финансиски ефект и ниска фреквенција преку метод на сценарио анализа. Анализата ги опфати следниве оперативни ризици: внатрешен криминал, измама со картички, надворешен криминал, штрајк, испад на core banking и елементарна непогода (поплава, пожар, земјотрес). Врз основа на спроведената анализа на чувствителноста на овие ризици, констатирано е дека не е потребна проверка на контролните механизми или воведување

дополнителни мерки за намалување на оперативните ризици со висок ефект врз солвентноста и профитабилноста на Банката и ниска фреквенција.

Управување со капиталот и адекватноста

Во текот на 2017 година капиталната адекватност на Банката се одржуваше на ниво од над 14%, а на 31.12.2017 изнесуваше 14,4% (2016: 13,9%). Банката ги исполни регулаторните барања за минималните законски пропишани стапки на адекватност на капиталот, вклучително и барањата за одржување на заштитните слоеви на капиталот, како и капиталниот додаток согласно Супервизорската оценка од Народна банка на Република Македонија за минималното потребно ниво на капитал.

Позначаен пораст на сопствените средства на Банката беше реализиран во мај, септември и декември 2017. Порастот на сопствените средства во мај беше главно резултат на зголемувањето на задолжителната општа резерва, задржаната нераспределена добивка и ревалоризационите резерви (729,5 мил. МКД). Сопствените средства на Банката во септември се зголемени за 323 мил. МКД како резултат на зголемените ревалоризациони резерви за преземени средства (група Скопски саем). За истиот износ овие ревалоризациони резерви се намалуваат во пресметката на сопствените средства во октомври. Во декември, сопствените средства на Банката се зголемија за 199,0 мил. МКД како резултат на потпишувањето на договорот за продажба на уделот во НЛБ Нов Пензиски Фонд, со што се направи промена во третманот на ова вложување во нетековно средство кое се чува за продажба и оттука истото повеќе не претставува одбитна ставка на сопствените средства.

Вкупната ризично пондерирана актива на Банката на 31.12.2017 година изнесуваше 60.476,7 мил. МКД (2016:

56.563,9 мил. МКД) и е повисока за 3.912,8 мил. МКД или 6,9% во однос на минатата година како резултат на зголемување на активата пондерирана според кредитен ризик за 4.674,9 мил. МКД (раст на кредитното портфолио, пред сè во корпоративниот и ретаил сегментот), зголемување на активата пондерирана според оперативен ризик за 379,7 мил. МКД при намалување на активата пондерирана според валутен ризик за 1.141,8 мил. МКД.

Согласно Законот за банки, почнувајќи од 01.03.2017 година банките се должни да одржуваат:

- Стапка на редовен основен капитал (CET1 ratio) = CET1 capital / RPA = мин. 4,5%;
- Стапка на основен капитал (T1 ratio) = T1 capital / RPA = мин. 6%; и
- Вкупна стапка на адекватност на капиталот (Total capital ratio) = Вкупен капитал / RPA = мин. 8%.

Банката е должна да одржува заштитни слоеви на капиталот, чијшто вкупен износ треба да биде покриен само со позициите кои се дел од редовниот основен капитал (CET1):

- Заштитен слој за зачувување на капиталот дефиниран како 2,5% од ризично пондерираната актива, во целост важечки за сите банки од 01.03.2017 година,
- Противцикличен заштитен слој дефиниран како % од ризично пондерираната актива, во целост важечки за сите банки од 01.07.2017 година,
- Заштитен слој за системски значајни банки дефиниран како % од ризично пондерираната актива, одреден еднаш годишно од страна

на НБРМ за секоја системски значајна банка, почнувајќи од април 2017 година со постепено исполнување:

- 30.09.2017: 0,75%
- 31.03.2018: 1,5%
- Системски заштитен слој дефиниран како % од ризично пондерираната актива проценета од страна на НБРМ за сите банки, или пак за секоја поединечно.

Вкупната стапка на адекватност на капиталот што Банката треба да ја одржува за 2017 година изнесуваше 14,25% (2016: 13%).

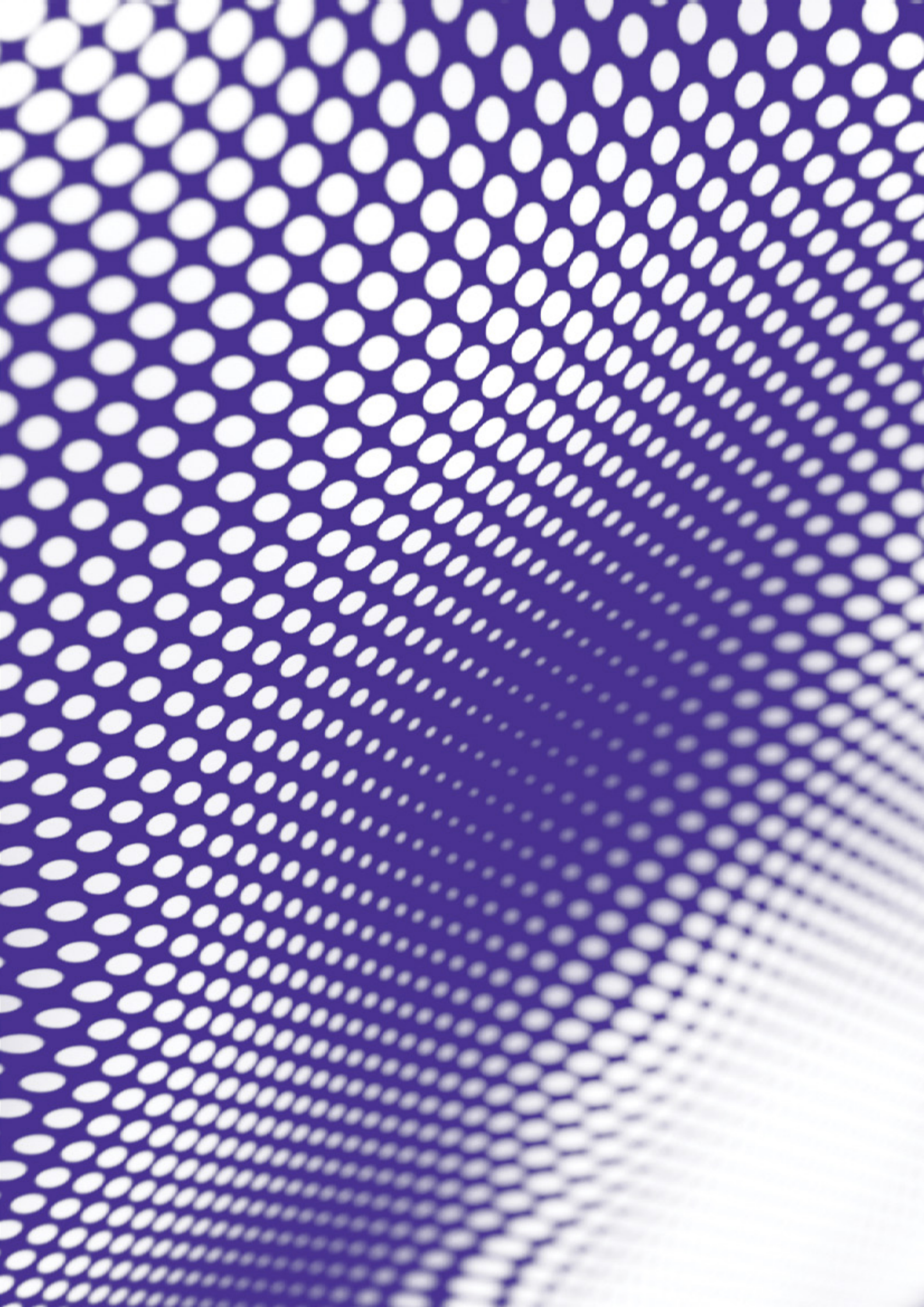
Во текот на 2017 година, согласно со измените во регулативата од НБРМ, Банката донесе нова Политика за управување со капиталот и капиталната адекватност со која ги дефинираше минималното и целното ниво на капитал, како и обврските за одржување на заштитни слоеви на капиталот.

Утврдување на интерен капитал ICAAP

Согласно Методологијата за утврдување на профилот на ризичност на НЛБ Банка АД Скопје, во Q4 2016 година беше спроведена анализа на профилот на ризичност на Банката. Врз основа на макроекономските очекувања, движењата во банкарскиот сектор, Стратегијата за преземање и управување со ризици, спроведената идентификација на ризици согласно обемот, нестабилноста и историските податоци во однос на загубите, клучните индикатори на ризикот, поставените лимити, спроведените стрес – тестови и професионалното мислење на членовите на Експертската група, материјално значење врз профилот на ризичност на Банката имаат кредитниот ризик (вклучувајќи го и ризикот од концентрација, ризикот на индустрија и ризикот од кредитирање во странска

валута), валутниот ризик, “credit-spread” ризикот, каматниот ризик и оперативниот ризик.

Согласно Методологијата за утврдување на интерниот капитал на НЛБ Банка АД Скопје, во првиот квартал од 2017 година направена е пресметка на потребниот капитал за покривање на ризиците кои се идентификувани како материјално значајни ризици за 2017 година. Според пресметката, капиталното барање за покривање на ризиците до крајот на 2017 година изнесува 5.926 милиони МКД, додека адекватноста на капиталот според ICAAP е 10,81%.



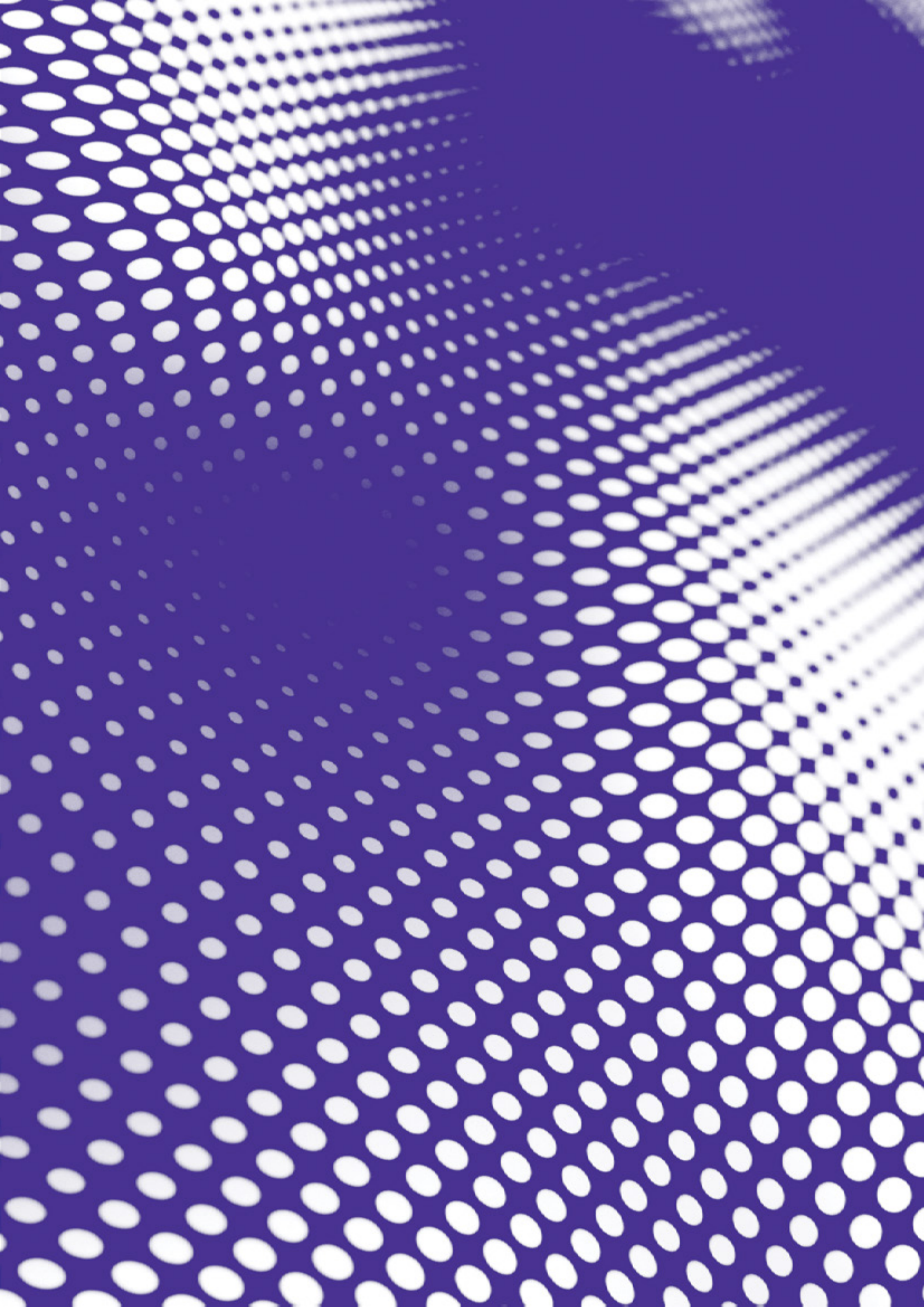
НЛБ Банка АД Скопје

Финансиски извештаи

Содржина

Извештајот на независните ревизори	67
Извештај за добивка или загуба	68
Извештај за останата сеопфатна добивка	69
Извештај за финансиска состојба	70
Извештај за промени на капиталот	71
Извештај за паричниот тек	72
1. Општи информации	74
1.1 Вовед	74
1.2 Деловно окружување на Банката	75
2. Преглед на значајните сметководствени политики	75
2.1 Основа за изготвување на финансиските извештаи	75
2.2 Странски валути	83
2.3 Финансиски средства	84
2.4 Оштетување на финансиски средства	85
2.5 Вложувања во придружени друштва	87
2.6 Нетирање на финансиски инструменти	88
2.7 Приходи и расходи од камата	88
2.8 Приходи и расходи од провизии и надомести	88
2.9 Приход од дивиденди	88
2.10 Вложувања во недвижности	88
2.11 Нематеријални средства	88
2.12 Недвижности и опрема	89
2.13 Средства стекнати преку преземање	89
2.14 Наеми	89
2.15 Парични средства и парични еквиваленти	90
2.16 Резервирања	90
2.17 Користи за вработените	90
2.18 Оданочување	91
2.19 Депозити, обврски по кредити, субординирани обврски и издадени должнички хартии од вредност	92
2.20 Запишан капитал	92
2.21 Заработка по акција	92
2.22 Комисионо работење	93
2.23 Договори за финансиски гаранции	93
2.24 Деривативни финансиски инструменти	93
2.25 Трансакции со поврзани страни	93
2.26 Последователни настани	93
3. Управување со финансиски ризици	93
3.1 Кредитен ризик	94
3.1.1 Мерење на кредитен ризик	94
3.1.2 Политика на контрола на лимити и политика на намалување на ризикот	96
3.1.3 Политики на оштетување и резервирање	96
3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред примање на колатерал или други кредитни зајакнувања	98
3.1.5 Должнички инструменти, благајнички записи и други записи	102
3.1.6 Колатерал кој е земен во сопственост	103
3.2 Пазарен ризик	105
3.2.1 Валутен ризик	105
3.2.2 Каматен ризик	107
3.3 Ликвидносен ризик	109

3.3.1	Процес на управување со ликвидносен ризик	109
3.3.2	Извори на финансирање	109
3.3.3	Недериватни парични текови	109
3.4	Финансиски инструменти	111
3.4.1	Средства и обврски мерени по објективна вредност	113
3.4.2	Средствата и обврските не се мерат по објективна вредност	113
3.5	Управување со капиталот	115
3.6	Известување по сегменти	117
4.	Значајни сметководствени проценки и расудувања	120
5.	Нето приходи од камати	121
6.	Приходи од дивиденди	121
7.	Исправка на вредноста на кредитите	121
8.	Нето приходи од провизии и надомести	122
9.	Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти за тргување	122
10.	Други оперативни приходи	123
11.	Нето добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност	123
12.	Трошоци за вработените	123
13.	Општи и административни трошоци	124
14.	Амортизација	124
15.	Други оперативни расходи	124
16.	Нето добивки / (загуби) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	125
17.	Данок на добивка	125
18.	Парични средства и сметки во НБРМ	126
19.	Пласмани во и кредити на банки	126
20.	Кредити на и побарувања од комитенти	127
21.	Вложувања во хартии од вредност	129
22.	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	130
23.	Останати средства	131
24.	Вложувања во придружени друштва (по методот на главнина)	132
25.	Вложување во недвижности	133
26.	Недвижности и опрема	134
27.	Нематеријални средства	135
28.	Нетековни средства чувани за продажба	135
29.	Депозити од банки	136
30.	Депозити од комитенти	136
31.	Обврски по кредити	137
32.	Посебни резерви за вонбилансни ставки	139
33.	Субординирани обврски	139
34.	Останати обврски	140
35.	Потенцијални обврски	141
36.	Трансакции со поврзани страни	142
37.	Комисионо работење	145
38.	Запишан капитал	145
39.	Заработка по акција	147
40.	Парични средства и парични еквиваленти	148
41.	Рочна структура на активата и обврските	149
42.	Промени во обврските кои произлегуваат од финансиските активности	150
43.	Настани по денот на составување на билансот	151



Извештајот на независните ревизори до акционерите на НЛБ Банка АД Скопје

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на НЛБ Банка АД - Скопје ("Банката"), кои што ги сочинуваат билансот на состојба на Банката на 31 декември 2017 година како и извештаите за добивка или загуба, извештаите за сеопфатна добивка, извештаите за промените на капиталот и извештаите на паричните текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување и интерна контрола која што раководството смета дека е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали се резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија прифатени и објавени во Службен Весник на Република Македонија бр.79 од 11 јуни 2010 година. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршуваме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Банката. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветени за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи на Банката објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Банката на 31 декември 2017 година како и финансиската успешност и паричните текови на Банката за годината што завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Ернст и Јанг Овластени Ревизори ДОО

Скопје, 10 април 2018 година

Извештај за добивка или загуба

	Белешки	За годината завршена на 31 декември	
		2017	2016
Приходи од камата	5	3.593.613	3.552.951
Приходи од дивиденда	6	4.564	4.059
Расходи за камата	5	(630.655)	(818.367)
Нето приходи од камата		2.967.522	2.738.643
Исправка на вредност на кредити	7	(120.179)	(314.361)
Нето приходи од камата намалени за исправка на вредност на кредити		2.847.343	2.424.282
Приходи од провизии и надомести	8	1.498.485	1.406.326
Расходи за провизии и надомести	8	(479.719)	(465.065)
Нето приходи од провизии и надомести		1.018.766	941.261
Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	9	(9.956)	1.688
Нето добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност	11	(509)	3.724
Нето добивка / (загуба) од курсни разлики		160.254	126.051
Трошоци за вработените	12	(752.594)	(750.848)
Општи и административни трошоци	13	(331.122)	(307.837)
Амортизација	14	(185.027)	(163.401)
Нето добивка/(загуба) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	16	-	(11.520)
Други оперативни расходи	15	(602.076)	(706.174)
Други оперативни приходи	10	308.497	169.988
Добивка од работење		2.453.576	1.727.214
Удел во добивката на придружените друштва со примена на метод на главнина	24	35.995	31.580
Добивка за годината пред оданочување		2.489.571	1.758.794
Данок на добивка	17	(254.349)	(166.921)
Добивка за годината		2.235.222	1.591.873
Основна и разводнета заработка по акција (во денари)	39	2.617,17	1.863,89

Дамир Кудер
Член на Управен одбор

Антонио Аргир
Претседател
на Управен одбор

**Финансиски извештаи за годината
завршена на 31 декември 2017 година**

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

Извештај за останата сеопфатна добивка

	Белешки	За годината завршена на	31 декември
		2017	2016
Добивка за годината		2.235.222	1.591.873
Останата сеопфатна добивка која се прекласификува во добивка и загуба во следните периоди:			
Нето добивка и загуба од финансиски средства расположливи за продажба			
– Нереализирана нето добивка/загуба за периодот, нето од данок (белешка 21)		1.929	577
Останата сеопфатна добивка која не се класифицира во добивка или загуба во последователни периоди			
– Актуарски добивки/(загуби)		(922)	2.810
Останата сеопфатна загуба за годината, нето од данок		1.007	3.387
Вкупна сеопфатна добивка за годината		2.236.229	1.595.260

Дамир Кудер
Член на Управен одбор

Антонио Аргир
Претседател
на Управен одбор

Извештај за финансиска состојба

	Белешки	На 31 декември	
		2017	2016
Актива			
Парични средства и сметки во НБРМ	18	8.156.007	7.779.762
Пласмани и кредити на банките	19	4.812.762	4.341.271
Кредити и побарувања од комитенти	20	48.850.283	46.249.805
Вложувања во хартии од вредност:			
– Расположливи за продажба	21	10.316.308	9.694.506
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	22	203.930	224.347
Останати средства	23	1.324.541	1.077.826
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	24	-	182.369
Вложување во недвижности	25	103.011	103.011
Недвижности и опрема	26	1.988.435	2.075.664
Нематеријални средства	27	129.461	134.125
Нетековни средства кои се чуваат за продажба	28	218.364	-
Вкупна актива		76.103.102	71.862.686
Обврски			
Депозити од банки	29	1.560.851	1.515.694
Депозити од други комитенти	30	60.669.792	57.410.901
Обврски по кредити	31	1.128.459	1.498.873
Резервирања	32	228.008	207.716
Обврски за данок на добивка (тековен)		91.979	89.944
Одложени даночни обврски	17	15.003	2.333
Субординирани обврски	33	2.035.271	2.034.114
Останати обврски	34	719.188	834.998
Вкупно обврски		66.448.551	63.594.573
Капитал			
Капитал и резерви кој припаѓа на акционерите на банката			
Запишан капитал	38	854.061	854.061
Премии од акции	38	2.274.484	2.274.484
Ревалоризациски резерви	38	(3.875)	(4.882)
Задржана добивка		3.190.650	2.293.723
Останати резерви		3.339.231	2.850.727
Вкупно капитал		9.654.551	8.268.113
Вкупно капитал и обврски		76.103.102	71.862.686

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот одбор на 22.03.2018 година и потпишани во нивно име од:

Дамир Кудер
 Член на Управен одбор

Антонио Аргир
 Претседател
 на Управен одбор

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

Извештај за промени на капиталот

	Запишан капитал	Премии од акции	Ревалори-зациски резерви	Задржана добивка	Останати резерви	Вкупно капитал
Состојба на 1 јануари 2016	854.061	2.274.484	(8.269)	1.284.321	2.850.727	7.255.324
Нето добивка	-	-	-	1.591.873	-	1.591.873
Останата сеопфатна добивка	-	-	3.387	-	-	3.387
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	3.387	1.591.873	-	1.595.260
Дивиденди за 2015 година	-	-	-	(582.471)	-	(582.471)
Состојба на 31 декември 2016	854.061	2.274.484	(4.882)	2.293.723	2.850.727	8.268.113
Состојба на 1 јануари 2017	854.061	2.274.484	(4.882)	2.293.723	2.850.727	8.268.113
Нето добивка	-	-	-	2.235.222	-	2.235.222
Останата сеопфатна добивка	-	-	1.007	-	-	1.007
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	1.007	2.235.222	-	2.236.229
Дивиденди за 2016 година	-	-	-	(849.791)	-	(849.791)
Пренос во законски резерви	-	-	-	(488.504)	488.504	-
Состојба на 31 декември 2017	854.061	2.274.484	(3.875)	3.190.650	3.339.231	9.654.551

Подетални информации се достапни во Белешка 38.

Дамир Кудер
Член на Управен одборАнтонио Аргир
Претседател
на Управен одбор

Извештај за паричниот тек

	Белешки	На 31 декември	
		2017	2016
Паричен тек од оперативни активности			
Добивка пред оданочување		2.489.571	1.758.794
Корекции за непарични ставки:			
Амортизација на недвижности и опрема	26	148.207	130.288
Амортизација на нематеријални средства	27	36.820	33.113
Загуби од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	16	-	11.520
Капитална загуба/(добивка) од продажба на недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		33.148	(1.280)
Загуба поради оштетување		157.991	292.594
Загуба поради оштетување на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		18.075	47.063
Приходи од дивиденди	6	(4.564)	(4.059)
Приходи од камата	5	(3.593.613)	(3.552.951)
Расходи од камата	5	630.655	818.367
Наплатени камати		3.498.571	3.574.917
Платени камати		(654.086)	(865.072)
Удел во добивката на придружени друштва со примена на метод на главнина		(35.995)	(31.580)
Останати непарични ставки		(18.300)	(11.187)
Оперативна добивка пред промените на оперативна актива		2.706.480	2.200.527
(Зголемување) / намалување на деловна актива:			
Депозити кај НБРМ		(39.755)	(96.591)
Пласмани во и кредити на банки		(177.157)	1.300.224
Кредити на и побарувања од комитенти		(3.050.688)	(2.886.628)
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		417.380	751
Останата актива		(267.631)	(197.463)
Зголемување / (намалување) на деловна пасива:			
Депозити од банки и други финансиски институции		44.000	135.269
Депозити од други комитенти		3.284.066	1.518.905
Останати обврски		(120.302)	313.628
Нето паричен тек од/(користен за) оперативни активности пред оданочување		2.796.393	2.288.622
Платен данок			
Платен данок на добивка		(239.644)	(96.430)
Нето паричен тек од/(користен за) оперативни активности		2.556.749	2.192.192
Паричен тек од инвестициони активности			
Набавка на недвижности и опрема		(60.375)	(101.325)
Набавка на нематеријални средства		(32.156)	(40.215)
Вложувања во хартии од вредност		(2.676.375)	(2.214.716)
Продажба на вложувања во хартии од вредност		2.339.375	2.794.774
Приливи од продажба на недвижности и опрема		-	1.105
Примени дивиденди		4.564	28.314
Нето паричен тек од/ (користен за) инвестициони активности		(424.967)	467.937

Извештај за паричен тек (продолжение)

	Белешки	На 31 декември
	2017	2016
Паричен тек од финансиски активности		
Зголемување на обврските по кредити и субординирани обврски	4.593.753	33.241.502
Отплата на обврски по кредити и субординирани обврски	(4.962.338)	(33.813.051)
Платени дивиденди	(847.496)	(581.466)
Нето паричен тек користен за финансиски активности	(1.216.081)	(1.153.015)
Нето зголемување на паричните средства и паричните еквиваленти	915.701	1.507.114
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари	13.884.059	12.376.945
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	40	14.799.760
		13.884.059

Дамир Кудер
Член на Управен одборАнтонио Аргир
Претседател
на Управен одбор

Белешки кон финансиските извештаи

1. Општи информации

1.1 Вовед

НЛБ Банка АД Скопје (во натамошниот текст: Банката) е акционерско друштво регистрирано и со седиште во Република Македонија. Банката е подружница на Нова Љубљанска Банка д.д Љубљана, која поседува 86,97% (2016: 86,97%) од акциите со право на глас на Банката.

Адресата на регистрираното седиште е:
ул. Мајка Тереза бр. 1, п.фах 702,
Скопје, Општина Центар
1000 Скопје,
Република Македонија

Банката има овластување да ги извршува сите банкарски активности во согласност со закон. Главните активности вклучуваат одобрување на кредити на клиенти, примање на депозити, посредување при

обезбедување на девизни средства на клиенти, платен промет во земјата и странство и банкарски услуги за физички лица. Дополнително, обезбедува средства за финансирање на компании за извозни и увозни цели.

Акциите на Банката котираат на Официјалниот пазар на Македонска Берза за хартии од вредност АД Скопје на подсегментот Задолжителна котација – обични акции, котирани под ИСИН:“МКТНВА101019“.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Надзорниот одбор на 05.04.2018 година.

Директори

Имињата на членовите на менаџментот на Банката кои работеа во текот на финансиската година до датумот на овој извештај се:

Претседател на Управен одбор	Антонио Аргир
Член на Управен одбор	Љубе Рајевски
Член на Управен одбор	Дамир Кудер
Директор на Деловен Сектор за финансиски пазари и средства	Јасмина Мојсиевска
Директор на Сектор за финансиско управување	Донка Марковска
Директор на Сектор за работа со готовина и депо	Игор Митровски
Директор на Сектор за внатрешна ревизија	Љиљана Настоска
Директор на Сектор за логистика на продажбата	Слаѓана Белева
Директор на Деловна мрежа - Деловен сектор	Маја Ставрева Стојанова
Директор на Сектор за управување со проблематични пласмани и интензивен третман на клиентите	Зоран Грнчаровски
Директор на Сектор за информатичка технологија	Александар Мисовски
Директор на Деловен Сектор за корпоративно банкарство	Билјана Степанулеска Почевска
Директор на Сектор за управување со ризици	Богоја Китанчев
Директор на Сектор за правни работи	Виолета Јанева
Директор на Сектор за платни системи	Игор Давчевски

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

1.2 Деловно окружување на Банката

Процесот на нормализација на монетарната политика, кој започна во декември 2016 година, продолжи и во текот на 2017 година. Знаци за стабилизација беа евидентни и во двете точки каде што политичката криза имаше најголемо влијание во текот на 2016 година - особено за управување со девизи и штедење во домаќинствата. Економските основи во текот на 2017 година беа оценети како повољни. Сепак, неизвесноста која произлегува од домашната политичка ситуација сè уште беше присутна.

Во однос на проценките на ризикот, во текот на годината беше оценето дека неизвесноста на домашното окружување е пониско, но сепак присутно, додека ризиците од надворешното окружување останаа и главно беа поврзани со кривото глобално закрепнување, глобалните протекционистички тенденции и геополитичките тензии.

Растот на БДП во 2017 година беше помал во однос на 2016 година за 0,4%. БДП во третиот квартал 2017 година оствари раст од 0,2% во однос на третиот квартал од 2016 година поради зголемувањето на следниве позиции: Трговија на големо и мало; Поправка на моторни возила и мотоцикли; Транспорт и складирање; Услуги за сместување и храна, Земјоделство, шумарство и риболов и Активности со недвижен имот.

Индустриското производство беше повисоко за 0,2% во однос на 2016 година, предводено од повисокото производство на Енергија за 5%, додека Рударството е пониско за 1,8%, а производството е пониско за 0,2%. Невработеноста продолжи да се намалува во 2017 година и до крајот на третиот квартал од 2017 година изнесуваше 22,1% (23,4% во третиот квартал од 2016 година). Гледано за целата 2017 година, стапката

на инфлација изнесуваше 1,4% (-0,2% во 2016 година), што беше поттикната од растот на основната инфлација и помалку од енергетската компонента. Девизниот курс денар/евро остана стабилен, без значителни флукуации, поддржан со дознаки, како и подобрите перформанси на нето-извозот во однос на увозот.

Standard and Poor's го потврди сегашниот кредитен рејтинг на Република Македонија на ББ-, со стабилен изглед.

Референтната каматна стапка на Централната банка, по намалувањето во декември 2016 година, во јануари 2017 година се намали за дополнителни 0,25 процентни поени до 3,50% и беше стабилна во текот на годината со 3,25%.

Монетарната политика беше поддржувачка, со понатамошни регулаторни корекции со цел да се стимулира кредитниот раст, особено за нето-извозниците и за домашните компании за производство на енергија.

Кредитниот раст достигна 5,7% зголемување во однос на 2016 година, предводен од страна на секторот домаќинства кој бележи раст од 9,2%, додека кредитите на претпријатијата се зголемија за 2,8% во однос на 2016 година. Депозитите на небанкарскиот сектор се зголемија за 5,4% во однос на 2016 година од кои депозитите на домаќинствата бележат пораст од 6,1%, а депозитите на претпријатијата се зголемија за 2,1% како одраз на недостатокот на нова инвестициска активност.

Квалитетот на кредитното портфолио се подобрува со учеството на нефункционалните кредити од 6,3% (2016: 6,5%). Секторот домаќинства покажа значајно подобрување на кредитното портфолио, со намалување на нефункционалните кредити од

2,6% во 2016 година на 2,4% во 2017 година, додека корпоративниот сектор продолжи со умерен квалитет на кредитното портфолио, каде учеството на нефункционалните кредити се

зголеми од 9,7% во 2016 година до 9,8% во 2017 година. Нето добивката на банкарскиот сектор е намалена во однос на третиот квартал од 2016 година за 7,5%.

2. Преглед на значајните сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст. Овие политики континуирано се применувани низ сите прикажани години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1 Основа за изготвување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) издадени од Комитетот за Меѓународни Сметководствени Стандарди (КМСС).

Банката го презентира Извештајот за финансиска состојба по редослед на ликвидност. Анализата за наплата или порамнување во рок од 12 месеци по датумот на известување (тековни) и повеќе од 12 месеци по датумот на известување (нетековни) се презентирани во Белешка 40.

Банката поседува 49% од акциите со право на глас во Друштвото за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови - НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје, кое е регистрирано и со седиште во Република Македонија и претставува вложување во придружено друштво. Сметководствениот третман и

презентирањето во финансиските извештаи на Банката на вложувањето во придружено друштво до 12 декември 2017 година е по методот на главнина.

На 12 декември 2017 година, Банката потпиша договор за продажба на НЛБ Нов Пензиски фонд со Сава Ре д.д. Љубљана, Словенија. Со потпишување на договорот, Банката го изгуби значајното влијание во НЛБ Нов Пензиски Фонд АД Скопје во согласност со МСФИ 5 - Нетековни средства кои се чуваат за продажба, и ја прекласификува инвестицијата од вложување во придружено друштво во нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за оттуѓување. Така, на 31 декември 2017 година, НЛБ Нов Пензиски Фонд АД не претставува поврзано лице со Банката.

Финансиските извештаи се изготвени според концептот на историска вредност освен за ревалоризацијата на финансиските средства расположливи за продажба и обврските за дефинирани користи во согласност со МСС 19, преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања и вложувањата во недвижности дадени под закуп кои се според објективна вредност.

Подготовката на финансиските извештаи во согласност со МСФИ бара користење на определени критични сметководствени проценки. Исто така бара и расудување на раководството при примената на сметководствените политики на Банката. Областите коишто бараат повисоко ниво на расудување или сложеност или областите каде што претпоставките и оценките се значајни за финансиските извештаи се прикажани во Белешка 4.

а. Промени во сметководствената политика и обелоденувањата

Усвоените сметководствени политики се конзистентни со оние од претходната финансиска година, освен следниве измени на МСФИ кои беа усвоени од Банката од 1 јануари 2017 година:

- МСС 12: Признавање на одложени даночни средства за нереализирани загуби (Измени)**
 Целта на измените е да се разјаснат барањата на одложените даночни средства за нереализирани загуби со цел да се разгледа разликата во практиката во примената на МСС 12 Даноци на добивка. Специфичните прашања во кои постои разлика во праксата поврзано со постоење на одбитни времени разлики по намалување на објективната вредност, на надоместување на средството повеќе од неговата сметководствена вредност, на веројатната идна оданочена добивка и комбинираниот наспроти посебна проценка. Измените немаат влијание на финансиските извештаи на Банката или на нејзините остварувања.
- МСС 7: Иницијатива за обелоденување (Измени)**
 Целта на измените е да обезбеди обелоденувања кои им овозможуваат на корисниците на финансиските извештаи да ги проценат промените во обврските кои произлегуваат од финансирање, вклучувајќи ги и промените што произлегуваат од парични текови и непарични промени. Измени те наведуваат дека еден начин да се исполни условот за обелоденување е обезбедување на табеларно усогласување помеѓу почетните и крајните салда во извештајот за финансиска состојба за обврските кои произлегуваат од финансиски

активности, вклучувајќи ги и промените од финансиски парични текови, промените што произлегуваат од стекнување или губење на контрола на подружници или други бизниси, ефектот од промените во девизните курсеви, промените во објективните вредности и други промени. Измените немаат ефект врз финансиските извештаи или перформансите на Банката. Банката ги обезбеди информациите за тековниот и споредбениот период во Белешка 42.

Одборот за меѓународните сметководствени стандарди ги издаде годишните подобрувања на МСФИ за периодот 2014 - 2016 година, што претставува колекција на измени на МСФИ. Следните годишни подобрувања не влијаат врз финансиските извештаи на Банката.

- МСФИ 12 Обелоденување на интереси во други ентитети:**
 Измените појаснуваат дека барањата за обелоденување во МСФИ 12, освен оние од сумарни финансиски информации за подружници, заеднички вложувања и придружени претпријатија, се однесуваат на вложувања на ентитетот во подружници, заеднички вложувања или придружени друштва кои се класифицираат како чувани за продажба, кои се чуваат за дистрибуција или како прекинато работење во согласност со МСФИ 5.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

**б. Стандарди кои се издадени,
но сеуште не се ефективни
и не се рано усвоени**

**• МСФИ 9 Финансиски инструменти:
Класификација и мерење**

Во јули 2014 година, Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (International accounting standards Board – IASB) го издаде МСФИ 9 – Финансиски инструменти кој во целост ќе го замени на МСС 39 - Финансиски инструменти: признавање и мерење. МСФИ 9 воведува нов пристап кон класификацијата и мерењето на финансиските инструменти, нов модел на очекувана загуба во иднина и ги менува барањата за хеџинг сметководство. МСФИ 9 е задолжително применлив за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година, при што се дозволува и порана промена на стандардот.

Имајќи ги предвид димензиите на барањата на МСФИ 9 и неговото влијание врз целокупниот банкарски систем, имплементирањето на стандардот е централно управувано од страна на матичната банка. Проектот е организиран во неколку работни групи кои ги опфаќаат различните аспекти на МСФИ 9. Класификацијата и мерењето е водено од страна на Секторот за финансиско управување, додека оштетувањето на финансиските инструменти е водено од страна на Секторот за управување со ризици. Во проектот се вклучени и други релевантни служби кои имаат поддржувачка улога.

Банката го примени новиот стандард на 1 јануари 2018 година. Во согласност со барањата за транзиција на МСФИ 9, споредбените податоци не се

преработени. Прилагодувањето кои произлегоа од усвојувањето на МСФИ 9 беа признати во задржана добивка и Останата сеопфатна добивка на 1 јануари 2018 година.

Класификација и мерење според МСФИ 9

Од гледна точка на класификацијата и мерењето, МСФИ 9 бара да се проценат сите должнички финансиски средства врз основа на комбинација од деловниот модел на Банката за управување со средствата и карактеристиките на договорените парични текови на инструментите. Категориите за мерење на финансиските средства според МСС 39 се заменети со:

Финансиски средства, мерени по амортизирана набавна вредност (Amortized costs – AC);

- Финансиски средства по објективна вредност преку Останата сеопфатна добивка (Fair value through other comprehensive income - FVOCI);
- Финансиски средства чувани за тргување и
- Финансиски средства кои не се за тргување, задолжително по објективна вредност преку Билансот на успех (Fair value through profit and loss - FVPL)
- Финансиските средства се мерат по амортизирана набавна вредност ако се чуваат во деловен модел чија цел е наплата на договорните парични текови (“чувани за наплата”) и ако паричните текови се состојат единствено од наплата на главница и камата.

Финансиските средства се мерат по објективна вредност преку Останата сеопфатна добивка доколку се чуваат во деловен модел со цел наплата на договорните парични текови и

продажба (“чувани за наплата и продажба”) и ако паричните текови се состојат единствено од наплата на главница и камата. Објективната вредност преку Останата сеопфатна добивка резултира со тоа што средствата се признаваат по објективна вредност во Билансот на состојба и по амортизирана набавна вредност во Билансот на успех. Добивките и загубите, освен за очекуваните кредитни загуби и претварањата во странска валута, се признаваат во Останата сеопфатна добивка се додека финансиските средства се депризнаени. Кога финансиското средство се депризнава, кумулативните добивки и загуби претходно признаени во Останата сеопфатна добивка се прекласификуваат во Билансот на успех.

Сите останати финансиски средства задолжително се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех, вклучувајќи ги и финансиските средства во рамките на другите деловни модели како што се финансиските средства управувани по објективна вредност или чувани за тргување и финансиските средства со договорни парични текови, кои не се состојат единствено од наплата на главница и камата.

Слично како и МСС 39, МСФИ 9 вклучува опција за назначување на финансиските средства по објективна вредност преку Билансот на успех ако тоа го елиминира или значително ја намалува неконзистентноста на мерењето или признавањето кои инаку би произлегле од мерењето на средствата или обврските или признавањето на добивките или загубите врз нив на различни основи.

Сопственичките инструменти кои не се чуваат за тргување можат да бидат неотповикливо назначени како објективна вредност преку Останата

сеопфатна добивка, без последователна рекласификација на добивки или загуби во Билансот на успех.

Сметководството за финансиски обврски останува исто како и барањата на МСС 39, освен за третманот на добивките или загубите што произлегуваат од сопствениот кредитен ризик на банката во врска со обврските определени како објективна вредност преку Билансот на успех (FVPL). Ваквите движења се презентирани во Останата сеопфатна добивка без последователна рекласификација во Билансот на успех.

Банката одлучи, како избор на политика дозволена според МСФИ 9, да продолжи да ги применува барањата за сметководство за хеџинг во согласност со МСС 39. Вградените деривати се под МСФИ 9 и повеќе не се одделени од финансиските средства на основниот инструмент. Наместо тоа, финансиските средства се класифицирани врз основа на деловниот модел и нивните договорни услови. Сметководството за деривати вградени во финансиски обврски и во нефинансиски основни договори не се променети.

Проценка на деловниот модел на Банката

Банката го определи својот деловен модел и истиот се заснова на набљудувачки фактори за различни портфолија, што најдобро го одразува начинот на кој Банката управува со групите финансиски средства за да ја постигне својата деловна цел, како што се:

- како се оценуваат резултатите од деловниот модел и финансиските средства чувани во рамките на тој деловен модел и истите се известуваат до клучниот менаџерски персонал;

- ризиците кои што влијаат врз резултатите на деловниот модел и, особено, начинот на кој се управуваат тие ризици;
- начинот на кој се надоместува управувањето на бизнисот (на пример, дали надоместот се заснова на објективната вредност на средствата или на наплатата на договорните парични текови);
- очекуваната фреквенција, вредност и временски распоред на продажбата.

Проценката на деловниот модел се базира на разумно очекуваните сценарија без да се земаат во предвид сценаријата за “најлош случај” и “стрес случај”. Генерално, проценката на деловниот модел на Банката може да се сумира на следниов начин:

- Дадени кредити и депозити се вклучени во деловниот модел “чувани за наплата”, бидејќи примарна цел на Банката за кредитното портфолио е да ги наплати договорните парични текови;
- Должничките хартии од вредност се поделени во три деловни модели:
 - Првата група должнички хартии од вредност ја претставува категоријата “чувани за тргување”;
 - Втората група должнички хартии од вредност се чува според деловниот модел “чувани за наплата и продажба” со цел да се соберат договорните парични текови и продажба на финансиски средства и се дел од ликвидните резерви на Банката и

- Третиот дел од должнички хартии од вредност се чуваат во рамки на деловниот модел чија цел е чување, со цел да се наплатат договорните парични текови.

Што се однесува до должничките хартии од вредност опфатени во деловниот модел “чувани за наплата”, продажбите кои се поврзуваат со зголемување на кредитниот ризик на хартиите од вредност, ризикот од концентрација, продажбата која се врши близу датумот на доспевање или продажба со цел да се задоволат потребите за ликвидност во “стрес случај” сценарио е дозволено. Останати продажби, кои не се должат на зголемување на кредитниот ризик, сепак може да бидат во согласност деловниот модел “чувани за наплата”, доколку таквата продажба е инцидентна на целокупниот деловен модел и: се незначителни по вредност дали поединечно или вкупно, дури и кога таквата продажба е честа;

- се ретки дури и кога се значајни во вредност.

Преглед на карактеристиките на паричните текови на инструментите (СППИ тест – единствено плаќање на главница и камата)

Вториот чекор во класификацијата на финансиските средства во портфолија кои се “чуваат за наплата” и “чувани за наплата и продажба” се однесува на проценката дали

договорните парични текови се во согласност со СППИ тестот. Износот на главницата ја одразува објективната вредност при почетното признавање, намалени за било какви последователни промени, на пр. поради отплата. Каматата треба да се однесува само на временската вредност на парите, кредитниот ризик, други основни ризици за кредитирање и профитна

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

маргина во согласност со основните карактеристики на кредитирање. Доколку паричните текови прикажуваат повеќе од минимална изложеност на ризик или нестабилност што не е во согласност со основните карактеристики на кредитирање, финансиското средство е задолжително признаено по објективна вредност преку Билансот на успех (FVPL).

Банката го разгледа портфолиото во рамки на деловните модели “чувани за наплата” и “чувани за наплата и продажба” за стандардизирани производи на ниво на примерок на производ и за нестандардизирани производи на едно ниво на изложеност. Банката воспостави процедура за СППИ идентификација како дел од процесот на редовни инвестиции со дефинирани одговорности на секундарни контроли. Посебен акцент е ставен на нови и нестандардни карактеристики на договорите за кредит.

При премин кон МСФИ 9, почнувајќи од 1 јануари 2018 година, Банката не идентификуваше изложеност која не го поминува СППИ тестот.

Оштетување на финансиските инструменти

МСФИ 9 бара преминување од модел на настанати загуби во модел на очекувани загуби, со кој се бара Банката да ги признае не само кредитните загуби што веќе настанале, туку и загубите кои се очекува да се појават во иднина. Вредноста на очекувани кредитни загуби треба да се пресмета за сите кредити и останати должнички финансиски средства кои не се чуваат по објективна вредност преку Билансот на успех, заедно со обврските за заем и финансиските гарантни договори. Вредноста се заснова на очекуваните кредитни загуби поврзани со веројатноста за неисполнување на обврските во наредните 12 месеци,

освен ако не се случи значајно зголемување на кредитниот ризик од првичното признавање, во кој случај, вредноста се заснова на веројатноста за неисполнување на обврските во текот на животниот век на траење на финансиското средство (Lifetime of expected credit loss - LECL). При утврдување дали ризикот од неисполнување на обврските значајно се зголемил од првичното признавање, Банката ги разгледува разумните и прифатливи информации кои се релевантни и достапни без непотребни трошоци или напор. Ова ги вклучува и квантитативните и квалитативните информации и анализи, врз основа на историските податоци на Банката, искуството и стручната проценка на кредитите и инкорпорирање на информациите за идни случувања.

Класификација во нивоа

НЛБ Банка подготви методологија за очекувани кредитни загуби (ECL) со дефинирање на критериумите за класификација во нивоа, критериуми за транзиција помеѓу нивоа, пресметка на показатели на ризик и валидација на модели. Банката ги класифицира финансиските инструменти во Ниво 1, Ниво 2 и Ниво 3, врз основа на применетата методологија за исправка на вредност како што е опишано подолу:

- Ниво 1 - јако портфолио: нема значително зголемување на кредитниот ризик од почетно признавање, Банката признава вредност врз основа на 12-месечен период;
- Ниво 2 - слабо портфолио: значително зголемување на кредитниот ризик од првичното признавање, Банката признава вредност за целиот животен век на инструментот, и

- Ниво 3 - оштетено портфолио: Банката ги признава вредностите за целиот животен век на инструментот.

Значително зголемување на кредитниот ризик се претпоставува:

- кога кредитниот рејтинг значително се влошува на датумот на известување, во споредба со кредитниот рејтинг при првичното признавање;
- кога финансиското средство има одложувања над 30 дена (деновите на доцнење исто така се вклучени во проценката на кредитниот рејтинг);
- доколку се очекува Банката да исплати грант од воздржаност на должникот или
- ако објектот се наоѓа на watch листата.

Методологијата на кредитен рејтинг за банки и суверена класификација зависи од постоењето или непостоењето на рејтинг од меѓународни агенции за кредитен рејтинг Fitch, Moody's или S&P. Оценкаите се утврдуваат врз основа на просечниот меѓународен кредитен рејтинг. Доколку не постојат меѓународни кредитни рејтинзи, класификацијата се заснова на внатрешната методологија на Банката.

Очекуваната кредитна загуба за финансиските средства од Ниво 1 се пресметува врз основа на 12-месечни веројатности за неисполнување на обврската (Probably of default – PD) или пократки периодични веројатности за неисполнување на обврските, ако рокот на доспевање на финансиското средство е пократок од 1 година. 12-месечните веројатности за неисполнување на обврските веќе вклучуваат ефект на макроекономско влијание. Загубите

поради оштетување во Ниво 1 се дизајнирани да ги одразуваат загубите поради оштетување кои биле направени во јакото портфолиото, но не биле идентификувани.

Очекуваните кредитни загуби за целиот животен век на инструментот за финансиските средства од Ниво 2 се пресметува врз основа на веројатноста од неисполнување за целиот животен век (Lifetime probability of default - LPD), бидејќи нивниот кредитен ризик значително се зголемил од нивното првично признавање. Оваа пресметка исто така се базира на прогресивна проценка која ги зема предвид бројните економски сценарија со цел да ја препознае веројатноста за загуби поврзани со предвидените макро-економски предвидувања.

За финансиските инструменти во Ниво 3 се применува истиот третман како и оној според кој се смета за кредитно оштетен во согласност со МСС 39. Изложеностите под прагот на материјалноста добиваат групни исправки на вредност со користење на веројатностите за несполнување на обврските од 100%. Финансиските инструменти ќе бидат префрлени надвор од Ниво 3 ако повеќе не ги исполнуваат критериумите за оштетување на кредитите по условна казна. Посебен третман се применува за набавени или оригинално кредитно оштететни финансиски инструменти (POCI), каде само кумулативните промени во очекуваните загуби по првичното признавање се препознаваат како загуба на вредноста.

Пресметката на групната исправка се врши со множење на изложеноста при неисполнување на обврските (Exposure at default - EAD) на крајот од секој месец со соодветена веројатност од неисполнување на обврските и загубата од неисполнување на обврските (Loss – given default 0 LGD). Изложеноста при

неисполнување на обврските (EAD) се определува како збир на билансните изложености и вонбилансните изложености помножени со факторот за кредитна конверзија (Credit conversion factor – CCF). Добиениот резултат за секој месец е дисконтиран до сегашната вредност. За изложености од Ниво 1 очекуваната кредитна загуба го зема во предвид само периодот од 12 месеци, додека за Ниво 2 се вклучени сите потенцијални загуби до датумот на достасување.

За целите на проценка на параметарот за загуба од неисполнување на обврската (LGD), Банката користи колатерал на нивото на секој вид на колатерал и необезбедена стапка на наплата (Unsecured recovery rate – URR) на ниво на сегмент на клиент.

Информации за натамошно барање Банката инкорпорира информации за натамошно барање во проценката на значително зголемување на кредитниот ризик и мерењето на очекуваните кредитни загуби (ECL). Банката ги разгледува натамошните информации, како што се макроекономските фактори (на пример, стапката на невработеност, растот на БДП, каматните стапки и цените за домување) и економските предвидувања. Основно сценарио го претставува најверојатниот исход кој произлегува од нормалното финансиско планирање и буџетирање на Банката, додека подобрите и полоши сценарија претставуваат пооптимистички или песимистички исходи (слично како и ICAAP).

Повторното пресметување на сите параметри се врши еднаш годишно или почесто, доколку макроекономското окружување се промени повеќе отколку што било инкорпорирано во претходните предвидувања, во таков случај сите параметри се пресметуваат според новите предвидувања.

Банката е во завршна фаза на тестирање на интерната методологија која ќе послужи како основа за пресметување на исправката на вредноста во согласност со МСФИ 9. МСФИ 9 е сеопфатен стандард и ефектите врз финансиските извештаи на Банката многу ќе зависат од податоците кои се достапни во основниот банкарски систем и во банкарскиот систем во Република Македонија. Влијанието на МСФИ 9 може да подлежи на промени кои произлегуваат од понатамошни разумни и поддржани информации кои ќе бидат ставени на располагање на Банката во 2018 година, кога Банката ќе го усвои МСФИ 9. Моделите што ги применува Банката не секогаш ги опфаќаат сите карактеристики на пазарот во одреден момент, бидејќи истите не можат да се измерат со исто темпо како и промените во пазарните услови. Се очекуваат неопходни интерни прилагодувања се додека основните модели не бидат изменети и одобрени од страна на Банката, така што секоја интерна процена на влијанието нема да се смета за конечна и истата нема да биде обелоденета.

• МСФИ 15 Приходи од договори со клиенти

Стандардот е применлив за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година. МСФИ 15 воспоставува модел од пет чекори кој ќе се применува на приходите заработени од договор со клиент (со ограничени исклучоци), без оглед на видот на трансакцијата на приход или индустрија. Барањата на стандардот исто така ќе се применуваат и за признавање и мерење на добивки и загуби при продажба на некои нефинансиски средства кои не се производ на вообичаените активности на ентитетот (на пример, продажба на недвижности, постројки и опрема или нематеријални средства).

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Ќе бидат потребни обемни обелоденувања, вклучувајќи и разложување на вкупните приходи; информации за обврските за извршување; промените во салдото на сметките на средствата и обврските на договорот помеѓу периодите и клучните расудувања и проценки. Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти на овој стандард. Сепак, стандардот нема ефект врз финансиските извештаи или перформансите на Банката.

- МСФИ 15: Приходи од договори со клиенти (Појаснувања)**
 Појаснувањата се применуваат за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година со претходно дозволена примена. Целта на појаснувањата е да се разјаснат намерите на ОМСС за развивање на барањата на МСФИ 15 Приходи од договори со клиенти, особено сметководството за идентификување на обврските за извршување дополнувајќи го текстот за принципот за “одделно препознатливи”, на главниот ентитет наспроти агентот, вклучувајќи ја и проценката за тоа дали ентитетот е главен или агент, како и апликации за принципот на контрола и за лиценцирања кои обезбедуваат дополнителни насоки за сметководство за интелектуална сопственост и авторски права. Појаснувањата, исто така, обезбедуваат дополнителни практични цели за лица кои применуваат МСФИ 15 целосно ретроспективно или кои избираат да го применат изменетиот ретроспективен приод. Стандардот нема ефект врз финансиските извештаи или перформансите на Банката.

- МСФИ 16: Наем**
 Стандардот е применлив за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година. МСФИ 16 ги поставува принципите за признавање, мерење, презентирање и обелоденување на наем за двете страни на договор, односно на купувачот (“наемателот”) и на добавувачот (“наемодавателот”). Новиот стандард бара наемателите да ги признаат повеќето наеми во нивните финансиски извештаи. Наемателите ќе имаат еднинствен сметководствен модел за сите наеми, со одредени исклучоци. Сметководството на наемодавателот останува суштински непроменето. Банката е во процес на проценка на потенцијалните ефекти од овој Стандард.
- Измени во МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања: Продажба или придонес на средства помеѓу инвеститорот и придруженото друштво или заедничко вложување**
 Измените се однесуваат на неконзистентност меѓу барањата во МСФИ 10 и оние во МСС 28, во справувањето со продажбата или придонесот на средствата помеѓу инвеститорот и нејзиното здружение или заедничко вложување. Главните последици на измените е тоа што целосната добивка или загуба се признава кога трансакцијата вклучува бизнис (без разлика дали е сместена во подружница или не). Делумна добивка или загуба се признава кога трансакцијата вклучува средства кои не претставуваат бизнис, дури и ако овие средства се сместени во подружница. Во

декември 2015 година, IASB го одложи датумот на влегување во сила на оваа измена на неодредено време во очекување на исходот од својот истражувачки проект за сметководство по методот на главнина. Овој стандард нема ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.

- МСФИ 2: Класификација и мерење на трансакции на плаќање врз основа на акции (Измени)**
 Измените се применливи за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година со претходно дозволена апликација. Тие содржат барања за сметководство на ефектите од условите за стекнување и неизвестување за мерење на исплати врз основа на готовина, за трансакции со плаќање врз основа на акции со можност за нето порамнување за даночни обврски за задржување и за измени на условите и условите на плаќање засновано на акции, кое ја менува класификацијата на трансакцијата од готовинско плаќање во капитал. Овие измени немаат ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.
- МСС 40: Трансфер во вложувања во недвижност (Измени)**
 Измените се применливи за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година со претходно дозволена апликација. Измените објаснуваат кога ентитетот треба да пренесе имот, вклучувајќи имот што е во изградба или развој, во или надвор од вложувања во недвижност. Тие наведуваат дека промената во користењето се случува кога имотот ги исполнува или престанува да ги исполнува дефинициите за вложување во недвижност и постојат докази

за промената во користењето. Само промена во намерите на менаџментот за користење на имот не дава доказ за промена во користењето. Овие измени немаат ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.

- **МСФИ 9: Карактеристики на претплати со негативен надомест (Измени)**

Измената се применува за годишни извештајни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година со претходно дозволена апликација. Измената дозволува финансиски средства со карактеристики на претплати кои дозволуваат или бараат договорната страна да плати или да добие разумна компензација за предвременно раскинување на договорот (така што од аспект на носителот на средството може да има “негативен надомест”), да се мерат по амортизирана вредност или по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка. Овие измени немаат ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.

- **МСС 28: Долгорочни вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања (Измени)**

Измените се применливи за годишните извештајни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година со претходно дозволена апликација. Тие се однесуваат на тоа дали мерењето, на одредени барања за оштетување, на долгорочни вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања кои во суштина претставуваат дел од „нето инвестиција“ во придруженото претпријатие или заедничко вложување, треба да се регулира со МСФИ 9, МСС 28 или комбинација од двете.

Измените објаснуваат дека ентитетот применува МСФИ 9 финансиски инструменти, пред да го примени МСС 28, на таквите долгорочни вложувања за кои не се применува методот на главнина. При примената на МСФИ 9, ентитетот не ги зема предвид прилагодувањата на сметководствената вредност на долгорочните вложувања што произлегуваат од примената на МСС 28. Овие амандмани немаат ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.

- **Интерпретација на КТМФИ 22: Трансакции во странска валута и предвременно разгледување**

Толкувањето се применува за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година со претходно дозволена апликација. Толкувањето го појаснува сметководството за трансакции кои вклучуваат прием или плаќање на аванс во странска валута. Толкувањето ги опфаќа девизните трансакции кога ентитетот признава не монетарно средство или немонетарна обврска што произлегува од плаќање или прием на аванс пред ентитетот да го признае поврзаното средство, расход или приход. Толкувањето наведува дека датум на трансакцијата, заради утврдување на девизниот курс, е датумот на првичното признавање на немонетарното средство или одложениот приход. Доколку има повеќекратни плаќања или аванси, тогаш ентитетот мора да определи датум на трансакциите за секоја исплата или уплата на авансното плаќање. Интерпретациите немаат ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.

- **ОМСС ги издаде годишните подобрувања на МСФИ 2014 - 2016 година,**

што претставува колекција на измени на МСФИ. Измените се применливи за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година за МСФИ 1 Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување и за МСС 28 Вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања. Претходното барање е дозволено за МСС 28 Вложувања во придружени друштва и заеднички вложувања. Овие годишни подобрувања немаат ефекти на финансиската позиција и перформанси на Банката.

- **МСФИ 1 Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување:**

Ова подобрување ги брише краткорочните исклучоци во врска со обелоденувањата за финансиските инструменти, користи на вработените и ентитети на вложувања, кои се применуваат при прва примена.

- **МСС 28 Инвестиции во придружени друштва и заеднички вложувања:**

Со измените се појаснува дека изборот за мерење по објективна вредност преку добивката или загубата на вложување во придружено претпријатие или заедничко вложување што е во сопственост на субјект што претставува заедничко вложување или друг квалификуван ентитет, е достапна за секоја инвестиција во придружено друштво или заедничко вложување на основа на инвестиција по инвестиција, по првичното признавање.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

• **Интерпретација на КТМФИ 23: Неизвесност околу третманот на данок на добивка**

Толкувањето се применува за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година со претходно дозволена примена. Интерпретацијата се однесува на сметководството за даноците на добивка кога даночните третмани вклучуваат неизвесност што влијае на примената на МСС 12. Интерпретацијата дава упатства за разгледување на несигурни даночни постапки одделно или заедно, испитување од страна на даночните органи, соодветен метод за да ја одрази несигурноста и сметководство за промените во факти и околности. Оваа интерпретација нема ефект на финансиската позиција и перформанси на Банката.

• **ОМСС ги издаде годишните подобрувања на МСФИ 2015 - 2017 година,**

што претставува колекција на измени на МСФИ. Измените се применливи за годишни периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година со претходно дозволена апликација. Овие измени немаат никакво влијание на финансиската позиција и перформансите на Банката.

• **МСФИ 3 Деловни комбинации и МСФИ 11 Заеднички вложувања:**

Измените на МСФИ 3 појаснуваат дека кога ентитетот ќе добие контрола врз бизнис што е заедничко вложување, тој повторно ги мери претходните вложувања во тој бизнис. Измените на МСФИ 11 појаснуваат дека кога ентитетот ќе добие заедничка контрола на претпријатие кое е заедничко

вложување, ентитетот не ги премерува претходно одржаните интереси во тој бизнис.

• **МСС 12 Даноци на добивка:**

Со измените се појаснува дека последиците од данокот на добивка на финансиски инструменти класифицирани како сопственички треба да се признаат таму каде што биле признаени минатите трансакции или настани кои генерирале распределлива добивка.

• **МСС 23 Трошоци за позајмување:**

Со измените се појаснува став 14 од стандардот, кога средството кое се квалификува е подготвено за неговата намена или продажба, а некои од конкретните задолжувања поврзани со тоа средство остануваат неподмирени во тој момент, тоа задолжување треба да биде вклучено кај средствата кои ентитетот генерално ги позајмува.

2.2 Странски валути

а. Функционална и известувачка валута

Ставките вклучени во финансиските извештаи на Банката се мерени користејќи ја валутата на локалната економска средина во којашто работи Банката („функционална валута“). Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари („МКД“), којашто е функционална и известувачка валута.

б. Трансакции и состојби

Деловните трансакции во странска валута се искажуваат во функционалната валута според важечкиот среден курс на денарот на датумот на трансакциите според курсната листа од НБРМ.

Добивките и загубите од курсни разлики кои произлегуваат од порамнувањето на такви трансакции и од искажувањето на монетарните средства и обврски деноминирани во странска валута според курсот на датумот на известување се признати во Билансот на успех.

Промените на објективната вредност на хартиите од вредност деноминирани во странска валута, класифицирани како расположливи за продажба, се прикажуваат како курсни

разлики кои произлегуваат од промени во амортизираната вредност на хартиите и други промени во сметководствената вредност на хартиите.

Курсните разлики што произлегуваат од промените во набавната вредност се признаваат во Билансот на успех.

Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акции коишто се вреднуваат по објективна вредност преку Билансот на успех, се искажуваат како дел од добивка или загуба од објективната вредност. Курсните разлики на немонетарните ставки, како на пример акциите класифицирани како финансиски средства расположливи за продажба, се вклучени во ревалоризационите резерви на капиталот.

Странските валути со кои работи Банката главно се еврото (ЕУР) и доларот на САД (УСД). Девизните курсеви кои се користат за искажување на 31 декември 2017 година и 2016 година беа следниве:

	2017	2016
	МКД	МКД
1 ЕУР	61,49	61,48
1 УСД	51,27	58,33

2.3 Финансиски средства

Банката ги класифицира своите финансиски средства во следниве категории: кредити и побарувања, финансиски средства чувани за тргување, финансиски средства расположливи за продажба и финансиски средства чувани до достасување. Раководството ја определува класификацијата на своите вложувања при почетното признавање.

а. Кредити и побарувања

Кредити и побарувања се недеривативни финансиски средства со фиксни и определиви отплати кои не котираат на активен пазар. Тие настануваат кога Банката му обезбедува

средства на позајмувачот без намера да тргува со побарувањето. Кредитите и побарувањата на Банката се признаваат кога Банката станува страна на договорните одредби на инструментот, односно кога средствата се испорачани. Кредитите и побарувањата почетно се мерат по набавната (објективната) вредност и последователно се вреднуваат според амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка.

б. Финансиски средства по фер вредност преку Билансот на успех

Финансиски средства чувани за тргување

Финансиско средство се класифицира како чувано за тргување ако иницијално се набавува со намера да се продаде или да се откупи во краток период и за кое постои веројатност за остварување добивка во краток рок. Средствата чувани за тргување почетно се признаваат по објективна вредност и трансакционите трошоци се признаваат во Билансот на успех.

Објективната вредност на финансиските средства кои се чуваат за тргување е куповната цена за средства и продажната цена за обврски. Последователните мерења не ги вклучуваат трансакциските трошоци.

Добивките и загубите кои произлегуваат од промените на објективната вредност се вклучуваат во Билансот на успех во периодот во кој настануваат. Приходите и расходите од камати и приходите и расходите од дивиденди, заедно со добивките и загубите од промените на објективната вредност, се признаени во Билансот на успех во Нето добивка/ (загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување.

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Банката превзема активности со цел за осигурување од ризици и намалување на изложеноста кон различни финансиски ризици со финансиски инструменти кои се класифицираат како деривати за заштита од ризик.

Банката поседува инструменти чија цена, директно или индиректно зависи од девизните курсеви.

Деривативите се признаваат кога Банката станува странка на договорените одредби на инструментот (датум на тргување).

с. (в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние кои се наменети да се чуваат на неодреден временски период, а кои можат да бидат продадени за потребите на ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Финансиски средства расположливи за продажба почетно се признаваат по објективна вредност, којашто

е еднаква на набавната вредност зголемена за трансакционите трошоци и последователно се мерат по објективна вредност. Добивките и загубите кои произлегуваат од промените во објективната вредност на средствата расположливи за продажба се еднакви на разликата помеѓу амортизираната вредност и моменталната објективна вредност на средствата и директно се признаваат во капиталот, се до моментот на депризнавање или оштетување на финасиското средство.

Банката има евиденција на амортизираната набавна вредност на должничките хартии од вредност класифицирани како расположливи за продажба (врз основа на која во одделни пресметковни периоди го разграничува приходот врз основа на камата) и на објективната вредност. При продажба на овие средства соодветно се евидентира и акумулираната амортизација која се однесува на средството.

При продажба или оштетување на финасиските средства расположливи за продажба, кумулативната добивка или загуба претходно признаена во капиталот се признава во Билансот на успех.

Каматата пресметана со примена на метод на ефективна каматна стапка и добивките и загубите од курсните разлики на монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во Билансот на успех со исклучок на курсните разлики на сопственички инструменти расположливи за продажба кои се признаваат во останатата сеопфатна добивка. Дивидендите кои произлегуваат од сопственичките инструменти класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во Билансот на успех, кога ќе се утврди правото на субјектот да се прими плаќањето.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

За утврдување на објективната вредност на финансиските средства кои котираат на активен пазар се користи тековната куповна цена, освен кај инструментите кои немаат котирана пазарна цена на активен пазар и чијашто објективна вредност не може со сигурност да се измери се мерат според нивната набавна вредност, намалени за загуба поради оштетување.

d. (г) Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Финансиските средства кои се чуваат до достасување се недеривативни финансиски средства со фиксни или определени отплати и фиксни датуми на достасување, кои раководството на Банката има намера и можност да ги чува до достасување.

Доколку Банката продаде или рекласифицира повеќе од незначителен износ од вложувањата чувани до достасување (10% од вкупните вложувања чувани до достасување, пред продажбата или рекласификацијата), Банката ќе ги рекласифицира сите останати вложувања коишто се чуваат до достасување во категоријата на финансиски средства расположливи за продажба.

Банката почетно ги признава финансиските средства кои се чуваат до достасување по објективна вредност, којашто е еднаква на набавната вредност зголемена за трансакциските трошоци, додека пак последователно се мерат по амортизираната набавна вредност со користење на методот на ефективна каматна стапка.

e. (д) Признавање

Банката почетно ги признава кредитите и побарувањата на денот на нивното настанување.

Редовните купопродажи на финансиски средства кои се евидентираат по објективна вредност преку Билансот

на успех, финансиски средства кои се чуваат до достасување и финансиски средства расположливи за продажба се евидентираат на датумот на тргување – датумот на којшто Банката се обврзува да ги купи или продаде средствата.

f. (и) Депризнавање

Банката ги депризнава финансиските средства кога се истечени правата од договорот за добивање на паричните текови од финансиските средства или кога ги има пренесено сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство.

2.4 Оштетување на финансиски средства**a. Средства кои се вреднуваат според амортизирана набавна вредност**

На месечна основа, Банката прави проценка дали постои објективен доказ дека финансиско средство или група на финансиски средства се оштетени. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени и загубите поради оштетувањето настануваат само доколку има објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани коишто се случиле по првичното признавање на средството („настан на загуба“) и тој настан (или настани) што предизвикува загуба има влијание на очекуваните идни парични текови од финансиското средство или групата на финансиски средства коишто можат веродостојно да се проценат.

Критериумите коишто Банката ги користи за да утврди дали постои објективен доказ за загуба поради оштетување вклучуваат:

- Неисполнување на договорени плаќања на главнина или камата;

- Тешкотии во паричните текови од страна на позајмувачот (на пример: коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажба);
- Прекршување на ковенантите за кредитот или условите за кредитот;
- Започнување на постапки за стечај;
- Влошување на конкурентската позиција на позајмувачот;
- Намалување на вредноста на колатералот и
- Регулаторни и други потешкотии при преземањето на колатералот.

Проценетиот период помеѓу појавувањето на загуба и нејзината идентификација, зависи од управувањето со секое поодделно портфолио. Генерално, тој период е еден месец.

Банката првично прави проценка дали постои објективен доказ за поединечно оштетување за финансиските средства коишто се поединечно значајни и поединечно или групно за финансиските средства коишто не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно оценето финансиско средство, било да е значајно или не, Банката го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и групно ги оценува за оштетување. Средствата коишто се оценуваат на поединечна основа за оштетување и

за коишто се признава загуба поради оштетување или истата била признаена и понатаму останува признаена, не се вклучуваат во групната проценка за оштетување.

Загуба поради оштетување е износот утврден како разлика помеѓу сметководствената вредност на средствата и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи идни кредитни загуби кои не се настанати) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиските средства. Сметководствената вредност на средството се намалува преку употреба на сметка за исправка на вредноста и износот на загубата се признава во Билансот на успех. Доколку кредитот или средството кое се чува до достасување има променлива каматна стапка, дисконтната стапка за мерење на загубата поради оштетување е ефективна каматна стапка утврдена со договорот.

Пресметката на сегашната вредност на проценетите идни парични текови на финансиското средство кое е обезбедено, ги искажува паричните текови коишто можат да настанат од реализација на колатералот, намалени за трошоците за стекнување и продажба на колатералот, без разлика дали стекнувањето е веројатно.

За целите на групна оценка за оштетување, финансиските средства се групираат врз основа на слични карактеристики на кредитен ризик, (т.е. врз основа на постапката за одредување на категоријата на финансиските средства на Банката, земајќи ги предвид типот на средствата, индустријата, географската локација, типот на колатералот, денови на доцнење и други релевантни фактори). Тие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групите на овие средства бидејќи се показатели за способноста на должниците да ги платат сите износи кои се доспееани, согласно условите од договорот за средствата за кои се врши проценка.

Идните парични текови за група финансиски средства коишто се групно оценети за оштетување се проценуваат врз основа на договорните парични текови на средствата на Банката и искуството со претходни загуби на средства со карактеристики на кредитен ризик слични на оние на Банката. Искуството со претходните загуби се прилагодува со тековните расположливи податоци за да ги одразат тековните услови кои не влијаеле на периодот на којшто искуството со минатите загуби се заснова и да ги отстрани ефектите на условите од минатиот период, кои во моментот не постојат.

Проценката на промените во идните парични текови за група средства треба да ги одразува и директно да е конзистентна со промените во расположливите податоци од период до период (на пример, промени во стапката на невработеност, цените на недвижностите, платежната состојба, или други фактори кои ги покажуваат промените во веројатноста за загуби на Банката и нивниот обем). Методологијата и претпоставките кои се користат за проценување на идни парични текови се разгледуваат редовно од страна на Банката за да се намалат секакви разлики помеѓу веројатноста за загуба и вистинската загуба.

Кога еден кредит е ненаплатлив тогаш се отпишува во износ на соодветната резервација за оштетување на кредитот. Такви кредити се отпишуваат откако се преземени сите неопходни постапки за наплата и кога износот на загубата е утврден.

Доколку, во наредниот период, показателите за постоење на загуба покажуваат дека повеќе не постои загуба поради оштетување и истото може објективно да се поврзе со настан којшто се случил откако оштетувањето било признаено (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на

должникот), претходно признаената загуба од оштетување се ослободува со коригирање на сметката за исправка на вредноста. Износот на ослободувањето се признава во Билансот на успех во позиција „Исправка на вредноста на кредити“.

На месечна основа, Банката оценува дали има објективен доказ дека финансиското средство или групата на финансиски средства е оштетена. Во случај на сопственички вложувања класифицирани како расположливи за продажба, значајно или пролонгирано намалување на објективната вредност на хартијата од вредност под нејзината набавна вредност се зема предвид при утврдување дали средствата се оштетени. Доколку постои таков доказ, кај средствата расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика помеѓу почетната набавна вредност и тековната објективна вредност, намалена за загуба поради оштетување на тие финансиски средства претходно признаени во Билансот на успех – се отстранува од капиталот и се признава во Билансот на успех. Загубата поради оштетување признаена во Билансот на успех за сопственичките вложувања, последователно не може да се ослободи преку Билансот на успех.

Доколку, во последователниот период, објективната вредност на должничките

инструменти класифицирани како расположливи за продажба се зголемува и зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случил откако загубата поради оштетување била признаена во Билансот на успех, загубата поради оштетување се ослободува преку Билансот на успех.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

а. (а) Кредити со повторно обновени услови

Кредитите кои се предмет на групна оценка за оштетување или се поединечно значајни и чии што услови се повторно договорени, повеќе не се сметаат како достасани

кредити туку како нови кредити. Во наредните години, средствата треба да се признаат како достасани кредити и да се обелоденат само ако се повторно обновени.

б. (б) Реструктурирање на побарување

Реструктурирање на побарување значи воспоставување кредитна изложеност од страна на Банката за замена на едно или повеќе постоечки побарувања или промена на постоечката кредитна изложеност, при што се извршени измени на договорните услови коишто се резултат на влошената финансиска состојба на клиентот, што меѓу другото вклучува:

- Продолжување на рокот на достасување;
- Намалување на каматната стапка;
- Намалување на висината на побарувањето (главница и/или достасана камата и провизија) преку отпис;
- Капитализација на камата;
- Консолидација на повеќе побарувања во едно побарување со менување на договорните услови или
- Други слични активности.

Капитализација на камата преставува назначување или конверзија на побарување врз основа на камата во побарување врз основа на главница.

При реструктурирање на побарување, Банката е должна да ги почитува критериумите за класификација на кредитната изложеност настаната како резултат на реструктурирањето.

Нето ефектот од реструктурирањето на побарувањето не смее да доведе до зголемување на финансискиот резултат на Банката, освен во случаи на намалување на кредитната изложеност како резултат на наплата. Во период од шест месеци по извршеното реструктурирање Банката не смее да евидентира приход врз основа на ослободување на исправка на вредноста/посебна резерва, којшто не е резултат на наплата на кредитната изложеност.

По исклучок, Банката може да одреди подобра категорија на ризик и/или да пресмета понизок износ на исправка на вредноста/посебна резерва, само доколку кредитната изложеност настаната како резултат на реструктурирањето е обезбедена со првокласен инструмент за обезбедување.

Банката може да врши капитализација на камата само доколку таа е дел од реструктурирањето на побарувањето.

Банката е должна при секое реструктурирање на побарување да изврши анализа на причините поради кои се врши реструктурирањето.

с. (в) Отпис на побарувања

Банката врши отпис на побарувања:

- Врз основа на правосилна судска одлука (ако е донесена правосилна судска пресуда за неоснованост на побарувањето или дека Банката нема право на побарувањето, ако е завршена стечајна постапка и слично);

- Кога Банката недвосмислено ќе утврди неможност и/или неподготвеност на клиентот да ја плати обврската, доколку трошоците за покренување и водење на постапката за присилна наплата се повисоки од износот на кредитната изложеност, или во други случаи кои се предвидени со интерните акти на Банката или
- Станува збор за мали износи на поединечно незначајни побарувања;
- Во согласност со Одлуката за изменување на Одлуката за управување со кредитниот ризик (Службен весник на Република Македонија број 223/15) Банката врши отпис на кредитна изложеност доколку се поминати две години од датумот кога Банката била должна да врши исправка на вредноста, односно да издвојува посебна резерва од 100%.

Банката може да врши делумен или целосен отпис на побарувањата при што отпишаното побарување се пренесува на посебна вонбилансна сметка (со исклучок на

мали износи на поединечно незначајни побарувања) и за него Банката води посебна евиденција во период од најмалку десет години.

2.5 Вложувања во придружени друштва

Вложувањето кое овозможува поседување над 20% и повеќе од вкупниот број на акции или удели или правата на глас во друштвото во кое е вложено, и постои значајно влијание но не контрола над друштвото во кое што е вложено, претставува вложување во придружено друштво.

Вложувањето во придружено друштво е признаено како средство во Билансот на состојба на датумот на тргување.

Почетното мерење на вложувањето во придруженото друштво се врши според набавната вредност (трошоците на вложувањето). Трансакциските трошоци се вклучуваат во почетното мерење на вложувањата.

Последователното мерење на вложувањето во придружено друштво е според методот на главнина со кој сметководствената вредност се зголемува или намалува за да се признае учеството на Банката согласно остварената нето добивка на ентитетот во кој е вложено. Сите распределби (дивиденди) примени од друштвото во кое е вложено, ја намалуваат сметководствената вредност на вложувањето.

2.6 Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во Билансот на состојба кога Банката има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да се порамни трансакцијата на нето основа или да се реализира средството и истовремено да се подмири обврската.

2.7 Приходи и расходи од камата

Приходите и расходите по основ на камата за сите каматоносни финансиски инструменти, освен за оние што се класифицирани како чувани за тргување или оние кои се по објективна вредност преку Билансот на успех, се признати како „приход од камата“ и „расход од камата“ во Билансот на успех, користејќи го методот на ефективна каматна стапка и расходите од камата утврдени со актуарска пресметка поради промена на сегашната вредност на користите за вработени заради приближување до датумот за исплата.

Методот на ефективна каматна стапка е метод на мерење на финансиските средства и обврски според амортизирана набавна вредност и распоредување на приходите и расходите од камата во очекуваниот периодот на достасување на финансиските инструменти. Ефективната каматна стапка е стапката која ги дисконтира очекуваните идни парични приливи или одливи до датумот на крајната достасаност на инструментот или, доколку е соодветно, за пократок временски период до нето сметководствената вредност на финансиските средства или финансиските обврски. При пресметувањето на ефективната каматна стапка, Банката го проценува паричниот тек земајќи ги предвид сите договорни услови на финансискиот инструмент (на пример, опции за предвремена отплата), освен идните кредитни загуби. Пресметката ги вклучува сите добиени или исплатени надомести и платени или примени поени помеѓу договорените страни кои се составен дел од ефективната каматна стапка, трансакционите трошоци и сите други премии или дисконти.

2.8 Приходи и расходи од провизии и надомести

Приходите од провизии и надомести главно се состојат од примени/платени провизии од/на претпријатија кои произлегуваат од издавање на гаранции, отворање на акредитиви, платен промет во земјата и странство, провизии по кредитирање, кредитни картички и останато. Генерално, провизиите и надоместите се признаваат на пресметковна основа, кога услугата ќе се изврши.

2.9 Приход од дивиденди

Приходите од дивиденди се признаваат во Билансот на успех кога ќе биде утврдено правото на Банката да прими плаќање и кога се веројатни економски користи од приливот.

2.10 Вложувања во недвижности

Вложувања во недвижности претставуваат недвижности кои се чуваат за заработка на приход од наемнини или за зголемување на вредноста на капиталот или двете заедно. Банката има вложувања во недвижности дадени под закуп кои биле стекнати преку пренос од недвижности на Банката во вложувања во недвижности дадени под закуп. Приходот од наемнините од вложувањата во недвижности дадени под закуп е признат во Билансот на успех по праволиниска основа според условите на наемот.

Вложувањата во недвижности дадени под закуп се мерат според објективна вредност која ги одразува пазарните услови на датумот на подготвување на извештајот за финансиската состојба. Добивките или загубите кои произлегуваат од промени во објективната вредност на вложувањата во недвижности дадени под закуп се вклучени во Билансот на успех во годината во која промените настанале.

Кога Банката донесува одлука да ги користи овие средства за сопствена употреба, истите се рекласификуваат како недвижности и опрема.

2.11 Нематеријални средства

Нематеријалните средства кои се стекнати од Банката, се искажани според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби поради оштетување.

Последователните издатоци се капитализираат само кога се зголемуваат идните економски добивки вградени во средствата на кои се однесуваат. Сите други издатоци се признаваат во Билансот на успех како што настануваат.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Амортизацијата се признава во Билансот на успех по праволиниска основа во текот на нивниот проценет век на употреба. Нематеријалните средства се амортизираат од датумот кога се расположливи за употреба.

Преостанатата вредност на средствата и нивниот корисен век на употреба се прегледуваат и корегираат соодветно, на секој датум на Биланс на состојба.

Најмалку еднаш годишно или секогаш кога постои доказ дека нематеријалните средства може да бидат оштетени Банката врши тестирање на оштетување.

Корисниот век на одредени категории на нематеријални средства е како што следува:

	2017	2016
Софтвер	5 години	5 години
Патенти и лиценци	5-10 години	5-10 години
Останато	5 години	5 години

2.12 Недвижности и опрема

Недвижностите се состојат главно од земјиште и згради. Сите недвижности, постројки и опрема се искажуваат според набавна вредност намалена за амортизација и оштетување доколку постои. Набавната вредност ги вклучува трошоците што се директно поврзани со стекнувањето на средството.

Последователните издатоци се вклучени во сметководствената вредност на средствата или се искажани како посебно средство, соодветно, само кога е веројатно дека идните економски добивки поврзани со средството ќе претставуваат прилив за Банката и цената на средството може веродостојно да се измери. Сите други поправки и одржувања се признаваат во Билансот на успех како други оперативни трошоци во период кога настанале.

Земјиштето и уметничките слики не се амортизираат. Амортизацијата на недвижности и опрема се пресметува со примена на праволиниски метод за да се распредели нивната вредност до остатокот на вредноста во текот на нивниот корисен век на употреба како што следи:

На секој датум на Билансот на состојба, Банката ја разгледува преостанатата вредност на средствата и корисниот век на употреба на средствата и се корегира, доколку е потребно. Недвижностите кои се предмет на амортизација се разгледуваат за оштетувањето кога настаните и промените покажуваат дека сметководствената вредност не може да се надомести. Ако сметководствената вредност на средството е поголема од пресметаниот надоместлив износ, тогаш сметководствената вредност на средството веднаш се сведува до надоместливиот износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ од објективната вредност намалена за трошоците за продажба на средството и неговата употребна вредност.

Добивките и загубите од оттуѓување на средствата се утврдуваат како разлика на приходот од продажбите и сметководствената вредност на средствата. Истите се вклучени во Билансот на успех во позицијата „други оперативни приходи или расходи“.

2.13 Средства стекнати преку преземање

Преземените средства вклучуваат земјиште, недвижности и опрема стекнати преку постапка на преземање поради целосно или делумно затварање на соодветниот кредит. Овие средства се искажуваат како Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања. Првично, овие средства се мерат по објективна вредност намалена за трошоците за продажба, како што се проценети и документирани со преземањето. Раководството прави проценка на очекуваниот надоместлив

износ намален за трошокот за реализација на средствата, врз основа на голем број на фактори, вклучувајќи и независна проценка.

2.14 Наеми

Банката користи оперативен и финансиски наем.

Финансискиот наем е наем со кој се пренесуваат суштински сите ризици и користи својствени за сопственоста над дадено средство при што сопственоста може, но и немора да биде пренесена. Почеток на времетраење на наемот е датумот од кој Банката има право да го користи средството кое е предмет на наемот односно датумот

на првичното признавање на средствата, обврските и расходите од наемот, по пониската вредност од објективната вредност на изнајмениот износ или сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

Банката ги прикажува средствата добиени со финансиски наем во Билансот на состојба во позицијата Недвижности и опрема. Последователно, средствата добиени со финансиски наем се мерат според почетната вредност, намалена за амортизација.

Банката ја прикажува обврската која произлегува од финансискиот наем во Билансот на состојба, во позицијата Останати обврски. Обврската се признава во моментот на започнување на финансискиот наем, во износ на сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

Минимални плаќања за наемот се плаќањата кои треба да ги прави наемателот односно Банката или кои може да бидат побарани да ги прави наемателот, исклучувајќи ги неизвесните наемнини, трошоците за услуги и даноци кои ги плаќа и му се

надоместуваат на наемодавателот и се состојат од два елементи: надомест за обврската за финансиски наем и расход по камати, при што расходот за камата се распределува и се признава во Билансот на успех за периодот на времетраењето на наемот.

Банката врши тестирање на оштетување на средствата, најмалку еднаш годишно.

Оперативен наем е наем кој што не е финансиски наем, односно кога не се пренесуваат сите ризици и награди својствени за сопственоста.

Вкупните плаќања од оперативните наеми на Банката како наемател во периодот на времетраење на наемот се искажани во Билансот на успех како расходи од наеми според праволиниска основа во периодот на наемот. Вкупните примања од оперативните наеми на Банката како наемодавател во периодот на времетраење на наемот се искажани во Билансот на успех како приходи од наеми според праволиниска основа во периодот на наемот.

Доколку кај Банката како наемател/наемодавател постојат однапред платени/примени средства за идни периоди тогаш тие се искажуваат како активни/пасивни временски разграничувања и се евидентираат како трошоци/приходи во периодот за кој се однесуваат.

Кога оперативниот наем е прекинат пред да истече периодот на наем, секоја исплата која треба да му се исплати на наемодавачот како казна, се препознава како трошок во периодот во кој раскинувањето настанало.

2.15 Парични средства и парични еквиваленти

За извештајот за паричен тек, паричните средства и паричните еквиваленти ги сочинуваат средствата со рок на достасување помал од три

месеци од датумот на стекнување вклучувајќи ги паричните средства во благајна и неограничените сметки во НБРМ, благајничките и државни записи, други записи и пласманите во банки.

Од паричните средства и паричните еквиваленти се исклучува задолжителната резерва кај НБРМ, затоа што овие средства не се достапни за дневните операции на Банката.

2.16 Резервирања

Резервирање се признава ако, како резултат на минат настан, Банката има сегашна законска или изведена обврска која може веродостојно да се измери и е веројатно дека

ќе има одлив од Банката за подмирување на обврската. Резервирањата се утврдуваат со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и, каде што е потребно, ризиците специфични за обврската.

Банката признава резервирања за судски постапки кога постои ризик од загуба заради настанување на трошоци во врска со исполнувањето на обврските коишто Банката по основ на негативна судска одлука мора да ги исполни.

Резервациите за судски постапки се користат за покривање на трошоците за судските постапки за коишто биле издвоени.

Резервациите за судските постапки се укинуваат по истекот на шестиот месец од денот на позитивно, правосилно завршена судска постапка која се водела против Банката.

Резервации за неповолни договори се признаваат кога очекуваните користи кои произлегуваат од договор на Банката се пониски од неизбежните трошоци за исполнување на обврските според договорот. Резервациите се мерат според сегашната вредност на пониските од очекуваните трошоци за раскинување на договорот и очекуваните нето трошоци за продолжување на договорот. Пред да се утврди резервацијата од неповолниот договор, Банката признава загуба за оштетување на средствата кои се опфатени со договорот.

2.17 Користи за вработените

а. (а) Пензии

Банката плаќа придонеси за вработените во пензиските фондови во согласност со барањата на законската регулатива. Придонесите кои се утврдуваат врз основа на платата се уплаќаат во пензиските фондови, коишто се одговорни за исплата на пензиите. Банката нема дополнителна обврска за плаќање по основ на овие планови. Обврските за уплата на придонеси во плановите за дефинирани придонеси се признаваат како расход во Билансот на успех кога се пресметуваат.

Банката не раководи со други пензиски планови или пензиски фондови и соодветно, нема обврски по пензии.

б. (б) Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат како трошок кога соодветната услуга ќе се добие.

Банката признава резервација за износот којшто се очекува да биде исплатен како краткорочен паричен бонус или како удел од добивката доколку Банката има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

од вработениот во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

с. (в) Долгорочни користи за вработените

Нето обврската на Банката во однос на долгорочните користи за вработените е износот на идни користи кои вработените ги заработиле како возврат за нивната услуга во тековниот и минатиот период; износот на тие идни користи е дисконтиран за да се процени неговата сегашна вредност, а дисконтираната вредност е презентирана како камата. Сите актуарски добивки или загуби се признаваат во Билансот на успех во периодот во кој настанале.

Долгорочните користи за вработените вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одене во пензија. Вреднувањето на овие обврски го врши независен квалификуван актуар. Актуарските добивки или загуби кои настануваат како резултат на промена на актуарските претпоставки (демографски, финансиски и искуство) за отпремнини, се признаваат како ревалоризациски резерви во сеопфатната добивка. Актуарските добивки или загуби за јубилејните награди се признаваат како добивка или загуба во Билансот на успех, во периодот во кој настанале. Главни актуарски претпоставки вклучени во пресметката на обврската за долгорочни користи за вработените се следните:

Дисконтна стапка од 5% (2016: 6%);

Број на вработени кои ги исполнуваат условите за искористување на правото на користи и

Идните зголемувања на платите земајќи го предвид општиот индекс на инфлација на платите, унапредувањата, како и зголемувањата на платите врз основа на минат труд.

2.18 Оданочување

Трошоците за данок за периодот се состојат од тековен и одложен данок.

Тековни даночни средства/обврски

Тековни даночни средства/обврски се побарувањата или обврски за данок од добивка утврдени со Даночниот биланс на Банката за тековниот финансиски период.

Согласно Македонската даночна регулатива Банката пресметува данок на добивка на бруто добивката утврдена како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи утврдени согласно прописите за сметководство и сметководствените стандарди зголемена за непризнаените расходи за даночни цели и намалена за износот на извршените вложувања од добивката од претходната година и дивидендите остварени со учество во капитал на друг обврзник под услов да се одданочени.

Тековните даночни обврски се признаваат кога платениот износ на даноци за тековниот и претходните периоди е помал од износот кој што се должи за периодот кога обврската не е подмирена.

Стапката на данокот на добивка за 2017 и 2016 година е 10%.

Според локалната регулатива, основата за данокот на добивка може да се намали за износот на инвестициите во недвижности и опрема, како и софтвер. За да се искористи даночното олеснување за инвестиции, Банката мора да ја пренесе добивката во останати резерви во износ кој се очекува да се инвестира во недвижности и опрема, како и софтвер.

Одложен данок

Одложениот данок се пресметува со методот на обврската за времените разлики на денот на Билансот на состојба помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност за целите на финансиското известување.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви временни разлики, освен:

- кога одложените даночни обврски произлегуваат од почетното признавање на гудвил или на средствата или обврските настанати во трансакции кои не се деловни комбинации и во времето на трансакцијата, не влијаат на финансиската добивка, ниту пак на оданочивата добивка или загуба и
- во однос на оданочиви временни разлики поврзани со вложувањата во подружници, придружени и заеднички вложувања, каде што времето на реализација на временските разлики може да се контролира и е веројатно дека времените разлики нема да се реализираат во догледна иднина.

Одложените даночни средства се признаваат за сите одбитни временни разлики, пренесени неискористени даночни кредити и неискористени даночни загуби, до степен до кој е веројатно дека оданочивата добивка ќе биде на располагање наспроти одбитните временни разлики и преносот на неискористени даночни кредити и неискористени даночни загуби кои можат да се користат освен:

- кога одложените даночни средства кои се однесуваат на одбитни временни разлики произлегуваат од почетното признавање на средството или обврската во трансакции кои не се деловни комбинации и во времето на

транзакцијата, не влијаат на финансиската добивка, ниту пак на оданочивата добивка или загуба и

- во однос на одбитни времени разлики поврзани со вложувањата во подружници, придружени и заеднички вложувања, одложените даночни средства се признаваат само до степен до кој е веројатно дека времените разлики ќе се реализираат во догледна иднина и оданочивата добивка ќе биде на располагање со што привремените разлики може да се искористат.

Сметководствената вредност на одложените даночни средства се разгледува на секој датум на известување и намалена до степен до кој повеќе не е веројатно дека е доволна оданочивата добивка, која ќе биде на располагање за да им овозможи на сите или на дел од одложените даночни средства да се искористат. Непризнаени одложени даночни средства повторно се проценуваат на секој датум на известување и се признаваат во обем во кој што е веројатно дека идни оданочиви добивки ќе овозможи одложените даночни средства да се покријат.

Одложените даночни средства и обврски се вреднуваат според даночните стапки кои се очекува да се применуваат во годината кога средствата се реализирани или обврската е подмирена, врз основа на даночните стапки (и закони за даноци) кои се усвоени или значајно усвоени на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Одложениот данок кој се однесува на ставки признаени надвор од добивката или загубата, се признава надвор од добивката или загубата. Одложените даночни ставки се признаваат во корелација со основната трансакција или во Извештајот за сеопфатна добивка или директно во капиталот.

Одложените даночни средства и одложените даночни обврски се нетираат ако постои законско право да се стават тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и ако одложените даноци се однесуваат на ист оданочив субјект и исто даночно законодавство.

Даночните користи стекнати како дел од деловна комбинација, но кои не ги задоволуваат критериумите за одделно признавање на тој датум, се признаваат последователно, ако новите информации за фактите и околностите се сменат. Прилагодувањето или се третира како намалување на гудвилот (се додека не го надмине гудвилот), ако е настанато во периодот на мерење, или се признаени во добивката или загубата.

2.19 Депозити, обврски по кредити, субординирани обврски и издадени должнички хартии од вредност

Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност претставуваат извори на финансирање на Банката.

Банката ги класифицира капиталните инструменти како финансиски обврски или како сопственички инструменти во согласност со содржината на договорните услови на инструментот.

Банката почетно ги признава депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените должнички хартии од вредност на датумот кога настанале. Депозитите, обврските по кредити, субординираните обврски и издадените хартии од вредност првично се искажани според нивната објективна вредност намалена за трансакциските трошоци, а последователно се мерат по амортизирана набавна вредност користејќи го методот на ефективна камата, освен кога Банката одбира да

НЛБ Банка АД Скопје

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

ги прикаже обврските по објективната вредност преку Билансот на успех кога одредени услови се исполнети.

Банката ги депризнава финансиските обврски кога, и само кога, обврските на Банката се исполнети, откажани или застарени.

2.20 Запишан капитал

а. Обични акции

Обичните акции се класификуваат како капитал. Дополнителните трошоци кои директно се припишани на издавањето на обичните акции се признаваат како намалување од капиталот, нето од било какви даночни ефекти.

б. (в) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обични акции се признати во капиталот во периодот во кој тие се одобрени од акционерите на Банката.

с. (с) Сопствени акции

Кога Банката откупува сопствени акции, износот на платениот надомест претставува негативна ставка на вкупниот акционерски капитал како сопствени акции и истите се

чуваат се додека не се поништат. Кога такви акции последователно се продадени или реиздадени, секој примен надомест се вклучува во акционерскиот капитал на Банката.

2.21 Заработка по акција

Банката прикажува основна и разводната заработката по акција (ЗПА) за своите обични акции. Основната заработка по акција се пресметува кога нето добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината. Разводната заработка по акција се одредува преку корегирање на добивката или загубата која им припаѓа на имателите на обични акции

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

и пондерираниот просечен број на преостанатите обични акции за ефектот на сите разводнети потенцијални акции.

Разводнетата заработка по акција е идентична со основната (ЗПА), бидејќи не постојат издадени потенцијални акции, кои имаат ефект на корекција на него добивката која им припаѓа на имателите на обични акции.

2.22 Комисионо работење

Банката има улога на старател и други комисиони улоги резултираат во чување и пласирање на средства во име на поединци, фондови, пензиски планови и други институции. Овие средства кои произлегуваат од овие институции не се вклучени во овие финансиски извештаи, бидејќи не се средства на Банката.

2.23 Договори за финансиски гаранции

Договорите за финансиски гаранции се договори кои од Банката, како издавач, бараат да изврши одредени плаќања со цел да му ја надомести на корисникот загубата на која е изложен поради тоа што одреден должник не го извршил плаќањето навреме. Таквите финансиски гаранции се даваат на банки, финансиски институции и други институции во име на комитенти со цел да се обезбеди кредит, дозволено пречекорување, гарантирање на извоз и други банкарски продукти.

Финансиските гаранции почетно се признаваат во финансиските извештаи според објективната вредност на датумот кога гаранцијата е издадена. По почетното признавање обврските на Банката по овие гаранции се мерат според повисоката вредност од првичната вредност намалена за амортизацијата на провизијата и најдобрата проценка на трошоците за подмирување на која било финансиска обврска која произлегува на датумот на Билансот на состојба.

Овие проценки се одредуваат според искуството од слични трансакции и од загуби кои се случиле во минатото, дополнети со проценката на менаџментот. Приходот од провизија се признава во Билансот на успех на праволиниска основа за периодот на важење на гаранцијата. Секое зголемување на обврските поврзани со гаранциите се прикажуваат во Билансот на успех во позицијата „други расходи од работењето“.

2.24 Деривативни финансиски инструменти

Банката ги користи деривативните финансиски инструменти, како што се валутен форвард, за да се заштити од ризиците од девизните курсеви. Таквите деривативни финансиски инструменти почетно се признаваат по објективна вредност на датумот на кој договорот е склучен, и последователно се вреднуваат по објективна вредност. Дериватите се како финансиски средства, доколку објективната вредност е позитивна и како финансиски обврски кога објективната вредност е негативна.

Капиталните добивки или загуби кои произлегуваат од промените на објективната вредност на дериватите се земаат директно како добивка или загуба, освен за ефективниот дел од хеџираните паричните текови, кој се признава во Извештајот за останата сеопфатна добивка, а подоцна се рекласифицира како добивка или загуба кога хеџирањето влијае врз добивката или загуба.

На 31 декември 2017 година Банката има договори за валутен форвард како финансиски средства со позитивна фер вредност од МКД 246.000 (2016: 0) и како финансиски обврски со негативна фер вредност од МКД 0 (2016: 76.000).

2.25 Трансакции со поврзани страни

Поврзаните субјекти се поврзани со Банката ако директно или индиректно преку еден или повеќе посредници, субјектот контролира, е контролирано од, или е под заедничка контрола со Банката (ова вклучува матична банка и подружници во НЛБ Групацјата) и има интерес во Банката што му дава значително влијание врз Банката или субјектот е член на клучниот менаџерски персонал на Банката или неговиот родител или близок член на семејството опишан погоре. Трансакција со поврзана страна е трансфер на ресурси, услуги или обврски помеѓу поврзаните страни, без оглед на тоа дали износот е задолжен. Сите банкарски трансакции со поврзаните субјекти се направени на суштински исти услови, вклучувајќи ги каматните стапки и обезбедувањата, како оние кои преовладуваат во исто време за споредливи трансакции со неповрзани страни и не носат повеќе од вообичаениот ризик.

2.26 Последователни настани

Настаните по завршување на годината кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Последователните настани кои немаат карактер на корективни настани се обелоденуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3. Управување со финансиски ризици

Активностите на Банката се изложени на разни финансиски ризици и тие активности бараат анализи, проценки, прифаќање и управување на одреден степен на ризик или комбинација на ризици. Преземањето на ризикот е основа на финансискиот бизнис и оперативните ризици се неизбежна последица на работењето. Затоа, целта на Банката е да постигне одредена

рамнотежа помеѓу ризикот и повратот и да ги минимизира потенцијалните негативни ефекти на финансиското работење на Банката.

Политиката за управување со ризици на Банката е изготвена на начин за да ги идентификува и анализира овие ризици, да определи одредени лимити и контроли, да врши мониторинг на ризиците и да се држи до лимитите со користење на веродостојни и современи информациски системи. Банката редовно ја ревидира политиката и системите на управување со ризици, со цел да се рефлектираат промените на пазарот, производите и најдобрата пракса што произлегува од нив.

Управувањето со ризици се спроведува од страна на Секторот за управување со ризици во Банката, согласно политиката која е одобрена од страна на Надзорниот одбор. Одборот обезбедува, во пишана форма, принципи за управување со сите ризици и политики кои ги покриваат специфичните области како што се кредитниот ризик, валутниот ризик, каматниот ризик и ликвидносниот ризик. Понатаму, внатрешната ревизија е одговорна за независно надгледување на управувањето со ризици и контролната средина.

Најважните видови на ризик на кои Банката е изложена се кредитен ризик, ликвидносен ризик, пазарен ризик и други оперативни ризици. Пазарниот ризик ги опфаќа валутниот ризик, каматниот ризик и други ценовни ризици.

3.1 Кредитен ризик

Банката е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик дека договорната страна ќе предизвика финансиска загуба за Банката од неисполнување на својата обврска кон неа. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Банката и затоа менаџментот

внимателно управува со изложеноста на кредитниот ризик. Изложеноста на кредитниот ризик примарно настанува кај кредитните активности односно кредитите и побарувањата и инвестиционите активности кои ги вклучуваат должничките хартии од вредност и други записи во портфолиото на средства на Банката. Исто така, кредитен ризик постои и кај вонбилансните финансиски инструменти. Управувањето и контролата на кредитниот ризик се централизира во Службата за управување со кредитни ризици во рамките на Секторот за управување со ризици, кој пак е одговорен пред Управниот одбор.

3.1.1 Мерење на кредитен ризик

а. Кредити и побарувања

При мерењето на кредитниот ризик на кредити и аванси дадени на клиенти и на банки како договорна страна, Банката укажува на три аспекта (i) “веројатноста од неисполнување на обврските“ кои произлегуваат од договорот помеѓу договорените страни; (ii) тековната изложеност кон клиентот и неговиот веројатен иден деловен развој, од каде Банката ја изведува “изложеноста од неисполнување на обврската“ и (iii) коефициент на поврат на ненаплатени побарувања (“загуба од неисполнување на обврската”).

Мерењето на кредитниот ризик, кој ја прикажува очекуваната загуба (модел на очекувана загуба), кое е условено од Базелскиот одбор за банкарска регулатива и супервизорска пракса (Basel Committee on Banking Regulations and the Supervisory Practices (the Basel Committee)), е вградено во секојдневното оперативно управување со Банката. Оперативните мерења може да отстапуваат од оштетувањата според МСС 39, кои се базираат на загубите што настанале на денот на Билансот на

состојба на Банката (модел на настаната загуба), а не на очекуваните загуби (белешка 3.1.3).

- i. Банката ја мери веројатноста од неисполнување на обврските помеѓу договорните страни користејќи интерен систем за класификација модификуван за различни категории на комитенти. Системот за класификација е развиен интерно и ја комбинира статистичката анализа со оценките на кредитниот референт и истиот е потврден, каде што е потребно, со споредување со екстерни расположливи податоци. Клиентите на Банката се класификуваат во четири ризични категории. Табелата за системот за класификација на Банката, која е прикажана подолу, ја одразува веројатноста од неисполнување на обврските за секоја поединечна категорија. Ова значи дека, во основа, изложеноста може да се движи помеѓу ризични категории во зависност од промените во проценката за веројатноста од неисполнување на обврските. Системот за класификација се ревидира и надградува по потреба. Банката редовно ги проверува перформансите на системот за класификација и нивната способност за предвидување, имајќи ги предвид реално настанатите неисполнувања на договорните обврски.

Систем за класификација на Банката

Категории на Банката	Опис на категоријата
А	Инвестиционен рејтинг
Б	Стандарден мониторинг
В	Посебен мониторинг
Г+Д	Суб-стандард

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Критериумот за класификација на финансиските средства или потенцијалните обврски во ризичните категории А, Б, В, Г или Д е како што следи:

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија А доколку се однесуваат на побарувања од:

- Народната банка на Република Македонија и Република Македонија;
- должници за кои не постои веројатност од неисполнување на обврските и кои ги подмируваат своите обврски до датумот на достасување или со задоцнување од 31 ден и
- изложеност обезбедена со колатерал оценет како првокласен колатерал.

Финансиските средства или потенцијалните обврски кои се класификуваат во ризичната категорија Б доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- чии парични текови се оценети како соодветни за навремено подмирување на доспеаните обврски, иако моменталната финансиска состојба е проценета како слаба, без знаци за понатамошно влошување во иднина;
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување помеѓу 31 и 60 дена.

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класифицираат во ризичната категорија В доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- за кои е проценето дека нивните парични текови не се доволни за редовно подмирување на доспеаните обврски,
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување од 61 до 120 дена,
- кои не се соодветно капитализирани,
- кои немаат доволно долгорочни извори на средства за финансирање на долгорочните инвестиции,
- од кои Банката не добива задоволителни информации или адекватна документација во врска со подмирувањето на обврските.

Финансиските средства или потенцијалните обврски се класификуваат во ризичната категорија Г и Д доколку се однесуваат на побарувања од должници:

- за кои постои голема веројатност за загуба на дел од финансиските средства или за плаќање на потенцијалните обврски,
- кои ги подмируваат обврските со задоцнување повеќе од 121 до 240 дена, а повремено и со задоцнување од 241 до 300 денови или повеќе од 300 дена,
- кои се несолвентни,
- кои се во фаза на отпочнување процес на ликвидација или стечај што е пријавено во надлежниот суд,
- кои се во процес на реструктурирање или во процес на ликвидација,
- кои објавиле стечај,
- од кои не се очекува подмирување на обврските,

- за кои постои сомнителна законска основа.

ii. (ii) Изложеноста кон комитентите кои не ги исполнуваат обврските претставува износот кој Банката очекува да го должат во време на неисполнување на обврските. На пример, за кредитот тоа е неговата главнина. За обврски, Банката го вклучува износот кој е веќе повлечен и износот кој можел да биде повлечен до моментот на неисполнување на обврските, доколку настане.

iii. (iii) Загубата од неисполнување на обврските ги претставува очекувањата на Банката за големината на загубата во случај на неисполнување на обврските. Овој показател се прикажува како процентуален износ на загубата по единица изложеност и вообичаено варира согласно класификацијата на комитентот, типот, видот и староста на побарувањата и достапноста на колатералот или други начини на ублажување на кредитниот ризик.

б. (б) Должнички и останати хартии од вредност

За должничките и останатите хартии од вредност, Секторот за управување со ризици кој управува со изложеноста на кредитен ризик употребува класификации во зависност од издавачот: НБРМ, Република Македонија и банки. Вложувањата во таквите хартии од вредност претставуваат начин да се зголеми кредитниот квалитет и во исто време да се одржуваат достапни изворите за исполнување на барањата за финансирање.

Вложувања се дозволени само во ликвидни хартии кои имаат висок кредитен рејтинг. Поради високиот кредитен рејтинг, менаџментот на

Банката не очекува договорната страна да не ги исполнува своите обврски.

Максималната изложеност кон кредитниот ризик е претставена преку сметководствената вредност на секое финансиско средство во Билансот на состојба.

3.1.2 Политика на контрола на лимити и политика на намалување на ризикот

Банката управува, ги ограничува и контролира концентрациите на кредитни ризици, каде и да се забележани, особено кај поединечните клиенти и групи, како и кај различни индустрии и држави.

Банката ги структурира нивоата на кредитен ризик кои таа ги презема со поставување на ограничувања на износот на прифатлив ризик во однос на еден должник или група на должници и во однос на географски и индустриски сектори. Таквите ризици се следат постојано и подлежат на ревизии на годишно ниво или почесто, кога тоа се смета за потребно. Нивоата на ограничувања на кредитен ризик по производи и индустриски сектор се одобруваат од страна на Надзорен одбор.

Изложеноста на кредитниот ризик, исто така, се управува преку редовни анализи на способноста на должниците и потенцијалните должници, да ги исполнат обврските за плаќање на камата и главница и со менување на овие лимити при одобрување на кредити каде тоа е соодветно.

Неколку други специфични мерки за контрола и ублажување на ризикот се прикажани подолу.

a. Колатерал

Банката применува голем број политики и искуства за намалување на кредитниот ризик. Највообичаениот начин е земање - колатерал како гаранција за одобрените средства,

што е и често применувано. Банката имплементира насоки за прифатливоста на специфичните класи на колатерал или ограничување на кредитниот ризик. Главни типови на колатерал за кредити и побарувања се:

- Готовина, банкарски гаранции и гаранции од првокласни компании;
- Хипотека на станбен имот;
- Залог на деловен имот како што се работни простории, залихи и побарувања;
- Залог на финансиски инструменти како што се должнички и сопственички хартии од вредност.

Кредитите одобрени на претпријатија и физички лица вообичаено се обезбедени, пречекорувањата на сметки и кредитни картички издадени на физички лица се обезбедени со меници во полн износ на главнината, каматата и други трошоци. Со цел да се минимизира загубата од кредити, Банката ќе побара дополнителен колатерал од клиентите веднаш штом ќе се забележат индикатори за загуби поради оштетување за релевантните поединечни кредити и побарувања.

Должничките хартии од вредност, благајничките и други записи обично не се обезбедени.

b. (б) Кредитни обврски

Примарната цел на овие инструменти е да осигураат дека средствата се расположливи по барање на клиентите. Гаранциите и акредитивите го имаат истиот кредитен ризик како кредитите и се обезбедени со ист колатерал како кредитите.

3.1.3 Политики на оштетување и резервирање

Интерните системи на рангирање кои се опишани во Белешка 3.1.1 се фокусираат на прикажување на квалитетот на кредитот од почетокот на активностите на одобрување на кредитите и вложувањата. Спротивно на тоа, резервациите за оштетување се признаваат за потребите на финансиското известување само за загуби кои настанале на датумот на Билансот на состојба врз основа на објективни докази за оштетување.

Резервациите за оштетување прикажани во Билансот на состојба на крајот на годината се изведени од секоја од четирите интерни категории на рангирање. Меѓутоа, најголем дел од резервациите за оштетување произлегуваат од последните две категории. Табелата подолу го прикажува процентуалното учество на билансните и вонбилансните ставки на Банката кои се однесуваат на кредити и побарувања, како и соодветните резервации за оштетување на секоја категорија од интерната класификација на Банката.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Рангирање на Банката	2017		2016	
	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)	Кредити и побарувања (%)	Резервации за оштетување (%)
1. Инвестиционен рејтинг	93,9	4,6	92,5	4,5
2. Стандарден мониторинг	2,6	41,0	3,6	38,5
3. Посебен мониторинг	0,5	54,2	0,5	53,4
4. Суб-стандард	3,0	96,3	3,4	95,9
	100,0	8,5	100,0	9,1

Интерниот систем за класификација му помага на менаџментот да одреди дали објективните докази за оштетување постојат според МСС 39, засновани на следните критериуми кои се поставени од страна на Банката:

- Неисполнување на договорните плаќања на главнина или камата;
- Потешкотии во паричниот тек на должникот (пр. коефициент на акционерски капитал, процент на нето приход од продажби);
- Прекршување на договорот и условите на кредитот;
- Започнување на постапка за стечај;
- Намалување на конкурентната положба на должникот и
- Намалување на вредноста на колатералот.

(вклучувајќи ја повторната потврда за нејзината способност да стапи на сила), и очекуваните парични приливи за поединечен договор.

Пресметката на групната исправка на вредност се однесува на: (i) портфолија на хомогени средства кои поединечно се под прагот на материјалност, и (ii) загуби кои настанале но сè уште не се одредени, со користење на расположливите минати искуства, проценка врз основа на искуство и статистички техники.

Политиката на Банката бара разгледување на поединечните финансиски средства кои се над прагот на материјалност, најмалку еднаш годишно или почесто, кога тоа го бараат поединечните околности. Исправката на вредност на поединечно проценетите средства се одредува со проценка на загубата која се појавува на датумот на Билансот на состојба, за секој случај поединечно, и се применува на сите поединечно значајни договори. Проценката обично го вклучува примениот колатерал

3.1.4 Максимална изложеност на кредитен ризик пред примање на колатерал или други кредитни зајакнувања

	Максимална изложеност	
	2017	2016
Изложеност на кредитен ризик од билансни ставки е како што следи:		
Сметки во НБРМ	5.276.887	4.994.865
Пласмани во и кредити на банки	4.812.762	4.341.271
Кредити на и побарувања од комитенти:		
Кредити на физички лица:		
– Пречекорување на сметка	1.094.884	1.071.633
– Кредитни картици	2.133.470	1.984.334
– Други кредити	17.027.698	15.513.503
– Хипотеки	8.771.969	7.926.741
Кредити на претпријатија:		
– Големи корпоративни претпријатија	6.890.327	6.554.572
– Мали и средни претпријатија	12.931.935	13.199.022
Вложувања во хартии од вредност		
– Должнички хартии од вредност	10.281.679	9.660.093
Останати средства	1.324.541	1.077.826
Изложеност на кредитен ризик од вонбилансни ставки:		
Потенцијални обврски	10.599.397	10.220.925
На 31 Декември	81.145.549	76.544.785

Сопственички хартии од вредност во износ од МКД 34.629.000 (2016: МКД 34.413.000) не се вклучени во горенаведената табела, иако истите носат кредитен ризик.

Горенаведената табела претставува сценарио за најлошиот можен случај за изложеност на кредитен ризик на Банката на 31 декември 2017 и 2016 година, без да се земе предвид кој било примен колатерал или други кредитни обезбедувања. За средствата од Билансот на состојба, изложеноста прикажана погоре се базира на нето сметководствена вредност како што е прикажана во Билансот на состојба. Финанските гаранции се прикажани пред исправка на вредност.

Како што е прикажано погоре, 66% од вкупната максимална изложеност произлегува од кредити и побарувања од банки и останати комитенти (2016: 66%); 13% претставува вложувања во должнички хартии од вредност (2016: 13%).

Менаџментот е убеден во неговата способност дека ќе продолжи да ја контролира и одржува минималната изложеност на кредитен ризик на Банката која произлегува од портфолиото на кредити и побарувања и од должничките хартии од вредност врз основа на следново:

- 96,5% од портфолиото на кредити и побарувања се категоризирани во првите два степена на интерниот систем за класификација (2016: 96%);
- Кредитите дадени на мали и средни претпријатија, кои претставуваат најголема група во портфолиото, се обезбедени со колатерал;
- 92% од портфолиото на кредити и побарувања се сметаат дека не се достасани ниту оштетени (2016: 91%);
- Банката има воведено построг критериум на избор при одобрувањето на кредити и побарувања и

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

- 100% од вложувањата во должничките хартии од вредност и други хартии од вредност се издадени од Република Македонија и НБРМ.

Кредитите и побарувањата се прикажани на следниот начин:

	31 декември 2017		31 декември 2016	
	Кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки	Кредити на и побарувања од комитенти	Пласмани во и кредити на банки
Ниту достасани ниту оштетени	49.706.893	4.328.313	46.678.886	3.787.612
Достасани, но не оштетени	549.406	489.904	463.784	559.742
Оштетени	3.553.864	332	4.193.772	336
Бруто	53.810.163	4.818.549	51.336.442	4.347.690
Намалени за исправка на вредноста	(4.959.880)	(5.787)	(5.086.637)	(6.419)
Нето	48.850.283	4.812.762	46.249.805	4.341.271
Поединечна исправка	2.027.649	18	2.757.342	111
Групна исправка	2.932.231	5.769	2.329.295	6.308
Вкупно	4.959.880	5.787	5.086.637	6.419

Вкупните резервации за оштетување на кредитите и побарувањата се МКД 4.965.667.000 (2016: МКД 5.093.056.000). Подетални информации за исправките за оштетување на кредитите и побарувањата од банки и комитенти се прикажани во белешките 19 и 20.

За време на годината завршена на 31 декември 2017 година, вкупните нето кредити и побарувања на Банката се зголемени за 6% (2016: 4%). При навлегување на нови пазари или нови индустрии, а со цел да се минимизира потенцијалниот пораст на изложеност

на кредитен ризик, Банката повеќе се фокусира на големи корпоративни претпријатија или банки со добар кредитен рејтинг или на кредити на физички лица кои обезбедуваат доволен колатерал.

а. Кредити и побарувања кои ниту се достасани, ниту оштетени

Кредитниот квалитет на портфолиото на кредити и побарувања кои ниту се достасани ниту се оштетени може да се процени со користење на интерниот систем за класификација кој е прифатен од Банката.

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

31 декември 2017

	Кредити на и побарувања од комитенти							Пласмани во и кредити на банки
	Физички лица				Правни лица		Вкупно Кредити на и побарувања од комитенти	
	Пречеко-рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија		
Категории:								
1. Инвестиционен рејтинг	1.089.172	1.842.798	17.083.627	8.852.497	7.330.316	13.508.483	49.706.893	4.328.313
Вкупно	1.089.172	1.842.798	17.083.627	8.852.497	7.330.316	13.508.483	49.706.893	4.328.313
Објективна вредност на колатералот	-	-	10.963.047	18.004.739	11.063.550	23.830.114	63.861.450	-

31 декември 2016

	Кредити на и побарувања од комитенти							Пласмани во и кредити на банки
	Физички лица				Правни лица		Вкупно Кредити на и побарувања од комитенти	
	Пречеко-рување на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија		
Категории:								
1. Инвестиционен рејтинг	1.066.101	1.692.916	15.590.289	7.994.893	6.909.448	13.425.239	46.678.886	3.787.612
Вкупно	1.066.101	1.692.916	15.590.289	7.994.893	6.909.448	13.425.239	46.678.886	3.787.612
Објективна вредност на колатералот	-	-	11.253.552	17.174.569	12.058.606	22.982.667	63.469.394	

б. (б) Кредити и побарувања кои се достасани, но не се оштетени

Бруто износот на кредити и побарувања кон комитенти и банки кои се достасани но не се оштетени е следниот:

- i. Кредити на и побарувања од комитенти

31 декември 2017

	Физички лица				
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Вкупно
Достасани до 30 дена	14.236	246.232	42.474	15.197	318.139
Достасани од 30-60 дена	180	44.774	4.762	1.138	50.854
Достасани од 60 - 90 дена	11	10.055	3.052	1.862	14.980
Достасани над 90 дена	-	127	-	-	127
Вкупно	14.427	301.188	50.288	18.197	384.100
Објективна вредност на колатералот	-	-	82.988	80.248	163.236

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

31 декември 2017

				Правни лица
	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно	
Достасани до 30 дена	68.140	66.800	134.940	
Достасани од 30-60 дена	4.365	11.190	15.555	
Достасани од 60-90 дена	8.319	6.492	14.811	
Вкупно	80.824	84.482	165.306	
Објективна вредност на колатералот	102.050	182.589	284.639	

31 декември 2016

						Физички лица
	Пречеко-рувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Вкупно	
Достасани до 30 дена	13.067	234.513	36.581	13.986	298.147	
Достасани од 30-60 дена	618	41.975	4.168	1.428	48.189	
Достасани од 60 - 90 дена	295	17.367	2.488	1.031	21.181	
Вкупно	13.980	293.855	43.237	16.445	367.517	
Објективна вредност на колатералот	-	-	76.863	97.959	174.822	

31 декември 2016

				Правни лица
	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно	
Достасани до 30 дена	17.373	57.095	74.468	
Достасани од 30-60 дена	3.662	8.718	12.380	
Достасани од 60-90 дена	2.623	6.796	9.419	
Вкупно	23.658	72.609	96.267	
Објективна вредност на колатералот	89.731	160.790	250.521	

ii. (Пласмани во и кредити на банки

Бруто износот на пласмани во и кредити на банки кои се достасани но не се оштетени на 31 декември 2017 е МКД 489.904.000 (2016: МКД 559.742.000).

Генерално, Банката не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на банки.

с. (в) Кредити на и побарувања кои се поединечно оштетени

i. Кредити на и побарувања од комитенти

Поединечно оштетени кредити на и побарувања од комитенти, не земајќи го предвид паричниот тек од примениот колатерал е МКД 2.027.649.000 (2016: МКД 2.757.342.000).

Прегледот на бруто износот на поединечно оштетени кредити на и побарувања по класи, заедно со објективната вредност на соодветниот колатерал земен од страна на Банката како обезбедување, е следниот:

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

	Физички лица				Правни лица			Пласмани во и кредити на банки
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно	
31 декември 2017								
Бруто	35.544	81.807	558.288	92.759	556.169	2.229.297	3.553.864	332
Акумулирани поединечно оштетени кредити	28.221	54.056	314.262	24.476	394.712	1.211.922	2.027.649	18
Објективна вредност на колатералот	-	-	505.161	334.168	1.010.177	3.869.195	5.718.701	-

	Физички лица				Правни лица			Пласмани во и кредити на банки
	Пречекорувања на сметка	Кредитни картици	Други кредити	Хипотеки	Големи корпоративни претпријатија	Мали и средни претпријатија	Вкупно	
31 декември 2016								
Бруто	29.618	85.916	419.835	112.789	892.469	2.653.145	4.193.772	336
Акумулирани поединечно оштетени кредити	22.044	52.757	263.978	57.634	716.654	1.644.275	2.757.342	111
Објективна вредност на колатералот	-	-	621.435	367.772	2.043.190	4.538.071	7.570.468	-

Објективната вредност на колатералот која е прикажана погоре е утврдена од страна на локалните овластени проценители и ја претставува реалната вредност која законските сопственици на средствата можат да ја остварат. Менаџментот го смета кредитот кој е покриен со колатерал како оштетен, затоа што досегашното искуство покажало дека значаен дел од колатералот не може да се искористи поради административни и законски пречки. Резервациите за оштетување ја одразуваат веројатноста дека менаџментот не може да ги користи правата кои произлегуваат од колатералот и не може да го преземе колатералот од ненаплативите кредити во своја сопственост.

И покрај потешкотиите за присилното преземање на колатералот, менаџментот на Банката ќе вложи силни напори за наплата на долговите со сите можни средства кои стојат на располагање.

ii. Пласмани во и кредити на банки

Вкупниот бруто износ на пласмани во и кредити на банки кои се индивидуално оштетени на 31 декември 2017 е МКД

332.000 (2016: МКД 336.000). Генерално Банката не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на банки.

3.1.5 Должнички инструменти, благајнички записи и други записи

Табелата подолу претставува анализа на должнички хартии од вредност, благајнички записи и други записи. Издавачи на хартиите од вредност се НБРМ и Република Македонија.

Standard & Poor's Ratings Services утврди долгорочен/краткорочен рејтинг ББ-/Б за странска и домашна валута со стабилен изглед. Fitch's Rating Agency утврди ББ долгорочен рејтинг за домашна и странска валута и Б за краткорочен рејтинг за странска валута со негативен изглед за двете.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

2017	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	4.312.500	4.312.500
РМ	5.969.179	5.969.179
Вкупно	10.281.679	10.281.679

2016	Вложувања во хартии од вредност	Вкупно
НБРМ	4.026.810	4.026.810
РМ	5.633.283	5.633.283
Вкупно	9.660.093	9.660.093

3.1.6 Колатерал кој е земен

во сопственост

Во текот на 2017 и 2016 година, Банката се стекна со средства преку преземање на сопственост на колатерал:

	2017	2016
Природа на средствата	Сметководствена вредност	Сметководствена вредност
Земјиште	263.081	171
Градежни објекти	163.542	-
Станбени објекти	16.713	22.881
Опрема	4.551	363
Останато	484	857
Вкупно (Белешка 22)	448.371	24.272

Преземениот колатерал вклучува земјиште, станови, опрема и деловен имот кој не се користи од страна на Банката за нејзините основни деловни цели. Преку преземањето на средствата, Банката ги намалува нефункционалните побарувања. Недвижностите со кои Банката се стекнала се продаваат веднаш штом е тоа изводливо. Најчесто Банката не го користи преземениот имот за сопствена употреба.

Концентрација на ризици на финансиски средства со изложеност на кредитен ризик

а. Географски сектори

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Банката на ден 31 декември 2017 година според нивната сметководствена вредност, категоризирано по географски регион. Во оваа табела, Банката ја има распределено изложеноста по региони врз основа на домицилната земја на комитентите.

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

31 Декември 2017	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Сметки во НБРМ	-	-	5.276.887	-	5.276.887
Пласмани во и кредити на банки	2.775.190	1.331.996	431.666	273.910	4.812.762
Кредити на и побарувања од комитенти:					
Кредити на физички лица:					
– Пречекорувања на сметка	172	-	1.094.712	-	1.094.884
– Кредитни картици	-	2	2.133.468	-	2.133.470
– Други кредити	42	-	17.027.656	-	17.027.698
– Хипотеки	929	-	8.771.040	-	8.771.969
Кредити на корпоративни претпријатија:					
– Големи претпријатија	-	-	6.890.327	-	6.890.327
– Мали и средни претпријатија	-	-	12.931.935	-	12.931.935
Вложувања во хартии од вредност	-	-	10.281.679	-	10.281.679
Останати средства	-	-	1.324.541	-	1.324.541
На 31 декември 2017	2.776.333	1.331.998	66.163.911	273.910	70.546.152

31 Декември 2016	Држави во ЕУ	Европски држави вон ЕУ	Република Македонија	Други држави	Вкупно
Сметки во НБРМ	-	-	4.994.865	-	4.994.865
Пласмани во и кредити на банки	2.502.300	1.126.010	406.475	306.486	4.341.271
Кредити на и побарувања од комитенти:					
Кредити на физички лица:					
– Пречекорувања на сметка	190	3	1.071.440	-	1.071.633
– Кредитни картици	-	-	1.984.334	-	1.984.334
– Други кредити	-	-	15.513.503	-	15.513.503
– Хипотеки	3.034	-	7.923.707	-	7.926.741
Кредити на корпоративни претпријатија:					
– Големи претпријатија	-	-	6.554.572	-	6.554.572
– Мали и средни претпријатија	-	-	13.199.022	-	13.199.022
Вложувања во хартии од вредност	-	-	9.660.093	-	9.660.093
Останати средства	-	-	1.077.826	-	1.077.826
На 31 декември 2016	2.505.524	1.126.013	62.385.837	306.486	66.323.860

b. (б) Индустриска секторизација

Следната табела ја прикажува кредитната изложеност на Банката според нивната сметководствена вредност, категоризирано според индустрискиот сектор на комитентите.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

31 декември 2017	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Трговија на големо и мало	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Сметки во НБРМ	5.276.887	-	-	-	-	-	-	5.276.887
Пласмани во и кредити на Банки	4.812.762	-	-	-	-	-	-	4.812.762
Кредити на и побарувања од комитенти:								
Кредити на физички лица:								
– Пречекорувања на Сметка	-	-	-	-	-	-	1.094.884	1.094.884
– Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	2.133.470	2.133.470
– Други кредити	-	-	-	-	-	-	17.027.698	17.027.698
– Хипотеки	-	-	-	-	-	-	8.771.969	8.771.969
Кредити на корпоративни претпријатија:								
– Големи претпријатија	-	1.715.117	255.789	3.069.972	467.694	1.381.755	-	6.890.327
– Мали и средни претпријатија	-	3.077.916	1.280.274	3.966.201	345	4.607.199	-	12.931.935
Вложувања во хартии од вредност	4.312.500	-	-	-	5.969.179	-	-	10.281.679
Останати средства	-	-	-	-	-	1.242.881	81.660	1.324.541
На 31 декември 2017	14.402.149	4.793.033	1.536.063	7.036.173	6.437.218	7.231.835	29.109.681	70.546.152

1 декември 2016	Финансиски институции	Производство	Недвижности	Трговија на големо и мало	Јавен сектор	Други индустрии	Физички лица	Вкупно
Сметки во НБРМ	4.994.865	-	-	-	-	-	-	4.994.865
Пласмани во и кредити на банки	4.341.271	-	-	-	-	-	-	4.341.271
Кредити на и побарувања од комитенти:								
Кредити на физички лица:								
– Пречекорувања на сметка	-	-	-	-	-	-	1.071.633	1.071.633
– Кредитни картици	-	-	-	-	-	-	1.984.334	1.984.334
– Други кредити	-	-	-	-	-	-	15.513.503	15.513.503
– Хипотеки	-	-	-	-	-	-	7.926.741	7.926.741
Кредити на корпоративни претпријатија:								
– Големи претпријатија	-	1.444.045	327.910	2.873.048	223.166	1.686.403	-	6.554.572
– Мали и средни претпријатија	-	2.925.871	1.341.633	4.191.116	598	4.739.804	-	13.199.022
Вложувања во хартии од вредност	4.026.810	-	-	-	5.633.283	-	-	9.660.093
Останати средства	-	-	-	-	-	1.009.287	68.539	1.077.826
На 31 декември 2016	13.362.946	4.369.916	1.669.543	7.064.164	5.857.047	7.435.494	26.564.750	66.323.860

3.2 Пазарен ризик

Пазарниот ризик претставува ризик дека промената на пазарните цени како што се промена на каматните стапки, цената на капиталот, промена на девизните курсеви и кредитниот распон (со исклучок на промените во односите помеѓу должникот и доверителот) ќе влијае врз приходите на Банката или врз вредноста на нејзините финансиски инструменти. Целта на управувањето со пазарниот ризик е да се управува и

контролира изложеноста на пазарен ризик во прифатливи рамки, при оптимизирање на приносот.

3.2.1 Валутен ризик

Банката е изложена на валутен ризик преку трансакциите во странски валути. Банката обезбедува нето изложеноста да се одржува на задоволително ниво преку купување и продажба на странски валути заради надоместување на краткорочни нерамнотежи.

Концентрација на валутниот ризик –
билансни и вонбилансни финансиски
инструменти:

На 31 декември 2017	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
Актива					
Парични средства и сметки во НБРМ	2.697.684	127.563	4.249.960	1.080.800	8.156.007
Пласмани во и кредити на банки	1.461.365	2.405.475	228.615	717.307	4.812.762
Кредити на и побарувања од комитенти	19.235.831	22.861	29.571.169	20.422	48.850.283
Вложувања во хартии од вредност:					
– Расположливи за продажба	301.506	-	10.014.802	-	10.316.308
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	-	-	-
Останати средства	64.086	1.249	1.259.132	74	1.324.541
Вкупно финансиски средства	23.760.472	2.557.148	45.323.678	1.818.603	73.459.901
Обврски					
Депозити од банки	184.920	146.799	1.056.176	172.956	1.560.851
Депозити од други комитенти	20.878.141	2.509.043	36.037.196	1.245.412	60.669.792
Обврски по кредити	1.128.459	-	-	-	1.128.459
Останати обврски	2.035.271	-	-	-	2.035.271
Субординирани обврски	25.139	499	692.925	625	719.188
Вкупно финансиски обврски	24.251.930	2.656.341	37.786.297	1.418.993	66.113.561
Нето финансиска позиција на Билансот на состојба	(491.458)	(99.193)	7.537.381	399.610	7.346.340
Вонбилансна евиденција (брuto вредност)	2.356.819	141.749	8.096.178	4.651	10.599.397

На 31 декември 2016	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
Актива					
Парични средства и сметки во НБРМ	2.417.367	126.709	4.292.668	943.018	7.779.762
Пласмани во и кредити на банки	1.268.792	2.136.085	38.335	898.059	4.341.271
Кредити на и побарувања од комитенти	18.591.867	27.577	27.619.038	11.323	46.249.805
Вложувања во хартии од вредност:					
– Расположливи за продажба	1.207.859	-	8.486.647	-	9.694.506
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	182.369	-	182.369
Останати средства	74.396	1.476	1.001.898	56	1.077.826
Вкупно финансиски средства	23.560.281	2.291.847	41.620.955	1.852.456	69.325.539
Обврски					
Депозити од банки	380.828	81.127	798.946	254.793	1.515.694
Депозити од други комитенти	19.045.999	2.199.323	34.978.515	1.187.064	57.410.901
Обврски по кредити	1.475.683	-	-	23.190	1.498.873
Останати обврски	26.526	218	807.985	269	834.998
Субординирани обврски	2.034.114	-	-	-	2.034.114
Вкупно финансиски обврски	22.963.150	2.280.668	36.585.446	1.465.316	63.294.580
Нето финансиска позиција на Билансот на состојба	597.131	11.179	5.035.509	387.140	6.030.959
Вонбилансна евиденција(брuto вредност)	2.437.651	85.003	7.698.271	-	10.220.925

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

На 31 декември 2017, доколку МКД ослабне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување за дванаесет месечен период, заклучно со 31 декември 2017 година, ќе биде намален за околу МКД 9.000.000 (2016: МКД 47.400.000 зголемен). Спротивно, ако МКД зајакне за 5% во однос на странските валути, а останатите променливи останат непроменети, профитот пред оданочување ќе биде зголемен за околу МКД 10.000.000 (2016: МКД 52.300.000 намален).

3.2.2 Каматен ризик

Банката е изложена на ризик од променливоста на каматните стапки како резултат на тоа што каматоносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматоносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Банката е исто така изложена на основниот ризик кој ја претставува разликата од промената на повеќе видови променливи каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на физички лица, ЛИБОР и различни видови на камати.

Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Банката.

Активностите за управување со ризикот на средствата и обврските се спроведуваат од аспект на сензитивноста на Банката на промените на каматните стапки. Генерално, Банката е осетлива на промените во средствата поради каматоносните средства и обврски, при што Банката го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки.

Во услови кога се намалуваат каматните стапки, ќе се стеснат и маргините на заработка како резултат на тоа што каматните стапки на обврските ќе се намалат со понизок процент во споредба со каматните стапки на средствата. Како и да е, крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација. Покрај тоа, во однос на управувањето со ризикот од промена на каматните стапки, Банката ја спроведе препораката добиена од НБРМ за исклучување на примената на прилагодливите каматни стапки во новите договори за кредити и депозити.

Некаматоносните кредити и побарувања во табелата подолу се поврзани со каматоносни побарувања, кредитни картички со грејс период и нефункционални кредити, додека некаматоносните депозити се поврзани со каматоносни обврски, нераспределени плаќања и некаматоносен депозит.

Анализата на финансиските средства и обврски на Банката според рочноста врз основа на преостанатиот период до следниот датум кога ќе се променат каматните стапки е прикажана подолу:

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

На 31 декември 2017	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некаматносни	Вкупно
Актива							
Парични средства и сметки во НБРМ	400.000	-	-	-	-	7.756.007	8.156.007
Пласмани во и кредити на банки	4.665.653	3.277	57.576	2.047	-	84.209	4.812.762
Кредити на и побарувања од комитенти	8.153.062	2.207.953	27.701.751	9.979.638	118.902	688.977	48.850.283
Вложувања во хартии од вредност:							
– Расположливи за продажба	4.313.139	2.898.230	1.683.547	1.325.870	-	95.522	10.316.308
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	-	-	-	-	-
Останати средства	-	-	-	-	-	1.324.541	1.324.541
Вкупно финансиски средства	17.531.854	5.109.460	29,442,874	11.307.555	118.902	9.949.256	73.459.901
Обврски							
Депозити од банки	706.256	121.000	246,838	45.000	-	441.757	1.560.851
Депозити од други комитенти	35.118.429	3.784.564	19,487,141	1.798.403	2.601	478.654	60.669.792
Обврски по кредити	252.066	24.324	350,196	485.719	13.163	2.991	1.128.459
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	91.979	91.979
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	15.003	15.003
Останати обврски	-	-	-	-	-	719.188	719.188
Субординирани обврски	-	737.888	1.291.305	-	-	6.078	2.035.271
Вкупно финансиски обврски	36.076.751	4.667.776	21.375.480	2.329.122	15.764	1.755.650	66.220.543
Нето каматен ризик	(18.544.897)	441.684	8.067.394	8.978.433	103.138	8.193.606	7.239.358

На 31 декември 2016	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Некаматон-осни	Вкупно
Актива							
Парични средства и сметки во НБРМ	-	-	-	-	-	7.779.762	7.779.762
Пласмани во и кредити на банки	4.083.255	5.572	21.271	9.591	-	221.582	4.341.271
Кредити на и побарувања од комитенти	2.998.747	2.747.261	32.453.264	7.261.687	85.320	703.526	46.249.805
Вложувања во хартии од вредност:							
– Расположливи за продажба	4.026.810	1.492.513	677.508	3.399.552	-	98.123	9.694.506
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	-	-	-	-	182.369	182.369
Останати средства	-	-	-	-	-	1.077.826	1.077.826
Вкупно финансиски средства	11.108.812	4.245.346	33.152.043	10.670.830	85.320	10.063.188	69.325.539
Обврски							
Депозити од банки	530.657	59.626	347.694	45.196	-	532.521	1.515.694
Депозити од други комитенти	30.332.528	4.095.351	21.705.722	718.304	1.806	557.190	57.410.901
Обврски по кредити	117.332	31.253	627.534	676.998	40.936	4.820	1.498.873
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	89.944	89.944
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	2.333	2.333
Останати обврски	-	-	-	-	-	834.998	834.998
Субординирани обврски	-	737.774	1.291.106	-	-	5.234	2.034.114
Вкупно финансиски обврски	30.980.517	4.924.004	23.972.056	1.440.498	42.742	2.027.040	63.386.857
Нето каматен ризик	(19.871.705)	(678.658)	9.179.987	9.230.332	42.578	8.036.148	5.938.682

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Анализата на сензитивноста на каматните стапки е дефинирана врз основа на изложеноста на каматниот ризик на датумот на известување. На 31 декември 2017 година, доколку каматните стапки се поголеми / помали за 50 базични поени, а останатите променливи останат непроменети, профитот на Банката пред оданочување за дванаесетмесечен период, заклучно со 31 декември 2017 година, ќе се зголеми / намали за околу МКД 95.000.000 (2016: МКД 144.000.000) и останатите компоненти на капиталот соодветно ќе се намалат / зголемат за МКД 17.600.000 (2016: МКД 31.000.000).

3.3 Ликвидносен ризик

Ликвидносниот ризик е ризикот кога Банката не е во можност да ги исполни своите обврски за плаќање соодветно кога тие ќе достасаат и да ги замени фондовите кога ќе бидат повлечени. Последица од ова може да биде неисполнување на обврската да се исплатат депонентите и да не се реализираат обврските по основ на пласирање на кредитите.

3.3.1 Процес на управување со ликвидносен ризик

Процесот на управување со ликвидносниот ризик на Банката, којшто се спроведува во Банката и се следи од Службата во рамки на Секторот за управување со ризици, вклучува:

- Финансирање на дневна основа, преку следење на идните парични текови поради сигурност дека потребите ќе бидат задоволени. Ова вклучува дополнување на средствата при достасување или при позајмување на клиенти. За да се овозможи тоа Банката одржува активно присуство на пазарот на пари;

- Одржување на портфолио на високо ликвидни средства кои лесно може да се продадат како заштита од какви било непредвидени прекини во паричниот тек;
- Следење на показатели на ликвидност од Билансот на состојба согласно интерните и регулаторни барања и
- Управување на концентрацијата и профилот на достасаните долгови.

Следењето и известувањето се во форма на мерења на паричниот тек и планирања за наредниот ден, недела и месец, соодветно, бидејќи овие се клучните периоди за управување со ликвидноста. Почетна точка за овие планирања е анализата на договорната достасаност на финансиските обврски и очекуваната наплата на финансиските средства (Белешки 3.3.3 - 3.3.4).

Секторот за управување со ризици исто така ги следи неусогласените среднорочни средства, нивото, типот и искористеноста на пречекорувањата и влијанието на потенцијалните и преземени обврски како што се акредитивите и гаранциите.

3.3.2 Извори на финансирање

Изворите на ликвидност редовно се разгледуваат од Службата во рамки на Секторот за управување со ризици за да се одржи широка разновидност според валута, географска секторизација, добавувач, производ и услови.

3.3.3 Недериватни парични текови

Табелата подолу ги претставува одливите на парични текови на Банката на недеривативните финансиски обврски според преостанатата договорна достасаност на датумот на Билансот на состојба. Износите кои се прикажани во табелата подолу се договорните недисконтирани парични текови, а Банката управува со ликвидносните

ризичи врз основа на очекуваните недисконтирани текови на парични средства. При утврдување на паричниот тек за инструменти со променлива стапка Банката ја користи моменталната каматна стапка. Во извештајот за ликвидносен ризик се вклучени и останатите обврски како според МСС 19.

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

На 31 декември 2017	До 1 месец	Од 1-3 месеци	Од 3-12 месеци	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Пасива						
Депозити од банки	1.145.155	124.169	131.602	172.031	448	1.573.405
Депозити од други комитенти	35.166.512	3.868.501	11.505.453	11.061.113	33.022	61.634.601
Обврски по кредити	72.080	25.538	341.752	684.652	30.658	1.154.680
Субординирани обврски	-	28.798	830.384	320.796	1.486.508	2.666.486
Останати обврски	537.353	34.115	142.048	-	5.672	719.188
Вкупно обврски (договорна рочност)	36.921.100	4.081.121	12.951.239	12.238.592	1.556.308	67.748.360
Вкупна актива (договорна рочност)	18.352.771	5.197.154	14.339.988	23.179.248	12.609.105	73.678.266
На 31 декември 2016						
Пасива						
Депозити од банки	1.062.594	61.938	199.573	208.695	-	1.532.800
Депозити од други комитенти	30.801.462	4.180.388	12.857.458	10.627.028	43.248	58.509.584
Обврски по кредити	103.757	38.545	509.514	846.859	41.284	1.539.959
Субординирани обврски	-	32.874	105.576	1.094.822	1.566.696	2.799.968
Останати обврски	670.329	18.338	142.031	-	4.301	834.999
Вкупно обврски (договорна рочност)	32.638.142	4.332.083	13.814.152		1.655.529	65.217.310
Вкупна актива (договорна рочност)	16.835.274	3.996.730	12.510.628	24.159.178	11.823.730	69.325.540

Средствата со кои можат да се исполнат сите обврски се паричните средства, средствата во НБРМ, средствата на пат за наплата, благајнички и други записи, пласмани во и кредити на банки и кредити и побарувања од комитенти. Банката, исто така, може да се справи со неочекуваните нето одливи на парични средства, со продавање на хартии од вредност и изнаоѓање на дополнителни извори на финансирање, како што се пазарите за обезбедување на средства.

Вонбилансна евиденција

	До 1 година	Од 1-5 години	Над 5 години	Вкупно
На 31 декември 2017				
Акредитиви и гаранции	4.851.829	2.110.873	58.147	7.020.849
Лимити на трансакциони сметки и кредитни картици	1.982.357	1.561.780	34.411	3.578.548
Вкупно (брuto вредност)	6.834.186	3.672.653	92.558	10.599.397
На 31 декември 2016				
Акредитиви и гаранции	4.331.414	2.726.158	64.197	7.121.769
Лимити на трансакциони сметки и кредитни картици	1.706.050	1.361.398	31.708	3.099.156
Вкупно (брuto вредност)	6.037.464	4.087.556	95.905	10.220.925

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.4 Финансиски инструменти

А. Објективна вредност на финансиски средства и обврски

Финансиски инструменти кои не се мерат според објективна вредност

Табелата подолу ги резимира сметководствените и објективните вредности на оние финансиски средства и обврски кои во Билансот на состојба на Банката не се презентирани по нивната објективна вредност, освен парични средства и хартии расположливи за продажба кои што се мерат по објективна вредност.

	Сметководствена вредност		Објективна вредност	
	2017	2016	2017	2016
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	4.812.762	4.341.271	4.811.801	4.342.829
Кредити на и побарувања од комитенти	48.850.283	46.249.805	52.130.992	48.556.029
– Физички лица	29.028.021	26.496.211	32.346.506	28.543.297
– Големи претпријатија	6.890.327	6.554.572	6.773.520	6.512.258
– Мали и средни претпријатија	12.931.935	13.199.022	13.010.966	13.500.474
Финансиски обврски				
Депозити од банки	1.560.851	1.515.694	1.560.851	1.515.694
Депозити од други комитенти	60.669.792	57.410.901	60.669.792	57.410.901
– Физички лица	45.125.028	42.766.731	45.125.028	42.766.731
– Големи претпријатија	5.543.414	4.679.473	5.543.414	4.679.473
– Мали и средни претпријатија	10.001.350	9.964.697	10.001.350	9.964.697
Обврски по кредити	1.128.459	1.498.873	1.128.459	1.498.873
Субординирани обврски	2.035.271	2.034.114	2.035.271	2.034.114

Објективната вредност е износ за кој средството би се продало, односно износ кој треба да се плати за пренос на обврска во вообичаена трансакција помеѓу учесниците на пазарот на датумот на мерењето. Мерењето на објективната вредност е врз основа на претпоставката дека трансакцијата да се продаде средството или пренесе обврската се случува на:

- Основниот пазар за средството или обврската, или

- Во отсуство на Основниот пазарот, на најповолниот пазар за средство или обврска

Основниот или најповолниот пазар, мора да бидат достапни за Банката.

Објективната вредност на средството или обврската се мери со користење на претпоставката дека учесниците на пазарот при одредување на цената на средството или обврската, дејствуваат за нивниот најдобар економски интерес.

Следниве методи и претпоставки беа употребени за да се процени објективната вредност:

- Пласмани во и кредити на други банки

Пласманите во и кредити на други банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани и пласмани во други финансиски институции.

Објективна вредност на пласманите со варијабилна каматна стапка и депозитите орочени преку ноќ е нивната сметководствена вредност.

Проценетата објективна вредност на депозитите со фиксна камата е базирана на дисконтираниот паричен тек, користејќи ја преовладувачката каматна стапка на пазарот на пари за долгови со сличен кредитен ризик и резидуална рочност.

- ii. Кредити на и побарувања од комитенти

Кредитите на и побарувањата од комитентите се намалени за резервации за оштетување. Проценетата објективна вредност на кредитите и побарувањата претставува дисконтиран износ на идните приливи на парични средства кои се очекуваат да бидат примени. Со цел да се утврди објективната вредност, очекуваните приливи се дисконтираат со примена на тековните пазарни каматни стапки.

- iii. Депозити на останати банки и комитенти, други депозити, други позајмени фондови и субординирани обврски

Објективната вредност на каматноносните финансиски обврски е проценета со дисконтирање на идните парични текови со примена на расположливи стапки за обврски или слични услови како и преостаната рочност.

Проценетата објективна вредност на депозитите без рочност, кои ги вклучуваат и некаматноносните депозити, претставува износ кој треба да се исплати по видување.

Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки е приближна со нивната сметководствена вредност на датумот на Билансот на состојба.

Субординираните обврски носат варијабилни каматни стапки и нивната пазарна вредност е приближна на сметководствената вредност на датумот на Билансот на состојба.

В. Б. Хиерархија на објективна вредност

МСФИ 7 ја одредува хиерархијата на техниките на вреднување во зависност од тоа дали инпутите кои се користат при вреднувањето се познати или не. Овие два вида инпути ја претставуваат следната хиерархија на објективна вредност:

- Ниво 1 – Објективната вредност е определена од котираните цени (непроменети) на активните пазари за идентични средства и обврски. Во Ниво 1 се вклучени државните континуирани обврзници, државните обврзници за денационализација и благајнички записи кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар и сопственички хартии од вредност со кои се тргува на Македонската берза кои имаат податоци за котираните цени.
- Ниво 2 – објективната вредност се утврдува со користење на техники за вреднување кои вклучуваат влезни податоци (инпути) од активните пазари (влезните податоци директно или индиректно може да се потврдат на активен пазар, на пример: котираните цени на активните пазари за слични финансиски инструменти, или кој било значаен инпут во моделот за утврдување на објективната вредност кој може да се потврди и да се следи на активен пазар). Ниво 2 вклучува деривативи (валутен форвард).

- Ниво 3 – објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) коишто не можат директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активните пазари, односно врз основа на техники за вреднување во кои најголемо учество имаат информациите за ризиците на финансиските инструменти. Во Ниво 3 се вклучени сопственички хартии од вредност кои се котираани на редовен пазар на Македонската берза и се мерат по набавна вредност.

Во 2017 и 2016 година нема трансфери помеѓу нивоата.

**Белешки кон финансиските извештаи за
годината завршена на 31 декември 2017**

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

**3.4.1 Средства и обврски мерени
по објективна вредност**

На 31 декември 2017	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства расположливи за продажба:				
– Вложувања во хартии од вредност - должнички	10.281.679	-	-	10.281.679
– Вложувања во хартии од вредност - сопственички	11.686	-	22.943	34.629
– Деривативи - средства	-	246	-	246
Вкупно финансиски средства	10.293.365	246	22.943	10.316.554
Нефинансиски средства				
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	103.011	-	103.011
Вкупно нефинансиски средства	-	103.011	-	103.011

На 31 декември 2016	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски средства расположливи за продажба:				
– Вложувања во хартии од вредност - должнички	9.660.093	-	-	9.660.093
– Вложувања во хартии од вредност - сопственички	11.470	-	22.943	34.413
– Деривативи - обврски	-	(76)	-	(76)
Вкупно финансиски средства	9.671.563	(76)	22.943	9.694.430
Нефинансиски средства				
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	103.011	-	103.011
Вкупно нефинансиски средства	-	103.011	-	103.011

Усогласување на движењата во текот
на годината во објективните вредности
мерени во Ниво 3

	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства
Состојба на 1 јануари 2017	22.943	22.943
Останати добивки / (загуби) за периодот кои што не се признаени во Билансот на успех	-	-
Состојба на 31 декември 2017	22.943	22.943
Состојба на 1 јануари 2016	22.944	22.944
Останати добивки / (загуби) за периодот кои што не се признаени во Билансот на успех	(1)	(1)
Состојба на 31 декември 2016	22.943	22.943

**3.4.2 Средствата и обврските не се
мерат по објективна вредност**

Квантитативни обелоденувања на
хиерархијата на објективна вредност
за средствата и обврските за кои
објективните вредности се обелоденети
на 31 декември 2017 година:

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

31 Декември 2017	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно објективна вредност
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	-	4.811.801	-	4.811.801
Кредити на и побарувања од комитенти:	-	52.130.992	-	52.130.992
– Физички лица	-	32.346.506	-	32.346.506
– Големи корпоративни претпријатија	-	6.773.520	-	6.773.520
– Мали и средни претпријатија	-	13.010.966	-	13.010.966
Финансиски обврски				
Депозити од банки	-	1.560.851	-	1.560.851
Депозити од други комитенти	-	60.669.792	-	60.669.792
– Физички лица	-	45.125.028	-	45.125.028
– Големи корпоративни претпријатија	-	5.543.414	-	5.543.414
– Мали и средни претпријатија	-	10.001.350	-	10.001.350
Обврски по кредити	-	1.128.459	-	1.128.459
Субординирани обврски	-	2.035.271	-	2.035.271

31 Декември 2016	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно објективна вредност
Финансиски средства				
Пласмани во и кредити на банки	-	4.342.829	-	4.342.829
Кредити на и побарувања од комитенти:	-	48.556.029	-	48.556.029
– Физички лица	-	28.543.297	-	28.543.297
– Големи корпоративни претпријатија	-	6.512.258	-	6.512.258
– Мали и средни претпријатија	-	13.500.474	-	13.500.474
Финансиски обврски				
Депозити од банки	-	1.515.694	-	1.515.694
Депозити од други комитенти	-	57.410.901	-	57.410.901
– Физички лица	-	42.766.731	-	42.766.731
– Големи корпоративни претпријатија	-	4.679.473	-	4.679.473
– Мали и средни претпријатија	-	9.964.697	-	9.964.697
Обврски по кредити	-	1.498.873	-	1.498.873
Субординирани обврски	-	2.034.114	-	2.034.114

Во 2017 и 2016 година нема трансфери
помеѓу нивоата.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.5 Управување со капиталот

Целите на Банката при управување со капиталот, кој е поширок концепт од прикажаниот „запишан капитал“ во Билансот на состојба, се:

- да се придржува до капиталните барања поставени од регулаторот;
- да ја заштити способноста на Банката за одржување на континуитетот во работењето за да може да продолжи да дава принос на акционерите и останатите заинтересирани страни и
- да одржи силна капитална основа за да го поддржи развојот на својот бизнис.

Капиталната адекватност и пропишаниот капитал се надгледуваат на месечна основа од менаџментот на Банката, применувајќи техники кои се базирани на насоките развиени од НБРМ за целите на супервизија. Бараните информации се доставуваат до НБРМ на квартална основа.

Согласно Закон за банките, почнувајќи од 1.3.2017 година банките се должни да одржуваат:

- Стапка на редовен основен капитал (CET1 ratio) = CET 1 капитал / РПА = мин. 4,5%;
- Стапка на основен капитал (T1 ratio) = T1 капитал / РПА = мин. 6% и
- Вкупна стапка на адекватност на капиталот (Total capital ratio) = Вкупен капитал / РПА = мин. 8%.

Банката е должна да одржува заштитни слоеви на капиталот, чијшто вкупен износ треба да биде покриен само со позициите кои се дел од редовниот основен капитал (CET1):

- Заштитен слој за зачувување на капиталот дефиниран како 2,5% од ризично пондерираната актива, во целост важечки за сите банки од 01.03.2017 година;
- Противцикличен заштитен слој дефиниран како процент (%) од ризично пондерираната актива, во целост важечки за сите банки од 01.07.2017 година;
- Заштитен слој за системски значајни банки дефиниран како процент (%) од ризично пондерираната актива, одреден еднаш годишно од страна на НБРМ за секоја системски значајна банка, почнувајќи од април 2017 година со постепено исполнување:
 - 30.09.2017 година: 0,75%
 - 31.03.2018 година: 1,50%¹
- Системски заштитен слој дефиниран како процент (%) од ризично пондерираната актива проценета од страна на НБРМ за сите банки, или пак за секоја поединечно.

НБРМ пропишува секоја банка или банкарска група да: (а) држи минимално ниво на капитал од ЕУР 5.000.000; (б) да ги почитува пропишаните капитални резерви; в) го одржува показателот за вкупен пропишан капитал во однос на ризично пондерираната актива („Basel ratio“) на или над нивото на меѓународно усогласениот минимум од 8% за 31 декември 2016 година или 14,25% на 31 декември 2017 година во согласност со законските измени и важечките прописи со кои се пропишуваат заштитните слоеви.

Пропишаниот капитал на Банката е поделен во два дела:

- Ниво 1: Редовен основен капитал во ниво 1 (капитални инструменти, премија на инструментите за капитал, задолжителна општа резерва, задржана нераспределена добивка која што не е оптоварена со какви било идни обврски, тековна добивка или добивка на крајот на годината и збирна сеопфатна добивка според барањата на НБРМ) и Дополнителен основен капитал во ниво 1 (капитални инструменти, премија за продажба на капитални инструменти, намалени за одбивките/ корекциите според барањата на НБРМ). Редовниот основен капитал во ниво 1 не смее да биде понизок од 4,5% од активата пондерирана според ризиците; Основниот капиталот во ниво 1 не смее да биде понизок од 6% од активата пондерирана според ризиците;
- Ниво 2: капитални инструменти, субординирани кредити и премија од продажба на капиталните инструменти намалени за одбивките/ корекциите според барањата на НБРМ.

Пондерираните средства според кредитниот ризик претставува збир од пондерираните износ на сите билансни и вонбилансни изложености. Сите средства се класифицираат во неколку категории на изложеност и дадени се пондерираните ризици според нивото на кредитен квалитет на должникот или изложеноста, водејќи сметка за ефектите на соодветниот колатерал.

Пондерираните средства според валутниот ризик се збир на апсолутниот износ на нето-позицијата на Банката во злато и збирната девизна позиција.

¹ Според доставеното известување од НБРМ од април 2017 година, НЛБ Банка АД Скопје беше идентификувана како систематски значајна банка во рамките на втората поткатегорија на системска значајност.

Збирната девизна позиција на Банката ги вклучува девизните средства и обврски. Нето билансна и вонбилансна девизна позиција класифицирани како В, Г и Д ризични категории се евидентирани на нето основа, односно намалени за било какви загуби поради оштетување/ резервирање.

Од 2012 година Банката започна да издвојува капитал за оперативен ризик. Банката го користи стандардизираниот пристап за утврдување на потребниот капитал за оперативниот ризик, што значи го дели постигнатиот финансиски резултат во осум деловни линии.

Табелата прикажана во продолжение го резимира составот на пропишаниот капитал и показателите на Банката за годините кои завршуваат на 31 декември. Капиталната адекватност е пресметана врз основа на статутарните финансиски извештаи во согласност со регулативата на НБРМ. За време на овие две години, Банката се придржува до сите пропишани капитални барања.

	2017
Ниво 1 капитал	7.326.641
Редовен основен капитал ниво 1	7.326.641
Капитални инструменти	854.136
Премија на капитални инструменти	2.274.484
Задолжителна општа резерва	3.488.791
Задржана нераспоредена добивка	697.706
Тековна добивка	-
Кумулативна сеопфатна добивка	60.687
Одбитни ставки од редовниот основен капитал ниво 1	(49.163)
– нематеријални средства	(49.163)
– загуба на крајот на годината или тековна загуба	-
– износот на директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од Редовниот основен капитал ниво 1 на ентитети во финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување,	-
Дополнителен основен капитал ниво 1	-
Ниво 2 капитал	1.364.043
Субординирани кредити	1.364.043
Вкупно пропишан капитал	8.690.684
Вкупна ризично пондерирана актива	60.476.703
Средства пондирани според кредитен ризик	53.343.512
Средства пондирани според валутен ризик	716.052
Средства пондирани според оперативен ризик	6.417.139
Стапка на адекватност на капиталот	14,37%

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

	2016
Ниво 1 Капитал	
Запишан капитал (нето од сопствени акции)	3.128.620
Законски резерви	3.000.287
Задржана добивка	456.706
Одбитоци од Ниво 1 капитал	
– Нематеријални средства	(46.058)
– Нето негативни ревалоризациски резерви	-
– Нереализирана загуба од акции расположливи за продажба	(4.686)
Вкупно квалификуван Ниво 1 капитал	6.534.869
Ниво 2 Капитал	
Субординирани обврски	1.438.660
Ревалоризациски резерви	68.328
Вкупно квалификуван Ниво 2 капитал	1.506.988
Одбитни ставки од пропишаниот капитал	(182.369)
Вкупно пропишан капитал	7.859.488
Ризично пондерирана актива:	
– Средства пондирани според кредитен ризик	48.668.621
– Средства пондирани според валутен ризик	1.857.841
– Средства пондирани според оперативен ризик	6.037.390
Вкупна ризично пондерирана актива	56.563.852
Стапка на адекватност на капиталот	13,89%

3.6 Известување по сегменти

Банката ги обелоденува податоците според оперативни сегменти еднакви на деловните линии кои се утврдени со адекватноста на капиталот и примената на стандардизираниот пристап.

друштва се сметаат за средни и големи трговци, тргување и продажба, услуги како агент, управување со средства, брокерски услуги на мало);

Оперативните сегменти според кои Банката известува се:

- банкарство на мало (физички лица и мали друштва);
- комерцијално банкарство (средни и големи трговци согласно Законот за трговски друштва);
- платен промет и порамнување;
- сите останати незначајни оперативни сегменти (услуги поврзани со финансирање трговци коишто согласно Законот за трговски

- неалоцирани финансиски активности.

За целите на известувањето според сегменти, Банката:

- ги дели ставките од Билансот на успех по одделни оперативни сегменти и ги идентификува приходите/расходите по одделни оперативни сегменти;
- ги идентификува средствата и обврските по одделни оперативни сегменти.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

2017	Банкарство на мало	Комерцијално банкарство	Платен промет и порамнување	Останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
Нето приходи од камати	2.102.980	861.547	-	-	(1.569)	2.962.958
Нето приходи од надомести и провизии	242.420	137.058	609.083	30.205	-	1.018.766
Нето добивка/(загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	-	-	-	(9.956)	-	(9.956)
Останати оперативни приходи	416.945	95.358	(280.560)	72.106	204.952	508.801
Вкупно приходи по сегменти	2.762.345	1.093.963	328.523	92.355	203.383	4.480.569
Исправка на вредноста на кредити	(285.270)	75.843	-	1	89,247	(120.179)
Трошоци за амортизација	-	-	-	-	(185.027)	(185.027)
Останати оперативни расходи	(204.692)	3.501	(3)	(449)	(1.484.149)	(1.685.792)
Вкупно трошоци по сегменти	(489.962)	79.344	(3)	(448)	(1.579.929)	(1.990.998)
Финансиски резултати по сегменти Bottom of Form	2.272.383	1.173.307	328.520	91.907	(1.376.546)	2.489.571
Данок на добивка						(254.349)
Добивка/(загуба) за годината						2.235.222
Вкупно средства по сегменти	37.711.159	32.757.231	324.955	6.515		
Неалоцирани средства по сегменти					5.303.242	
Вкупно средства						76.103.102
Вкупно обврски по сегменти	53.791.796	12.047.090	21.180	(231.420)		
Неалоцирани обврски по сегменти					819.905	
Вкупно обврски						66.448.551

2016	Банкарство на мало	Комерцијално банкарство	Платен промет и порамнување	Останати незначајни оперативни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
Нето приходи од камати	1.942.595	793.656	-	-	(1.667)	2.734.584
Нето приходи од надомести и провизии	229.783	107.415	577.803	26.260	-	941.261
Нето добивка/(загуба) од финансиски инструменти чувани за тргување	-	-	-	1.688	-	1.688
Останати оперативни приходи	20.600	55.936	69.814	59.102	129.950	335.402
Вкупно приходи по сегменти	2.192.978	957.007	647.617	87.050	128.283	4.012.935
Исправка на вредноста на кредити	(281.086)	(53.483)	(57)	(276)	20.541	(314.361)
Трошоци за амортизација	-	-	-	-	(163.401)	(163.401)
Останати оперативни расходи	(208.576)	(124)	-	(828)	(1.566.851)	(1.776.379)
Вкупно трошоци по сегменти	(489.662)	(53.607)	(57)	(1.104)	(1.709.711)	(2.254.141)
Финансиски резултати по сегменти	1.703.316	903.400	647.560	85.946	(1.581.428)	1.758.794
Данок на добивка						(166.921)
Добивка/(загуба) за годината						1.591.873
Вкупно средства по сегменти	35.460.047	31.433.314	221.673	6.799		
Неалоцирани средства по сегменти					4.740.853	
Вкупно средства						71.862.686
Вкупно обврски по сегменти	51.413.197	11.323.740	32.708	(37.069)		
Неалоцирани обврски по сегменти					861.997	
Вкупно обврски						63.594.573

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

Географски области

	Република Македонија	Европска унија	Европа (останато)	ОЕЦД (без ЕУ земји членки, членки на ОЕЦД)	Останати незначјни сегменти	Неалоцирани	Вкупно
2017							
Вкупно приходи	4.963.174	(335.944)	(82.586)	(65.039)	964	-	4.480.569
Нетековни средства	2.220.907	-	-	-	-	-	2.220.907
2016							
Вкупно приходи	4.109.119	(34.135)	(12.188)	(50.464)	603	-	4.012.935
Нетековни средства	2.495.169	-	-	-	-	-	2.495.169

4. Значајни сметководствени проценки и расудувања

Банката врши проценки и претпоставки кои влијаат на прикажаните износи на средствата и обврските во рамки на следната финансиска година.

Проценките и расудувањата постојано се оценуваат и се базираат врз основа на претходното искуство и други фактори, вклучувајќи очекувања за идни настани кои се сметаат за разумни во дадените околности.

а. Загуби поради оштетување на пласмани и кредити

Банката ги разгледува сопствените портфолија за кредити за да го процени оштетувањето на вредноста на месечна основа. При одредувањето дали една загуба поради оштетување треба да се прикаже во Билансот на успех, Банката расудува во однос на тоа дали има познати информации кои навестуваат дека има одредено намалување на проценетиот иден паричен тек од некое портфолио на кредити пред намалувањето да може да биде идентификувано за поединечен кредит во тоа портфолио. Овој доказ може да вклучува познати информации кои навестуваат дека постои неповолна промена во статусот на плаќања на должниците на Банката или во државните или локалните економски услови кои се во сооднос со неизвршувањата на обврските кон Банката.

Менаџментот користи проценки кои се базираат на историско искуство за евидентирани загуби на активата која е изложена на кредитниот ризик и објективни докази за оштетување слични на оние во портфолиото кога се проектира идниот паричен тек. Методологијата и претпоставките кои се употребуваат за проценка на износот и времето на идните парични текови се ревидираат на редовна основа за да се

намалат какви било неусогласености помеѓу проценетите загуби и навистина настанатите загуби. При вкупна промена на нето сегашната вредност на очекуваните готовински текови од +/-5%, проценетите резервации би се зголемиле, односно намалиле за МКД 250.950.000 (2016: МКД 257.001.000).

Исто така, менаџментот прави проценки за резервациите кои се однесуваат на посебната резерва и вонбилансната кредитна изложеност. При вкупна промена на нето сегашната вредност на очекуваните готовински текови од +/- 5%, проценетите резервации би се зголемиле, односно намалиле за МКД 11.400.000 (2016: МКД 10.386.000)

б. (б) Оштетување на вложувања во сопственички инструменти расположливи за продажба

Банката одредува дека вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба се оштетени кога постои значително или продолжено опаѓање на објективната вредност под нивната набавна вредност. Одредувањето на значајно или продолжено опаѓање бара расудување. При носење на овие заклучоци, меѓу другите фактори, Банката ја оценува променливоста на цената на акциите. Исто така, оштетувањето може да биде соодветно, кога постојат докази за опаѓање на финансиската состојба на издавачот, лоши перформанси на индустријата и секторот, промени во технологијата, и промени во оперативните и финансиските парични текови. Ако објективната вредност на вложувањата во сопственички инструменти расположливи за продажба има значајно и продолжено опаѓање под набавната вредност, Банката во финансиските извештаи за 2017 ќе има дополнителна загуба од МКД 3.463.000, преку трансфер на ревалоризационите резерви во Билансот на успех (2016: МКД 3.441.000).

с. (в) Оштетување на превземените средства

Процесот за пресметување на загубата која настанува поради оштетување бара менаџментот да направи важни и комплексни претпоставки во однос на планираниот

период за продажба на преземените средства, нивните проценети нето продажни вредности и соодветната дисконтна стапка, со цел да се дисконтираат очекуваните парични текови од продажбата на одредени делови на преземените имоти до нивната нето сегашна вредност.

Менаџментот на Банката очекува дека преземените средства ќе бидат продадени без загуби, во разумен временски период. Во спротивно, ќе бидат направени прилагодувања во идните периоди доколку идната пазарна активност покаже дека таквите прилагодувања се соодветни.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

5. Нето приходи од камати

	2017	2016
Приходи од камати		
Пласмани во и кредити:		
– На банки	31.246	20.501
– На комитенти	3.111.132	3.144.924
Парични средства и сметки во НБРМ	2.272	108
Вложувања во хартии од вредност:		
– Расположливи за продажба	301.207	311.702
– Чувани до достасување	-	22
Приход од камата на оштетени финансиски средства		
– На комитенти	147.756	75.694
	3.593.613	3.552.951
Расходи од камати		
Депозити од банки	16.596	17.466
Депозити од комитенти	472.534	619.051
Обврски по кредити	21.178	38.246
Субординирани обврски	118.778	141.937
Влијание на временската вредност на парите при резервации за пензии	1.569	1.667
	630.655	818.367

6. Приходи од дивиденди

	2017	2016
Хартии од вредност расположливи за продажба	4.564	4.059
	4.564	4.059

7. Исправка на вредноста на кредитите

	2017	2016
Пласмани во и кредити на банки		
Зголемување на исправката на вредноста	12.398	9.678
Ослободување на исправката на вредноста	(12.865)	(8.231)
Кредити на и побарувања од комитенти		
Зголемување на исправката на вредноста	708.178	581.398
Ослободување на исправката на вредноста	(587.532)	(268.484)
	120.179	314.361

8. Нето приходи од провизии и надомести

	2017	2016
Приходи од провизии и надомести		
Акредитиви и гаранции	102.586	108.966
Платен промет	686.711	650.430
Комисиски и доверителски активности	25.921	24.384
Кредитирање	239.394	224.318
Брокерски услуги	6.749	4.251
Трансакции со трговци	199.116	182.527
Порамнување со картички	134.229	110.269
Транспорт на готовина	41.617	56.777
Останати провизии	62.162	44.404
	1.498.485	1.406.326
Расходи за провизии и надомести		
Банкарски услуги	1.565	1.426
Платен промет	158.625	162.058
Порамнување со картички	304.353	271.777
Останати провизии	15.176	29.804
	479.719	465.065

Банката обезбедува старателски услуги, комисиони услуги, корпоративна администрација, кредитирање, платен промет во земјата и странство, управување со вложувања и советодавни услуги на трети лица, кои ја вклучуваат Банката во донесувањето одлуки за распределба, набавка и продажба во

однос на широк опсег на финансиски инструменти. Комисионите средства не се вклучени во овие финансиски извештаи. Некои од овие договори ја инволвираат Банката во прифаќање цели за остварување на референтните нивоа на поврат на средствата кои ги чува за трети лица.

9. Нето добивка / (загуба) од финансиски инструменти за тргување

	2017	2016
Нето приходи од тргување	(9.956)	1.688
	(9.956)	1.688

Нето приходот од тргување вклучува добивки и загуби од форвард трансакции.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

10. Други оперативни приходи

	2017	2016
Приход од наемнини	19.619	17.652
Посебна резерва за вонбилансна изложеност	-	42.349
Резервирања за судски спорови (Белешка 34)	159.049	-
Наплатени претходно отпишани побарувања	107.007	42.065
Останати оперативни приходи од разорочување на депозити	14.158	56.715
Останато	8.664	11.207
	308.497	169.988

На позицијата Резервирања за судски спорови евидентираниот износ од МКД 159.049.000 (2016: МКД 0) се однесува на ослободени резервации, кои произлегуваат како резултат на донесена судска одлука во корист на Банката.

Наплатените претходно отпишани побарувања во износ од МКД 107.007.000 (2016: МКД 42.065.000) вклучуваат наплата на отпишани побарувања и наплата на претходно отпишани побарувања од преземени средства.

11. Нето добивка / (загуба) од вложувања во хартии од вредност

	2017	2016
Финансиски средства расположливи за продажба	(509)	3.724
	(509)	3.724

12. Трошоци за вработените

	2017	2016
Плати	509.115	483.975
Придонеси за социјално осигурување	178.304	174.145
Пензиско осигурување:		
– Планови за дефинирани придонеси	18.765	18.365
Регрес за годишен одмор	21.449	20.791
Награди за членови на Управниот одбор, менаџментот и вработените	(1.272)	28.998
Трошоци за неискористени годишни одмори	1.066	991
Други трошоци	25.167	23.583
	752.594	750.848

13. Општи и административни трошоци

	2017	2016
Трошоци за информатичка технологија и софтвер	42.191	28.925
Одржување, мебел и опрема	100.070	103.250
Маркетинг и односи со јавноста	27.719	26.007
Трошоци за службени патувања	12.919	11.309
Телекомуникациски и поштенски трошоци	37.231	34.322
Изнајмување на персонал	32.360	28.609
Услуги за наплата на побарувања	6.690	7.395
Други административни трошоци	71.942	68.020
	331.122	307.837

14. Амортизација

	2017	2016
Амортизација на недвижности и опрема	148.207	130.288
Амортизација на софтвер и други нематеријални средства	36.820	33.113
	185.027	163.401

15. Други оперативни расходи

	2017	2016
Нето капитална добивка/загуба од нематеријални средства, недвижности и опрема и преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	33.148	(1.280)
Премии за осигурување на депозити	193.711	202.242
Премии за осигурување на средства и друго	17.838	17.225
Расходи/(приходи) по актуарска пресметка	12.189	(412)
Консултантски и ревизорски трошоци	5.491	2.994
Судски трошоци	3.218	2.284
Кирии и закупнини	71.666	70.086
Намалување на вредноста на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	18.075	47.063
Посебна резерва за вонбилансна изложеност	20.423	-
Резервирања за судски спорови	-	171.251
Исправка на вредноста на останата актива	17.389	20.582
Електронско банкарство	23.814	22.537
Трошоци за обезбедување на имот	61.120	57.546
Процесирање на картички	53.652	55.867
Останато	70.342	38.189
	602.076	706.174

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

На позиција Останато е вклучен износот од МКД 35.241.000, кој се должи на евидентиран трошок за штетниот настан во трезорот на Банката.

16. Нето добивки / (загуби) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп

	2017	2016
Нето добивки / (загуби) од ревалоризација на недвижности дадени под закуп	-	(11.520)
	-	(11.520)

17. Данок на добивка

	2017	2016
Добивка пред оданочување	2.489.571	1.758.794
Данок на добивка по даночна стапка 10%	248.957	175.879
Ефект од:		
Даночно ослободени приходи	(441)	(2.811)
Реинвестирана добивка која не подлежи на оданочување	(4.564)	(11.339)
Расходи непризнаени за даночни цели	10.021	7.083
Времена разлика од даночниот режим	(12.294)	(1.187)
Данок на добивка (ефективна даночна стапка 9,71% и 9,53 % соодветно)	241.679	167.625
Одложен данок:		
Кој се однесува на времени разлики	12.670	(704)
Данок на добивка прикажан во Извештајот за добивка или загуба	254.349	166.921

	Извештај за финансиска состојба		Извештајот за добивка или загуба	
Одложен данок	2017	2016	2017	2016
Проценка на преземени средства	(16.631)	(4.410)	12.221	(1)
Проценка на недвижности дадени под закуп по објективна вредност	1.628	2.077	449	(703)
Одложени даночни средства/(обврски), нето	(15.003)	(2.333)	12.670	(704)

Книгите и евиденцијата на Банката за фискалните години од 2013 до 2017 година не биле предмет на ревизија од страна на даночните власти. Затоа, даночните обврски на Банката не може да се сметаат за финални, односно одредби за дополнителни даноци и казни, доколку има, може да се јават во

случај на даночна ревизија, кои во оваа фаза, не може да се утврдат со разумна точност.

18. Парични средства и сметки во НБРМ

	2017	2016
Парични средства во благајна	2.879.120	2.784.897
Сметки кај НБРМ различни од задолжителна резерва	3.136.435	2.894.168
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 40)	6.015.555	5.679.065
Задолжителна резерва во НБРМ	2.140.452	2.100.697
	8.156.007	7.779.762

Банката мора да чува задолжителна резерва во МКД и во странска валута кај НБРМ.

Задолжителната резерва во денари на 31 декември 2017 година е во износ од МКД 2.973.973.000 (2016: МКД 2.796.079.000). Ефективната каматна стапка на задолжителната резерва во МКД е 0% (2016: 0%). Задолжителната резерва се чува на жиро сметка на Банката кај НБРМ.

Задолжителната резерва во странска валута на 31 декември 2017 година е во износ од ЕУР 36.641.000 (2016: ЕУР 34.168.000). Каматната стапка на

задолжителната резерва во странска валута е 0% (2016: 0%). Банката е обврзана да ја префрли сумата во евра од пресметаната задолжителна резерва на сметка на НБРМ.

Согласно одлуката за задолжителна резерва на НБРМ, Банката треба да префрли 5% од износот на задолжителната резерва во странска валута на ЕУРО МИПС сметката отворена во НБРМ, додека 95% од износот на задолжителната резерва продолжува да се пренесува на сметката на НБРМ во Deutsche Bundesbank Zentrale.

19. Пласмани во и кредити на банки

	2017	2016
Пласмани кај други банки	4.471.705	4.178.184
Вклучено во пари и парични еквиваленти (Белешка 40)	4.471.705	4.178.184
Ограничени депозити и пласмани кај други банки со рок на достасаност над 3 месеци	190.934	129.996
Кредити и побарувања од други банки	155.910	39.510
Намалено: исправка на вредноста	(5.787)	(6.419)
	4.812.762	4.341.271
Тековни	4.711.990	4.330.271
Нетековни	100.772	11.000

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Движење на исправката на вредност на кредити и побарувања од банки:

	2017		2016	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	111	6.308	110	4.807
Нето зголемување/ (ослободување) на исправка на вредноста	72	(539)	(54)	1.501
Курсни разлики и други прилагодувања	(165)	-	55	-
На 31 декември	18	5.769	111	6.308

Кредитите и побарувањата од банки и други финансиски институции се со ефективни каматни стапки од 3,50% до 7,90% (2016: 6,00% до 7,90%) годишно. Пласманите кај странски банки се со ефективни каматни стапки од 0,08% до 1,78% (2016: 0,12% до 2,20%) годишно и пласманите кај домашните банки се со ефективни каматни стапки од 0,15% до 1,20% (2016: 0,20% до 1,50%) годишно.

20. Кредити на и побарувања од комитенти

	2017	2016
Кредити на физички лица:		
Пречекорување на сметка	1.139.143	1.109.699
Кредитни картици	2.225.794	2.072.688
Други кредити	17.692.591	16.053.361
Хипотеки	8.963.453	8.124.126
	30.020.981	27.359.874
Кредити на претпријатија:		
Големи претпријатија	7.966.922	7.825.574
Мали и средни претпријатија	15.822.260	16.150.994
	23.789.182	23.976.568
Бруто	53.810.163	51.336.442
Намалено: исправка на вредноста	(4.959.880)	(5.086.637)
Нето	48.850.283	46.249.805
Тековни	16.776.310	15.994.929
Нетековни	32.073.973	30.254.876

Кредитите на и побарувањата од комитенти се со ефективни стапки 0% до 15,00% (2016: 0% до 15,00%) годишно.

Исправка на вредност

Движењето на исправката на вредноста на кредити на и побарувања од комитенти по класи се следните:

Кредити на физички лица	2017		2016	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	396.413	462.111	722.209	417.760
Нето зголемување/(ослободување) на исправка на вредноста	93.357	109.834	106.710	44.351
Курсни разлики и други прилагодувања	(68)	-	(585)	-
Отпишани побарувања	(68.687)	-	(431.921)	-
На 31 декември	421.015	571.945	396.413	462.111

Кредити на претпријатија	2017		2016	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	2.360.929	1.867.184	3.432.701	1.672.646
Нето зголемување/ (ослободување) на исправка на вредноста	(575.648)	493.102	(32.685)	194.538
Курсни разлики и други прилагодувања	435	-	(3.324)	-
Отпишани побарувања	(179.082)	-	(1.035.763)	-
На 31 декември	1.606.634	2.360.286	2.360.929	1.867.184

Во текот на 2017 година, Банката ги наплати своите побарувања од Групација Скопски Саем преку постапка на преземање на средства и ослободи исправка на вредност (Белешка 7) во износ од МКД 331.002.000.

Во октомври 2017 година, Банката ги оттуѓи средствата стекнати преку постапка на преземање на средства во износ од МКД 430.386.000 (Белешка 22).

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

21. Вложувања во хартии од вредност

	2017	2016
Хартии од вредност расположливи за продажба вклучени во парични еквиваленти		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– Некотирани	4.312.500	4.026.810
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба вклучени во парични еквиваленти (Белешка 40)	4.312.500	4.026.810
Хартии од вредност расположливи за продажба		
Должнички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– Котирани	-	19
– Некотирани	5.969.179	5.633.264
Сопственички хартии од вредност – по објективна вредност:		
– Котирани	1.708	1.493
– Некотирани	-	-
Сопственички хартии од вредност – по набавна вредност:		
– Некотирани	32.921	32.920
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба	10.316.308	9.694.506
Вкупно хартии од вредност	10.316.308	9.694.506
Тековни	8.955.809	6.260.540
Нетековни	1.360.499	3.433.966

Котираниите хартии од вредност се тргуваат на официјален пазар. Државните и благајничките записи и државните континуирани обврзници кои се тргуваат на меѓубанкарски пазар се некотирани должнички хартии од вредност – по објективна вредност.

Благајничките записи се должнички хартии од вредност издадени од НБРМ со рок на достасување до 28 или 35 дена. Банката добива ефективна каматна стапка од 3,25% до 4,00% (2016: 3,25% до 4,00%) на годишно ниво.

Државните записи се со рок на достасување до 90 дена и над 90 дена, издадени во МКД и МКД со валутна клаузула во евра, и со ефективни каматни стапки од 1,85% до 2,40% (2016: 1,50% до 2,60%) на годишно ниво.

Државните континуирани обврзници се со рок на достасување од 2,3,5, 10 и 15 години, издадени во МКД и

МКД со валутна клаузула во евра, и со ефективни каматни стапки од 2,10% до 3,90% (2016: 2,70%) на годишно ниво. Каматата се исплаќа годишно, а главнината се исплаќа при доспевањето.

Благајничките записи, класифицирани како расположливи за продажба, се во износ од МКД 4.312.500.000 (2016: МКД 4.026.810.000).

Државните записи, класифицирани како расположливи за продажба, се во износ од МКД 2.182.818.000 (2016: МКД 1.865.266.000).

Континуираните државни обврзници, класифицирани како расположливи за продажба, се во износ од МКД 3.725.469.000 (2016: МКД 3.704.289.000). Износот на камата за континуираните државни обврзници изнесува МКД 60.892.000 (2016: МКД 63.709.000).

Обврзници за денационализација (06), класифицирани како расположливи за продажба, се во износ од МКД 0 (2016: МКД 19.000), со каматна стапка од 2,00% (2016: 2,00%) годишно. Главнината се исплаќа во 10 еднакви годишни рати на 1 јуни, почнувајќи од 1 јуни 2008 година сè до 1 јуни 2017 година. Вкупниот износ на

обврзници расположливи за продажба вклучува камата во износ од МКД 0 (2016: МКД 220).

Сопственичките инструменти се групирани на:

- Приватни нефинансиски друштва во износ од МКД 1.708.000 (2016: МКД 1.493.000) и
- Финансиски друштва во износ од МКД 32.921.000 (2016: МКД 32.920.000).

Движењата кај обврзниците можат да бидат сумирани на следниот начин:

	Расположливи за продажба	Чувани до достасување	Вкупно
На 1 јануари 2017	9.694.506	-	9.694.506
Зголемувања	59.732.872	-	59.732.872
Продажба	(234.555)	-	(234.555)
Достасување	(58.878.444)	-	(58.878.444)
Добивка/Загуба од промена на објективна вредност	1.929	-	1.929
На 31 декември 2017	10.316.308	-	10.316.308
На 1 јануари 2016	10.670.206	775	10.670.981
Зголемувања	53.933.102	25	53.933.127
Продажба	(3.719.684)	-	(3.719.684)
Достасување	(51.189.695)	(800)	(51.190.495)
Добивка/загуба од промена на објективна вредност	577	-	577
На 31 декември 2016	9.694.506	-	9.694.506

22. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

	2017	2016
Земјиште	8.979	9.150
Градежни објекти	108.938	117.620
Станбени објекти	53.143	58.463
Опрема	29.328	34.722
Останато	3.542	4.392
	203.930	224.347

Средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања вклучуваат земјиште, станови, опрема и деловни објекти кои не се користат од страна на Банката во извршувањето на нејзината основна дејност.

неколку фактори, вклучувајќи независни проценки. Меѓутоа, имајќи го предвид претходното, фактичките реализирани износи можат да бидат различни од направените проценки.

Пазарот за одредени видови колатерал во Република Македонија е во рана фаза на развој. Раководството направи проценка на очекуваниот надоместлив износ, нетиран за трошокот потребен да ги реализира средствата, врз основа на

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

	Сметководствена вредност		Објективна вредност намалена за трошоци за продажба	
	2017	2016	2017	2016
Преземени средства	203.930	224.347	203.930	224.347
Преземени средства				
На 01 Јануари 2017				224.347
Зголемување				448.371
Продажба				(450.714)
Нето добивки/загуби од проценка				(18.074)
На 31 Декември 2017				203.930
На 01 Јануари 2016				
				247.895
Зголемување				24.272
Продажба				(757)
Нето добивки/загуби од проценка				(47.063)
На 31 Декември 2016				224.347

23. Останати средства

	2017	2016
Претплати	11.388	8.860
Побарувања од купувачи	366.640	235.448
Побарувања по провизии	80.327	70.304
Пензии платени однапред	791.599	716.687
Останато	127.921	93.495
Намалено: исправка на вредноста	(53.334)	(46.968)
	1.324.541	1.077.826
Тековни	1.324.541	1.077.826

На 29 декември 2017 година, Банката ги исплати пензиите за клиентите на Банката во износ од МКД 791.595.000, кои Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија ги плати на 4 јануари 2018 година.

Движење на исправка на вредност на останати средства

	2017		2016	
	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност	Поединечна исправка на вредност	Групна исправка на вредност
На 1 јануари	46.968	-	90.516	-
Нето зголемување/ (ослободување) на исправка на вредноста	17.389	-	20.582	-
Курсни разлики и други прилагодувања	(21)	-	(3)	-
Отпишани побарувања	(11.002)	-	(64.127)	-
На 31 декември	53.334	-	46.968	-

24. Вложувања во придружени друштва (по методот на главнина)

	2017	2016
Нов Пензиски Фонд А.Д. Скопје	-	182.369
	-	182.369

	% на учество	
	Држава	
Нов Пензиски Фонд А.Д. Скопје	Република Македонија	49%

Преглед на финансиските информации за придруженото друштво кое е вклучено во сметководствената евиденција по методот на главнина, некорегирани за процентот на сопственоста кој го поседува Банката:

2017	Средства	Обврски	Приходи	Добивка / (Загуба)
Нов пензиски фонд А.Д. Скопје	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	-

2016	Средства	Обврски	Приходи	Добивка / (Загуба)
Нов пензиски фонд А.Д. Скопје	394.423	22.819	201.795	64.449
Состојба на 31 декември	394.423	22.819	201.795	64.449

Банката вложувањето во придруженото друштво според методот на главнина го евидентира заклучно до 12 декември 2018 година. По овој датум, вложувањето во согласност со МСФИ

5 се прекласификува во нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување (Белешка 28).

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

25. Вложување во недвижности

	2017	2016
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 1 јануари	103.011	114.531
Нето загуби / (добивки) од промени од објективна вредност	-	(11.520)
Вложување во недвижности дадени под закуп по објективна вредност на 31 декември	103.011	103.011

Дел од недвижностите и опремата, кои не се користат од Банката за сопствени цели, Банката ги класифицира како вложување во недвижност. Недвижностите (Земјиште и згради), класифицирани како вложување во недвижности дадени под закуп, не се амортизираат и се мерат по објективната вредност. Заклучно со 31 декември 2017 година Банката овие вложувања ги евидентира врз основа на проценка извршена од страна на внатрешен проценител.

Во проценката се применува еден од приходните методи – метод на директна капитализација. Проценката на пазарната вредност на имотот директно зависи од очекуваниот годишен нето-приход на средствата или приход кој се обезбедува од издавањето на имотот под закуп.

Во проценката се користи целокупната документација за имотот, веб-сајтови за понудата и побарувачката на слични недвижности, статистички податоци, информации за продажба и изнајмување на соодветни недвижности од страна на инвеститорите, информации за каматната стапка на благајничките записи и обврзници.

Мерењето на објективната вредност е направено со користење на техника за вреднување при која најниското ниво на влезен параметар кој е значаен за објективното мерење е директно или индиректно познат (ниво 2).

Опис на методологијата која се користеше и клучните инпути за вреднување на вложување во имот даден под закуп:

Методологија	Влезни параметри	Опсег
Метод на директна капитализација	Нето-приход од изнајмување Стапка на капитализација	6,5 евра по квадратен метар 7,63%

Зголемувањата (намалувањата) на стапката за изнајмување и стапката на капитализација нема да резултира во значајно пониска (повисока) објективна вредност на вложувањата во имот даден под закуп.

Приходот од наемнина на недвижностите дадени под закуп е МКД 7.104.000 (2016: МКД 7.182.000).

26. Недвижности и опрема

	Земјиште и згради	Мебел и опрема	Инвестиции во тек	Останато	Вкупно
На 31 декември 2015					
Набавна вредност	2.171.555	1.342.029	5.652	65.675	3.584.911
Акумулирана амортизација	(304.416)	(1.119.522)	-	(58.997)	(1.482.935)
Нето сметководствена вредност	1.867.139	222.507	5.652	6.678	2.101.976
На 31 декември 2016					
Почетна сметководствена вредност	1.867.139	222.507	5.652	6.678	2.101.976
Зголемувања	2.292	101.695	-	126	104.113
Пренос	-	5.526	(5.526)	-	-
Отуѓување и расходување	-	(137)	-	-	(137)
Амортизација за годината	(49.216)	(79.329)	-	(1.743)	(130.288)
Крајна сметководствена вредност	1.820.215	250.262	126	5.061	2.075.664
На 31 декември 2016					
Набавна вредност	2.173.847	1.449.113	126	65.801	3.688.887
Акумулирана амортизација	(353.632)	(1.198.851)	-	(60.740)	(1.613.223)
Нето сметководствена вредност	1.820.215	250.262	126	5.061	2.075.664
На 31 декември 2017					
Почетна сметководствена вредност	1.820.215	250.262	126	5.061	2.075.664
Зголемувања	176	57.726	1.820	1.282	61.004
Отуѓување и расходување	-	(26)	-	-	(26)
Амортизација за годината	(49.224)	(97.257)	-	(1.726)	(148.207)
Крајна сметководствена вредност	1.771.167	210.705	1.946	4.617	1.988.435
На 31 декември 2016					
Набавна вредност	2.174.023	1.506.813	1.946	67.083	3.749.865
Акумулирана амортизација	(402.856)	(1.296.108)	-	(62.466)	(1.761.430)
Нето сметководствена вредност	1.771.167	210.705	1.946	4.617	1.988.435

На 31 Декември 2017 година Банката
нема никаков имот заложен како
колатерал (2016: 0).

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

27. Нематеријални средства

	Софтвер	Други нематеријални средства	Вкупно
На 31 декември 2015			
Набавна вредност	257.713	183.293	441.006
Акумулирана амортизација	(188.783)	(131.670)	(320.453)
Нето сметководствена вредност	68.930	51.623	120.553
На 31 декември 2016			
Почетна сметководствена вредност	68.930	51.623	120.553
Зголемувања	41.374	5.311	46.685
Оттуѓувања	-	-	-
Амортизација	(24.968)	(8.145)	(33.113)
Крајна сметководствена вредност	85.336	48.789	134.125
На 31 декември 2016			
Набавна вредност	299.087	188.604	487.691
Акумулирана амортизација	(213.751)	(139.815)	(353.566)
Нето сметководствена вредност	85.336	48.789	134.125
На 31 декември 2017			
Почетна сметководствена вредност	85.336	48.789	134.125
Зголемувања	19.177	12.979	32.156
Пренос	-	-	-
Амортизација	(27.484)	(9.336)	(36.820)
Крајна сметководствена вредност	77.029	52.432	129.461
На 31 декември 2017			
Набавна вредност	318.264	201.583	519.847
Акумулирана амортизација	(241.235)	(149.151)	(390.386)
Нето сметководствена вредност	77.029	52.432	129.461

28. Нетековни средства чувани за продажба

	2017	2016
Вложување во НЛБ Нов Пензиски Фонд АД Скопје (Белешка 24)	218.364	-
	218.364	-

29. Депозити од банки

	2017	2016
Депозити по видување:		
– Банки и штедилници	436.721	569.669
– Осигурителни друштва	93.710	124.981
– Други финансиски институции	337.571	336.661
Орочени депозити:		
– Банки и штедилници	-	10.226
– Осигурителни друштва	374.823	392.915
– Други финансиски институции	105.422	59.870
Ограничени депозити:		
– Банки и штедилници	12.298	12.296
– Осигурителни друштва	3.805	1.119
– Други финансиски институции	196.501	7.957
	1.560.851	1.515.694
Тековни	1.394.670	1.313.332
Нетековни	166.181	202.362

Ефективната каматна стапка на депозитите по видување од банки и финансиски институции е 0,03% (2016: 0,03%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се од 0,01% до 3,00% (2016: 0,02% до 5,50%) годишно.

30. Депозити од комитенти

	2017	2016
Препријатија		
– Тековни / трансакциски сметки	12.891.658	11.404.446
– Орочени депозити	1.863.158	2.367.768
– Ограничени депозити	583.104	693.022
Јавни институции		
– Тековни / трансакциски сметки	206.419	178.502
– Орочени депозити	424	408
– Ограничени депозити	-	24
Физички лица		
– Тековни / трансакциски сметки	19.389.347	15.468.461
– Орочени депозити	23.886.572	25.325.808
– Ограничени депозити	1.849.110	1.972.462
	60.669.792	57.410.901
Тековни	50.131.620	47.358.711
Нетековни	10.538.172	10.052.190

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

Ефективните каматни стапки на тековните сметки се движат од 0% до 2,35% (2016: од 0% до 2,60%) годишно, додека ефективните каматни стапки на орочените депозити се движат од 0% до 6,60% (2016: од 0% до 9,50%) годишно.

31. Обврски по кредити

	Каматна стапка (%)	2017	2016
Домашни извори:			
Македонска банка за поддршка и развој (МБПР)	3mEURIBOR+0,75 со zero floor k; 0,7500 - 3,5000	786.233	942.018
Македонска развојна фондација за претпријатијата (МРФП)	2,7900 - 3,7700	137.450	146.340
Министерство за финансии (МФ)	0,5000	44.320	75.141
Странски извори:			
Nova Ljubljanska banka d.d.		-	23.190
European Bank for Reconstruction and Development (EBRD)	6mEURIBOR+2,1%; 6mEURIBOR+2,40 со zero floor k; 1,8960 - 2,4000	160.059	311.639
NLB Leasing d.o.o Ljubljana	6mEURIBOR+6,3%	397	545
		1.128.459	1.498.873
Тековни		425.978	629.645
Нетековни		702.481	869.228

Кредит од Европската Банка за обнова и развој (ЕБОР)

Во текот на 2017 година, Банката повлече пет транши од кредитната линија на EU/EBRD Western Balkans Sustainable Energy Financing Facility II од 16.04.2014 година (транша Б) во вкупен износ од ЕУР 1.363.000 наменети за понатамошно финансирање на проекти од корпоративниот сектор.

Во текот на 2017 година, на барање на Банката, реализирана е делумна предвремена отплата на средства од кредитната линија на EU/EBRD Western Balkans Sustainable Energy Financing Facility II од 16.04.2014 година (транша А) во вкупен износ од ЕУР 1.024.000 согласно одредбите на постоечкиот Договор за оваа кредитна линија. Со предвремената отплата, рокот на достасување на кредитот е скратен од 16.04.2019 година на 16.04.2018 година.

Во текот на 2017 година, Банката повлече четири транши од кредитната линија на EBRD Western Balkans Women in Business II од 30.12.2016 година (транша А) во вкупен износ од ЕУР 1.000.000 наменети за понатамошно финансирање на трговци поединци, микро, мали и средни претпријатија кои се раководени од жени или каде има жени во сопственичката структура.

По основ на Договорот за кредит потпишан помеѓу Банката и ЕБОР, за финансирање на проекти од областа на енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија во Западен Балкан - WeBSEFF I од 10.05.2011 година, НЛБ д.д. Јубљана има издадено Писмо за поддршка (Soft Letter of Comfort). Овој кредит беше целосно отплатен во Ноември 2017 година.

Кредити од Македонска Банка за Поддршка и Развој (МБПР)

Во текот на 2017 година од кредитната линија аранжирана преку Македонска Банка за Поддршка на Развојот (во понатамошниот текст: “МБПР”) со средства од Европска Инвестициона Банка (во понатамошниот текст: “ЕИБ”) беа повлечени три транши во вкупен износ од 1.390.000 ЕУР со каматна стапка од 1% годишно, по основ на кредитната линија МБПР ЕИБ (IV).

Горенаведените транши се со поодделни рочности од 2,5 и 3 години, со достасување во периодот од 15.07.2019 година до 15.10.2020 година.

Со состојба на 31.12.2017 година, износот на обврски по кредити за кои што Банката има воспоставено залог на побарувања во корист на МБПР по основ на кредитните линии изнесува МКД 586.019.000.

На 04.04.2017 година, Банката склучи Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и за трајни обртни средства (во понатамошниот текст: “МСП ПИА ТОС”) со Македонска Банка за Поддршка на Развојот, со каматна стапка 3 месечен EURIBOR + 0,75% годишно за кредити одобрени во девизи и каматни стапки од 3,00%-3,50% годишно за кредити одобрени во денари со девизна клаузула.

Во текот на 2017 година, од оваа кредитна линија повлечени се три транши во вкупен износ од 2.000.000 ЕУР со поодделни рочности од 3, 5 и 10 години и со достасување во периодот од 15.07.2020 година до 15.10.2027 година.

Кредитната линија од ЕИБ како и кредитната линија МСП ПИА ТОС преку МБПР се обезбедени со меници во форма на Нотарски Акт и со обврска за востановување на залог на побарувања.

Кредитите доделени од страна на МРФП се обезбедени со меници со менични изјави од Банката и договор за отстапување на побарувањата кои произлегуваат од договорите за подзаем со крајните корисници.

Кредити од Македонска Развојна Фондација на Претпријатија (МРФП)

Во текот на 2017 година, Банката повлече четири транши од кредитната линија од Македонска Развојна Фондација за Претпријатија (во понатамошниот текст: “МРФП”) во вкупен износ од ЕУР 1.350.000 наменети за понатамошно финансирање на микро и мали претпријатија, како и индивидуални претприемачи.

Кредити од Министерството за финансии (МФ)

Во текот на 2017 година, Банката повлече неколку транши од кредитната линија од Земјоделски Кредитно

Дискотен Фонд одобрени преку Министерство за Финансии во вкупен износ од околу 130 илјади ЕУР наменети за понатамошно финансирање на проекти од областа на земјоделството.

Кредитите доделени од страна на Министерство за финансии се обезбедени со меници од Банката.

Финансиски наем од NLB Leasing d.o.o Ljubljana

Во 2016 година Банката има земено транспортно средство под финансиски наем со рок на отплата од 4 години и каматна стапка 6 месечен EURIBOR + 6,3%.

Сметководствената вредност на финансискиот наем на 31.12.2017 година изнесува МКД 397.000 (2016: МКД 545.000).

Обврските по основ на камата на финансискиот наем на 31.12.2017 година изнесуваат МКД 1.000 (2016: МКД 1.000)

На 31.12.2017 година, Банката е усогласена со ковенантите пропишани во договорите.

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

32. Посебни резерви за вонбилансни ставки

	2017	2016
На 1 јануари	207.716	250.154
Во Билансот на успех (Белешка 10)		
– Дополнителни резерви	56.879	29.867
– Неискористени ослободени износи	(36.456)	(72.216)
Курсни разлики	(131)	(89)
На 31 декември	228.008	207.716
Тековни	154.904	135.561
Нетековни	73.104	72.155

Посебната резерва за вонбилансни ставки се однесува за вонбилансната кредитна изложеност.

33. Субординирани обврски

	Каматна стапка (%)	2017	2016
Nova Ljubljanska banka d.d	од 26.12.2016 6mEURIBOR+6,25% со zero floor клаузула	675.179	674.850
EFSE Netherlands B.V.	од 22.09.2016 6mEURIBOR+5% со zero floor клаузула	748.137	748.021
International Finance Corporation	од 15.12.2016 6mEURIBOR+6,25% без zero floor клаузула	611.955	611.243
		2.035.271	2.034.114
Тековни		750.240	12.365
Нетековни		1.285.031	2.021.749

Субординираниот заем од European Fund for Southeast Europe (EFSE) на износ од ЕУР 12.000.000 беше одобрен со каматна стапка 6 месечен EURIBOR + 4,20 % годишно (после 22.09.2013 година 6 месечен EURIBOR + 6,30% годишно) со рок на отплата од 10 години (до 2018 година). Конверзијата во капитал ќе биде одредена во согласност со условите дадени од Договорот потпишан помеѓу ЕФСЕ и НЛБ Банка АД. Со анекс на договор од 22.09.2016 година каматната стапка е утврдена на 6 месечен EURIBOR + 5,00% годишно со Zero Floor клаузула.

Субординираниот заем од International Finance Corporation (IFC) на износ од ЕУР 10.000.000, беше одобрен со каматна стапка од 6 месечен EURIBOR + 7,5% годишно и рок на отплата од 10 години (до 2025 година). Со анекс на договор од 15.12.2016 година каматната стапка е утврдена на 6 месечен EURIBOR + 6,25% годишно без Zero Floor клаузула.

Субординираниот заем од НЛБ Д.Д. Љубљана на износ од ЕУР 11.000.000, беше одобрен со каматна стапка од 6 месечен EURIBOR + 7,5% годишно и рок на отплата од 10 години (до 2025 година). Со анекс на договор од

26.12.2016 година каматната стапка е утврдена на 6 месечен EURIBOR + 6,25% годишно со Zero Floor клаузула.

За EFSE Netherlands B.V
Субординираниот заем и IFC
Субординираниот заем, НЛБ д.д.
Љубљана има издадено Писмо за поддршка (Soft Letters of Comfort).

34. Останати обврски

	2017	2016
Обврски за дивиденди објавени за исплаќање	10.001	7.777
Временски разграничени обврски	102.691	103.840
Обврски за предвремени уплати	250.542	241.218
Обврски кон добавувачи	31.463	27.327
Добиени аванси	8.337	2
Обврски за пресметани награди на членови на Управен одбор и менаџментот	59.945	63.786
Долгорочни користи за вработените	32.182	21.401
Обврски за неискористени годишни одмори	20.184	19.119
Сметки за операции со кредитни картички	155.061	158.798
Резервации за потенцијални обврски за судски спорови	11.419	171.319
Останато	37.363	20.411
	719.188	834.998

Движењето на резервациите за потенцијални обврски за судски спорови е прикажано подолу:

	2017	2016
Состојба на 1 јануари	171.319	155
– Дополнителни резервации (Белешка 15)	879	171.251
– Ослободени резервации (Белешка 10)	(159.928)	-
– Искористени резервирања	(851)	(87)
Состојба на 31 декември	11.419	171.319

Движењето на долгорочните користи за вработените е прикажано подолу:

	2017	2016
Состојба на 1 јануари	21.401	30.944
Платени користи	(4.335)	(7.988)
Пренос во капитал-ревалоризациски резерви	922	(2.810)
Актуарски загуби (Белешка 15)	12.189	(412)
Камата за актуарски користи	1.569	1.667
Останато	436	-
Состојба на 31 декември	32.182	21.401

Долгорочните користи за вработените вклучуваат јубилејни награди и отпремнини при одење во пензија.

Во позицијата Обврски за предвремени уплати се вклучени примањата по основ на недоспеани кредити и камати во

износ од МКД 197.426.000 (2016: МКД 196.015.000).

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

35. Потенцијални обврски**а. а) Гаранции, акредитиви и лимити**

Банката издава банкарски гаранции и акредитиви во име на своите комитенти на трети лица. Истекувањата на роковите на кои се издадени не се концентрирани во еден период.

Следната табела ги покажува договорните износи на преземените обврски на Банката по категории:

	2017	2016
Гаранции		
– во МКД	4.820.293	4.996.706
– во странска валута	1.544.545	1.446.872
Акредитиви		
– во странска валута	656.011	678.191
Лимити на сметки и картици	3.578.548	3.099.156
	10.599.397	10.220.925
Намалено: посебна резерва за оштетување (Белешка 32)	(228.008)	(207.716)
	10.371.389	10.013.209

Овие потенцијални обврски имаат вонбилансен кредитен ризик, бидејќи само надоместоците и исправките за потенцијални загуби се признаваат во Билансот на состојба, се додека обврските не се исполнат или истечат. Голем број од потенцијалните обврски ќе истечат без да бидат целосно или делумно авансирани. Поради тоа, износите не претставуваат очекуван иден паричен тек.

б. б) Судски спорови

Судските спорови се честа појава во банкарската индустрија, што се должи на природата на бизнисот. Износот на судски спорови против Банката е приближно МКД 770.776.000. Раководството на Банката очекува позитивен исход, без материјално значајни загуби по овие спорови, и од тие причини Банката утврди резервации

за судски спорови, за шест судски предмети во износ од МКД 11.419.000 заклучно со 31.12.2017 година.

36. Трансакции со поврзани страни

Според Статутот, највисоко тело на Банката е Собранието, кое е составено од сите иматели на регистрираните обични акции на Банката. Свкупната контрола врз Банката е во рацете на неизвршниот одбор на директори („Надзорниот одбор“) кој е назначен од страна на акционерите.

Банката е контролирана од страна на Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана која поседува 86,97% (2016: 86,97%) од акциите со право на глас. Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана е во сопственост (100%) на Република Словенија.

Во поврзани субјекти се вклучени Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана, НЛБ Пензиски фонд Скопје, НЛБ Групацијата, лица со посебни права и одговорности во Банката и нивните поврзани субјекти. Многубројни банкарски трансакции се одвиваат

со поврзаните субјекти во нормалниот тек на работење и се базирани на пазарни услови. Активностите вклучуваат кредити, депозити и други трансакции.

Обемот на трансакции со поврзаните страни, како и состојбите на крајот на годината се следните:

За годината завршена на 31 декември 2017:

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

	Матично друштво	Придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	32	-	3.778
Приходи од провизии и надомести	6.705	1.107	2.064
Расходи за камати	(44.178)	(585)	(4.750)
Расходи за провизии и надомести	(17.892)	-	(28.845)
Нето добивки / (загуби) од финансиски инструменти чувани за тргување	(3.294)	-	21
Други оперативни приходи	-	40.483	5.008
Други оперативни расходи	(12.932)	590	(2.035)
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	478.891	-	-
Кредити издадени во текот на годината	98.041.654	655	23.234
Кредити отплатени во текот на годината	(98.324.618)	(655)	(23.234)
Состојба на 31 декември	195.927	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари		-	148.996
Кредити издадени во текот на годината	-	584	5.099.057
Кредити отплатени во текот на годината	-	(589)	(5.041.101)
Останато	-	5	-
Состојба на 31 декември	-	-	206.952
Други средства			
Состојба на 1 јануари	4	201	64
Други средства издадени во текот на годината	6.759	8.435	8.533
Други средства отплатени во текот на годината	(6.682)	(8.388)	(8.486)
Останато	-	(248)	-
Состојба на 31 декември	81	-	111
Депозити			
Состојба на 1 јануари	825	26.007	282.419
Депозити примени во текот на годината	728.105	996.078	7.236.434
Депозити отплатени во текот на годината	(700.845)	(995.736)	(7.199.571)
Останато	-	(26.349)	-
Состојба на 31 декември	28.085	-	319.282
Обврски по кредити			
Состојба на 1 јануари	698.039	-	545
Кредити настанати во текот на годината	55.644	-	41
Кредити отплатени во текот на годината	(78.504)	-	(188)
Состојба на 31 декември	675.179	-	398
Други обврски			
Состојба на 1 јануари	68.551	154.350	(72.745)
Други обврски настанати во текот на годината	983.078	52.506	198.759
Други обврски отплатени во текот на годината	(943.410)	(53.711)	(170.953)
Останато	-	(153.145)	-
Состојба на 31 декември	108.219	-	(44.939)

За годината завршена на 31 декември 2016:

	Матично друштво	Придружени претпријатија	Други поврзани страни
Биланс на успех			
Приходи од камати	27	-	4.407
Приходи од провизии и надомести	4.154	1.085	2.508
Расходи за камати	(51.785)	(1.665)	(4.436)
Расходи за провизии и надомести	(20.004)	-	(34.304)
Нето добивки / (загуби) од финансиски инструменти чувани за тргување	4.382	-	(105)
Други оперативни приходи	(5.110)	36.884	5.282
Други оперативни расходи	(377)	1.116	(1.072)
Биланс на состојба			
Пари и парични еквиваленти			
Состојба на 1 јануари	237.163	-	-
Кредити издадени во текот на годината	91.458.105	48	13.399
Кредити отплатени во текот на годината	(91.216.377)	(48)	(13.399)
Состојба на 31 декември	478.891	-	-
Кредити			
Состојба на 1 јануари	-	-	157.413
Кредити издадени во текот на годината	-	1.232	5.786.252
Кредити отплатени во текот на годината	-	(1.232)	(5.794.669)
Состојба на 31 декември	-	-	148.996
Други средства			
Состојба на 1 јануари	64	685	185
Други средства издадени во текот на годината	4.703	8.460	4.855
Други средства отплатени во текот на годината	(4.763)	(8.944)	(4.976)
Состојба на 31 декември	4	201	64
Депозити			
Состојба на 1 јануари	1.006	56.661	329.456
Депозити примени во текот на годината	507.388	3.127.589	6.537.446
Депозити отплатени во текот на годината	(507.569)	(3.158.243)	(6.584.483)
Состојба на 31 декември	825	26.007	282.419
Обврски по кредити			
Состојба на 1 јануари	733.498	-	-
Кредити настанати во текот на годината	61.813	-	2.491
Кредити отплатени во текот на годината	(97.272)	-	(1.946)
Состојба на 31 декември	698.039	-	545
Други обврски			
Состојба на 1 јануари	41.934	105.023	(33.644)
Други обврски настанати во текот на годината	708.718	70.146	300.645
Други обврски отплатени во текот на годината	(682.101)	(20.819)	(339.746)
Состојба на 31 декември	68.551	154.350	(72.745)

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Трансакции со клучниот менаџерски персонал

Вкупните надомести за клучниот менаџерски персонал се следните:

	2017	2016
Извршни директори	26.920	27.927
Неизвршни директори	921	1.048
	27.841	28.975

37. Комисионо работење

	2017	2016
Претпријатија	37.247.387	31.747.733
Физички лица	91.362	55.086
Останато	154.897	113.884
	37.493.646	31.916.703

Банката управува со средства во име на трети лица, кои главно се во облик на кредити на различни комитенти. Банката прима приходи од надомести за обезбедување на овие услуги. Комисионите средства не се средства на

Банката и не се признаени во Билансот на состојба. Банката не е изложена на каков било кредитен ризик поврзан со ваквите пласмани, бидејќи таа не ги гарантира овие вложувања.

38. Запишан капитал

	Број на акции	Обични акции	Премии од акции	Акции без право на глас	Вкупно
На 1 јануари 2016	854.061		2.274.484	-	3.128.545
На 31 декември 2016	854.061	854.061	2.274.484	-	3.128.545
На 31 декември 2017	854.061	854.061	2.274.484	-	3.128.545

Запишаниот капитал на Банката се состои од 854.061 обични акции (2016: 854.061 обични акции). Обичните акции имаат номинална вредност од МКД 1.000 (2016: МКД 1.000). Сите издадени акции се платени во целост.

Имателите на обични акции имаат право да примаат дивиденди како што е објавено и имаат право на еден глас по акција на Собранието на акционери на Банката.

Долунаведените акционери имаат повеќе од 5% од издадените акции со право на глас:

Акционери	% на акции со право на глас	
	2017	2016
Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана	86,97%	86,97%

Нова Љубљанска банка д.д. Љубљана поседува 86,97% од вкупниот запишан капитал и право на глас на НЛБ Банка АД Скопје.

После датумот на билансот на состојба нема објавени дивиденди.

Законски резерви

Според локалната законска регулатива, Банката треба да издвојува, 5% од нето добивката за годината за законска резерва сè додека законската резерва не достигне износ еднаков од една десетина од регистрираната основна главнина. Сè додека не се достигне минималното ниво, законската резерва може да се користи само за покривање на загуби.

Според локалната законската регулатива, даночната основа може да се намали за износот на вложувања во материјални и нематеријални средства. За да се искористи даночното ослободување за инвестиции, Банката мора да пренесе дел од добивката во останати резерви, во износ кој очекува да се инвестира во материјални и нематеријални средства. Реинвестираната добивка во текот на 2017 година во материјални и нематеријални средства изнесува МКД 45.644.000.

Ревалоризациски резерви

Ревалоризациската резерва го вклучува кумулативниот нето ефект од промените во објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба сè до моментот на нивното депризнавање или оштетување.

Банката признава ревалоризациски резерви со мерење на сегашната вредност на дефинираните користи за вработени во согласност со МСС 19.

Во ревалоризациски резерви се прикажуваат промените во актуарските претпоставки за отпремнини како разлика од претходната актуарска пресметка и новата актуарска пресметка која го вклучува ефектот на настаните кои навистина се случиле во периодот. Вакви искуствени промени кои се евидентираат во ревалоризациски резерви се: промени во финансиските претпоставки (дисконтна стапка, очекувана стапка на поврат, нивоа на идни плати и користи), промена во демографски показатели, промена во искуствени претпоставки и друго.

	2017	2016
Ревалоризациски резерви на хартии од вредност расположливи за продажба	(2.754)	(4.683)
Ревалоризациски резерви од долгорочни користи за вработени	(1.121)	(199)
	(3.875)	(4.882)

Движење на ревалоризациските резерви:

	2017	2016
Ревалоризациски резерви од хартии од вредност расположливи за продажба		
На 1 јануари	(4.882)	(8.269)
Нето добивки/(загуби) од промени во објективната вредност (Белешка 21)	1.929	577
Пренос во резерви од долгорочни користи за вработени	(922)	2.810
На 31 декември	(3.875)	(4.882)

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

Задржана добивка

Еден дел од Задржаната добивка е реинвестирана добивка од претходната година, која беше издвоена со распределба на добивката и е за инвестиции во наредната година за материјални и нематеријални средства, со цел користење на даночни ослободувања за направените инвестиции. Според одлуката, Банката издвои износ од МКД 241.000.000 за инвестиции, а реинвестираната добивка во 2017 година за материјални и нематеријални средства, изнесува МКД 45.644.000.

39. Заработка по акција

Пресметката на заработката по акција на 31 декември 2017 е направена врз основа на нето-добивката за годината која им припаѓа на имателите на обични акции во износ од МКД 2.235.222.000 (2016: МКД 1.591.873.000) и пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината завршена на 31 декември 2017 од 854.061 акции (2016: 854.061 акции). Пресметката за основната заработка по акција е:

	2017	2016
Нето добивка од основна и разводната заработка од акција	2.235.222	1.591.873
Пондериран просечен број на акции за основна и разводната заработка по акција:		
Основна заработка по акција (во МКД)	2.617,17	1.863,89
Разводната заработка по акција (во МКД)	2.617,17	1.863,89

Пресметката за пондерираниот просечен број на обични акции за годината што завршува на 31 декември 2017 и 2016 е како што следи:

	2017	2016
Издадени обични акции на 1 јануари	854.061	854.061
На 31 декември	854.061	854.061

Не постојат други трансакции кои вклучуваат обични акции или потенцијални обични акции помеѓу датумот на известување и датумот на одобрување на овие финансиски извештаи.

40. Парични средства и парични еквиваленти

За цели на изготвување на извештајот за паричните текови, паричните средства и паричните еквиваленти со рочност до 3 месеци од денот на стекнувањето се состојат од следните ставки:

	2017	2016
Парични средства и сметки во НБРМ (Белешка 18)	6.015.555	5.679.065
Благајнички записи (Белешка 21)	4.312.500	4.026.810
Пласмани во и кредити на банки (Белешка 19)	4.471.705	4.178.184
	14.799.760	13.884.059

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД,
доколку не е поинаку назначено)

41. Рочна структура на активата и обврските

Во табелата подолу е анализата на средствата и обврските во зависност од рочноста.

На 31 Декември 2017	До 12 месеци	Над 12 месеци	Вкупно
Актива			
Парични средства и сметки во НБРМ	6.015.555	2.140.452	8.156.007
Пласмани во и кредити на банки	4.711.990	100.772	4.812.762
Кредити на и побарувања од комитенти	16.776.310	32.073.973	48.850.283
Вложувања во хартии од вредност	8.955.809	1.360.499	10.316.308
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	71.456	132.474	203.930
Останати средства	1.324.541	-	1.324.541
Нетековни средства кои се чуваат за продажба	218.364	-	218.364
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	103.011	103.011
Недвижности и опрема	-	1.988.435	1.988.435
Нематеријални средства	-	129.461	129.461
Вкупна актива	38.074.025	38.029.077	76.103.102
Обврски			
Депозити од банки	1.394.670	166.181	1.560.851
Депозити од други комитенти	50.131.620	10.538.172	60.669.792
Обврски по кредити	425.978	702.481	1.128.459
Резервирања	154.904	73.104	228.008
Обврски за данок на добивка (тековен)	91.979	-	91.979
Одложени даночни обврски	-	15.003	15.003
Субординирани обврски	750.240	1.285.031	2.035.271
Останати обврски	713.516	5.672	719.188
Вкупно обврски	53.662.907	12.785.644	66.448.551
Нето	(15.588.882)	25.243.433	9.654.551

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

На 31 Декември 2016	До 12 месеци	Над 12 месеци	Вкупно
Актива			
Парични средства и сметки во НБРМ	5.679.065	2.100.697	7.779.762
Пласмани во и кредити на банки	4.330.271	11.000	4.341.271
Кредити на и побарувања од комитенти	15.994.929	30.254.876	46.249.805
Вложувања во хартии од вредност	6.260.540	3.433.966	9.694.506
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	222.560	1.787	224.347
Останати средства	1.077.826	-	1.077.826
Вложувања во придружени друштва со примена на метод на главнина	-	182.369	182.369
Вложување во недвижности дадени под закуп	-	103.011	103.011
Недвижности и опрема	-	2.075.664	2.075.664
Нематеријални средства	-	134.125	134.125
Вкупна актива	33.565.191	38.297.495	71.862.686
Обврски			
Депозити од банки	1.313.332	202.362	1.515.694
Депозити од други комитенти	47.358.711	10.052.190	57.410.901
Обврски по кредити	629.645	869.228	1.498.873
Резервирања	135.561	72.155	207.716
Обврски за данок на добивка (тековен)	89.944	-	89.944
Одложени даночни обврски	-	2.333	2.333
Субординирани обврски	12.365	2.021.749	2.034.114
Останати обврски	830.697	4.301	834.998
Вкупно обврски	50.370.255	13.224.318	63.594.573
Нето	(16.805.064)	25.073.177	8.268.113

42. Промени во обврските кои произлегуваат од финансиските активности

	На 1 јануари 2017	Парични приливи	Парични одливи	Движење на курсни разлики	Пресметани ефективни каматни стапки	Останато	На 31 декември 2017
Тековни каматносни обврски по кредити	14.296	4.118.814	(4.118.814)	310	(1.842)	860	13.624
Нетековни каматносни обврски по кредити	3.518.691	474.939	(843.524)	-	-	-	3.150.106
Платени дивиденди	7.844	-	(847.496)	-	-	849.791	10.139
Вкупно обврски од финансиски активности	3.540.831	4.593.753	(5.809.834)	310	(1.842)	850.651	3.173.869

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2017

(Сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

	На 1 јануари 2016	Парични приливи	Парични одливи	Движење на курсни разлики	Пресметани ефективни каматни стапки	Останато	На 31 декември 2016
Тековни каматоносни обврски по кредити	21.445	32.930.125	(32.930.125)	(3.732)	(4.260)	843	14.296
Нетековни каматоносни обврски по кредити	4.090.240	311.377	(882.926)	-	-	-	3.518.691
Платени дивиденди	6.839	-	(581.466)	-	-	582.471	7.844
Вкупно обврски од финансиски активности	4.118.524	33.241.502	(34.394.517)	(3.732)	(4.260)	583.314	3.540.831

43. Настани по денот на составување на билансот

Од 01.01.2018 година г-дин Љубе Рајевски член на Управен одбор на Банката не е повеќе во работен однос во Банката поради лични причини. До потпишување на овие финансиски извештаи не е именуван нов член на Управниот одбор на Банката.

Врз основа на осигурителната полиса од Сава Осигурување АД Скопје за штетниот настан во трезорот на Банката во вкупен износ од МКД 178.035.000 (CHF 2.400.000 и EUR 645.000) и потпишаната спогодба за надомест на висината на штетата во висина од 80% од вкупниот износ на штетниот настан намален за дел од франшизата,

на ден 09 и 10 јануари 2018 година, Банката прими износ од МКД 142.794.000 од Сава Осигурување АД Скопје кој претставува 80% од вкупниот износ на штетниот настан намален за дел од франшизата.

Согласно договорот со Сава Ре д.д. Љубљана за продажба на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје кој беше склучен на 12.12.2017 година, Банката на ден 14 Март 2018 година прими износ од МКД 587.247.000, со што се финализираше продажбата.

По датумот на извештаите, не се настанати други материјални настани за кои е потребно дополнително обелоденување во финансиските извештаи.

